

Trusler og belønning
dur ikke, når sårbare
skal i arbejde.

ny forskning side 10

Socialrådgiver: Kære
politikere! Vi løber
panden mod en mur.

ny serie side 14

Jørn Pedersen døde
kortvarigt i 2011. I dag er
hans liv for kort til fnidder.
bagom borgmesteren side 16

kommunen.dk

POLITIK FRA RØDDERNE

TORS DAG 11. OKTOBER 2018 / NR. 9 · 61. ÅRGANG

Danmarks største affaldsselskab kan ikke redegøre for indkøb til 1.000.000.000 kr.

udbud side 4

**Ulovlige indkøb straffes sjældent - politisk
flertal er klar til at stramme loven**

udbud side 6

Socialstyrelsen og ministeriet har mistanke om svindel for 111 millioner kroner

Socialstyrelsen og Børne- og Socialministeriet har af-dækket en stor sag, hvor der er mistanke om svindel med offentlige midler for 111 millioner kroner. Det skriver ministeriet i en pressemeddelelse. Sagen er anmeldt til Statsadvokaten for Særlig Økonomisk og International Kriminalitet (SØIK), i daglig tale Bagmands-politiet. En 64-årig kvinde er internationalt efterlyst i forbindelse med sagen, oplyser SØIK. Ifølge meddelelsen indikerer undersøgelserne, at en 'betroet medarbejder' fra 2002 til 2018 'helt systematisk har misbrugt sin stilling' til 'uberettiget tilegnelse' af det anførte beløb. Ifølge pressemeddelelsen er Folketinget orienteret og flere eksterne undersøgelser sat i værk.

20

kommuner står bag søgsmål mod staten om flere hundrede millioner kroner, fordi de mener sig snydt i udligningssystemet, hvor tal for udlændinges uddannelsesniveau ikke har været opdaterede.

Bedre sammenhæng for borgere med komplekse problemer

Det skal være lettere for folk, der eksempelvis både er ledige og har et misbrug, at finde rundt i systemet. Regeringen - med innovationsminister Sophie Løhde (V) og børne- og socialminister Mai Mercado (K) i spidsen - vil styrke hjælpen til borgere med komplekse problemer. Et af de centrale initiativer i udspillet med titlen "Sammen med borgeren - en helhedsorienteret indsats" er en ny hovedlov, der skal give sagsbehandlere bedre mulighed for at tilbyde en koordineret og sammenhængende hjælp. Der lægges op til at afsætte 120 millioner kroner af satspuljen over de næste fire år til støtte af reformen i kommunerne.

KL taber klagesag over 'En rigtig møgsag'

En kritisk dokumentar på TV2 om overforbrug i KL gav ikke et misvisende billede af interesseorganisationen, konkluderer Pressenævnet. Sagen tog sin begyndelse i efteråret 2016, da en journalist afslørede, at en kontorchef havde lejet tre sekspersoners-sommerhuse til tre personer i forbindelse med Folkemødet på Bornholm. Kontorchefen fratrådte herefter sin stilling. Siden voksede sagen, der blandt andet har afsløret, hvordan KL i årevis har betalt for udgifter i strid med reglerne, købt Mont Blanc-kuglepenne til 90.000 kroner og betalt ulovlige diæter og dyre middage. KL's klage gik blandt andet på journalistens handlemåde, TV2's forelæggelse og fremstillingen af KL i udsendelsen. Ingen af klagepunkterne har givet anledning til kritik af TV2.

"25 år og borgmester" er titlen på en ny serie i fire afsnit på DR3. I serien kommer man tæt på Holbæks 25-årige borgmester Christina Krzyrosiak Hansen (S). Om at medvirke i serien skriver hovedpersonen på sin facebookside: "Hvis jeg skal være helt ærlig, var jeg virkelig usikker på, om jeg turde lade et kamera få adgang, for hvad nu hvis det gik helt galt på et tidspunkt? Hvad hvis jeg ikke kan alt det, jeg gerne vil, eller kom til at vise en sårbar side af mig selv?" Foto: DR Billede

"Jeg kan ikke forstå, hvad en regering skal gøre godt for, hvis det ikke er for at hjælpe de svage. De stærke skal sgu nok klare sig." Kim Larsen, afdød sanger og spillemand

Klimaudspil: Strammere miljøzoner og stop for salg af benzin- og dieslbiler

Regeringen har præsenteret sit klimaudspil, som sigter mod at reducere CO2-indholdet i atmosfæren med mere end 30 millioner ton. Luft- og klimaudspillet består af 14 initiativer og 38 konkrete tiltag, der skal sikre, at Danmark lever op til EU's klimamål for 2030. Blandt tiltagene er stop for salg af benzin- og dieslbiler i 2030, forbud mod CO2-udledning og anden luftforurening fra bybusser samt mere restriktive miljøzoner med henblik på renere luft i de store byer. Målet med udspillet er en reduktion på lige knap 32 millioner ton CO2 i atmosfæren. Det skal ses i sammenhæng med det forventede EU-reduktionskrav på mellem 32 og 37 millioner ton. To tredjedele af reduktionen hentes imidlertid via beregninger, der ikke direkte er forbundet med ændrede politikker eller regler.

Rasmus Quistgaard @RQuistgaard

Tak til Tønder for at insistere på humorens plads i kommunens fremtid: Nyt slogan skal vende nedtur til optur for Tønder Kommune - "Rig på Tur" #tønder #rigpåtur

Lose om Løkkes sundhedsfællesskaber: Vi har allerede 21

Lars Løkke Rasmussen (V) har løftet sløret for tankerne bag det kommende sundhedsudspil, der præsenteres i uge 43. Det indeholder 21 sundhedsfællesskaber, der skal være samarbejder mellem akutsygehuse, kommuner og praktiserende læger. Regionerne er ikke nævnt. Ifølge Løkke skal de bygges op omkring et af de nuværende akutsygehuse og i gennemsnit dække fire til fem kommuner. Men der eksisterer allerede 21 sundhedsfællesskaber - i hvert fald hvis man spørger formanden for Danske Regioner, Stephanie Lose (V). I dag kaldes de blot 'sundhedssamordningsfora' eller 'sundhedsklynger'.

Enstemmige budgetter er langt fra noget særsyn i kommunerne

Sønderborg er en af de kommuner, hvor budgettet blev vedtaget i enstemmighed. Borgmester Erik Lauritzen (S) til højre fik alle 31 byrådsmedlemmer med ombord incl. fra venstre Tage Petersen (V), Preben Storm (S) og Aase Nyegaard (Fælleslisten).
Foto: Timo Battefeld, Ritzau Scanpix

40 af 98 byråd er helt enige i år. Og nej, det er ikke (kun), fordi det ikke er valgår. Uenighed er der derimod med staten i form af ikke-bevilgede skattestigninger under risiko for statslige sanktioner.

o budget

Af Michael Kjærgård
michael@kommunen.dk

Til forskel fra sidste års budgetlægningsår i kommunerne indgik dette års budgetlægningsforløb ikke i nogen optakt til et kommunalvalg. Og hvad forskel gjorde det så? Ingen som helst.

På tærsklen til et folketingsvalg kunne man ellers godt få den tanke, at evnen og viljen til politisk enighed også i kommunerne er påvirket af afstanden til næste konfrontation med vælgerne - men nej. Resultatet i år ligner til forveksling, hvad der skete sidste år, hvis man måler på evnen og viljen til at enes.

40 byråd har her ved afslutningen af det kommunale budgetlægningsforløb præsteret enighed i en grad, så der er tale om enstemmigh-

hed. Sidste år var tallet 38 og for to år siden 39, og med så marginale forskelle står det fast, at 2017's status af valgår ikke generelt fik der til at gå valgkamp i budgetterne. Tværtimod cementerer det den ofte registrerede forskel mellem lands- og lokalpolitik: Lokalt handler det mere om praktikken end om ideologiske styrkeprøver.

Det understreges af, at det heller ikke er de samme hvert år. Af de 38 kommuner med budget-enighed sidste år, er det præcis halvdelen, 19, hvor alle også er enige i år. De andre 21, der er enige i år, var det ikke i 2017.

For meget op og for lidt ned i skat

Hvis ikke man kan blive uenige indbyrdes, så er der altid staten. Økonomaftalen med KL rummer i år ikke nogen

pulje til skattestigninger, men selvom der stadig er kompensation til de kommuner, der i stedet sætter skatten ned, har det ikke været tilstrækkeligt tillokkende til, at der i stedet på mellemkommunal basis har kunnet skabes plads til det. I hvert fald ikke tilstrækkelig plads, og i hvert fald ikke i det ordinære budgetforløb.

Et løst overslag siger, at der er besluttet skattestigninger for lidt under det dobbelte af, hvad andre kommuner har besluttet skattenedsættelser for. Så hvis ikke der gøres noget, inden den endelige frist udløber mandag 15. oktober, er der dækket op til statslig afstraffelse, både kollektivt og individuelt.

Seks kommuner har vedtaget skattestigninger: fire i kommuneskatten, en i grundskylden og en i begge dele. I kommuneskatten med procenter fra 0,2 procentpoint til 1,3 procentpoint og i grundskylden på henholdsvis 0,59 promillepoint og 5,2 promillepoint. Førstnævnte er så lidt, at det næsten kunne være det samme, men det var, hvad der var tilbage, inden man ramte overgrænsen på 34 promille. Det var de 5,2 promillepoint i øvrigt også (henholdsvis Bornholm og Mariagerfjord).

Beløbsmæssigt summer

skattestigningerne i de to kommuner plus de fire andre - Kerteminde, Frederikssund, Gribskov og Norddjurs - sig ifølge kommunebudgetternes egne tal op til godt 200 millioner kroner, hvor kommuneskatten tegner sig for den altovervejende del.

Dækningsafgift er den foretrukne skattelettelse

Blandt de kommuner, der sætter skatterne ned, er det dækningsafgiften for erhvervsjendomme, der er det foretrukne instrument. Den nedsættes i syv kommuner, kommuneskatten i to og begge dele i en enkelt.

De to skatteformer har det til fælles, at nedsættelserne er en del mere beskedne end forhøjelserne. To med 0,1 procentpoint og en med 0,2 procentpoint (henholdsvis Faxe, Gladsaxe og Kalundborg) er, hvad det kan blive til for kommuneskatterne.

For dækningsafgifterne ligger nedsættelserne mellem 0,2 promillepoint og 1,25 promillepoint med et spring op til Vejle, der gør sig bemærket ved at gå helt i nul - en nedsættelse på 4,25 promillepoint. Næststørste nedsættelse, i Ringsted med 1,25 promillepoint, repræsenterer en halvering. De øvrige er Gladsaxe og Vallensbæk med 0,2 promillepoint, Næstved og

Furesø med 0,5 promillepoint og Aarhus og Odense med henholdsvis 0,75 promillepoint og 0,8 promillepoint. Flere steder sker det som led i flerårige aftaler om årlige nedsættelser.

Beløbsmæssigt er dækningsafgiften en mere upræcis øvelse, når man skal forudsige, hvad en nedsættelse kan summe sig op til. Men et forsigtigt overslag for dækningsafgift og kommuneskatter under ét siger en samlet nedsættelse på et beløb kun lidt over halvdelen af det beløb, som skatterne tilsammen er hævet med i de andre kommuner.

Tilretninger fremme ved målstregen

Kommunerne under ét har altså et problem, og det har KL også. Kommunerne, fordi det er deres økonomi, det går ud over, når/hvis staten ruller sanktioner ud for ikke-overholdelse af økonomaftalen, og KL, fordi det koster på forhandlingspositionen, næste gang der skal forhandles en aftale med regeringen, hvis man ikke har kunnet overholde den foregående.

Der foregår derfor en del armvridning og mellemkommunalt kollegialt gruppepres for at tilnærme de to beløb for skattestigning og skattenedsættelse til hinanden - helst,

”Den ofte registrerede forskel mellem lands- og lokalpolitik: Lokalt handler det mere om praktikken end om ideologiske styrkeprøver.”

så de helt udlignes. Den øvelse vil om nødvendigt fortsætte helt til kanten af budgetfristen mandag 15. oktober, men første bid kom i hus tirsdag, da Norddjurs fremme ved andenbehandlingen i byrådet tog bestik af uventet tilflydt udligningskompensation og renoncerede delvis på sin 1,3 procentpoints kommuneskattestigning.

Den blev sat ned til 1,1 procentpoint, og vupti: Der blev KL's og kommunernes samlede problem lige 11 millioner kroner mindre. Fra lige omkring 90 millioner i overskridelse til lige omkring 80 millioner. Bedre, men ikke nok. Men der er også stadig nogle dage at løbe på.

Ekspertes undrer sig: Vestforbrænding kan ikke redegøre for indkøb til én milliard kroner

I løbet af fem år har Vestforbrænding købt ind for 1 milliard kroner hos 16 leverandører, men selskabet kan ikke oplyse, om indkøbene blev sendt i udbud. ‘Bemærkelsesværdigt’, vurderer eksperter, mens direktøren afviser at svare på spørgsmål.

o **indkøb**

Af **Tobias Hansen Bødker**
tobias@kommunen.dk
og **Jens Holm**
jens@kommunen.dk

Danmarks største kommunalt ejede affaldsselskab, Vestforbrænding, kan ikke redegøre for, om indkøb til en samlet værdi af mere end 1 milliard kroner har været sendt i udbud eller ej.

Det vurderer fire eksperter i udbudsret på baggrund af en række svar fra Vestforbrænding til kommunen.dk, der i et år har forsøgt at få svar på, om selskabets største indkøb har været konkurrenceudsat, som loven dikterer.

- Hvis du spørger mig, om vi kan dokumentere, at alt det her har været i udbud, så er svaret nej, har Jan Petersen, chef for Vestforbrændings afdeling for Jura og Udbud, tidligere oplyst i forbindelse med besvarelsen af kommunen.dk's spørgsmål.

På trods af, at Vestforbrænding ifølge jura- og udbudschefen ikke kan redegøre for indkøbene, har selskabets direktør, Peter Basland, dog siden forsikret, at et “kontrolregime” garanterer mod lovbrud, hvilket sikrer, at det kommunalt ejede selskab overholder reglerne.

En påstand, som Vestforbrænding ikke har fremvist dokumentation for.

Direktøren har gentagne gange afvist at stille op til et interview. Han betegner i stedet i et skriftligt svar kommunen.dk's spørgsmål i sagen som “misvisende og injurerende”.

Vestforbrændings manglende evne til at redegøre for udbud af millionkontrakterne møder kritik fra flere af landets førende udbudsrets eksperter, der betegner selskabets besvarelse som værende “vanvittig”, “bekymrende”, “bemærkelsesværdig” og som et udtryk for “mangel på respekt for udbudsloven”.

Kræver dokumentation

Vestforbrænding, der er ejet af 19 kommuner i Københavnsområdet og Nordsjælland, har i årene fra 2012 til 2017 købt ind for 1,05 milliard kroner hos 16 af selskabets største leverandører.

Det viser en opgørelse, som kommunen.dk har fået aktindsigt i.

kommunen.dk har også søgt aktindsigt i, hvorvidt omsætningen til de pågældende leverandører er blevet konkurrenceudsat. Det har Vestforbrænding ikke redegjort for.

Næsten et år efter, at Vestforbrænding modtog anmodningen om aktindsigt, oplyser selskabet, at der ikke er “nogen systemmæssig sammenhæng mellem afholdte udbud og godkendte fakturaer”. Derfor har Vestforbrænding “ikke mulighed for at oplyse, hvorvidt den oplyste omsætning på top-10-listerne i perioden 2012-2017 har været udbudt,” lyder det.

- Vi kan jo heller ikke kontrollere det. Det må jeg ærligt sige. Vi kan ikke kontrollere en omsætning op imod en kontrakt og op imod et udbud. Det er vores systemer

Vestforbrændings 16 leverandører

Leverandør	Mio. kr.
Zacho-Lind Entreprenørfirma	166,8
HCS	150
Rambøll A/S	143
NCC Danmark	131
Wicotec Kirkebjerg	90,9
BW Vølund	90
GE Power A/S	47,4
Danfiber A/S	46,7
AV Miljø	40,8
Noah A/S	35,8
Munck Forsyningsledninger A/S	24,1
C.C. Brun Enterprise A/S	20,2
Kamco A/S	16,9
Zenzo Group ApS	16,8
JSK Container	16,4
RGS Nordic	15,1

Kilde: Aktindsigt i Vestforbrændings største 10 største leverandører pr. år i perioden 2012-2017.

ikke skruet sammen til. Så jeg kan ikke, når jeg tager for eksempel en omsætning på 30 millioner kroner fra en eller anden leverandør, sige “opløs lige den kontrakt i udbud”, har Jan Petersen forklaret til kommunen.dk.

Vestforbrændings manglende overblik er problematisk, vurderer Michael Steinicke, juraprofessor med speciale i udbudsret ved Aarhus Universitet.

- Medmindre man sletter alle dokumenter i forbindelse med en udbudsproces - hvilket ville undre mig lidt - så burde der være nogle forholdsvis lettilgængelige spor, som de kan se. Det her er jo

ikke en mundtlig forhandling mellem to virksomheder, som de kan forhandle hjem over en telefon eller nede på en café. Det her er en procedure, som kræver dokumentation, dokumentation, siger Michael Steinicke.

Ukendte kontraktværdier

Vestforbrænding har dog via en søgning på de to offentligt tilgængelige udbudsportaler udbud.dk og TED fundet frem til, at 10 af de 16 leverandører har vundet 37 opgaver i perioden 2012-2017.

Men oplysningerne fra de to portaler, som Vestforbrænding har fremsøgt, indehol-

der ingen information om værdien af de enkelte kontrakter. Derfor er det umuligt at vurdere, om Vestforbrænding har overholdt udbudsloven, siger eksperterne.

- Hvis Vestforbrænding ikke har styr på det her, så kan de jo per definition ikke overholde reglerne. Det er simpelthen umuligt. Hvis man ikke har en eller anden form for systematiseret overvågning af sine indkøb løbende, så er det umuligt at finde ud af, om noget skal i udbud, siger Jacob Georg Naur, advokat med speciale i udbudsret og partner hos Hejm Advokater.

Den vurdering bakkes op af Steen Jensen, udbudsrets ekspert og selvstændig rådgiver i udbud hos steenjensen.com. Han er overrasket over, at et kommunalt ejet selskab af Vestforbrændings størrelse “ikke allerede har et centralt etableret indkøbssystem, der sikrer det overblik og indsigt i egne indkøb, som man må kunne forvente af en offentlig ordregiver.”

- Jeg synes det vidner om en mangel på respekt for udbudsloven, og jeg mener, at det bør kalde på en intern selvrefleksion i forhold til, at det er borgernes penge, man forbruger, siger han.

Håndarbejdet

Hos Vestforbrænding har det trods den lange aktindsigtsvaretid og flere opfølgende forespørgsler ikke været muligt at levere dokumentation for, om omsætningen for over 1 milliard kroner hos de 16 private leverandører har været sendt i udbud eller ej.

I stedet har selskabet lavet en stikprøvekontrol af indkøbene hos to andre top-leverandører, Remondis A/S og Stena Recycling, hvor Vestforbrænding kan fremvise udbudsmateriale. Det pågældende materiale viser dog kun i få tilfælde, hvor mange penge kontrakterne er værd.

Derfor er det ikke muligt for Vestforbrænding at svare på, hvor stor en del af den samlede omsætning til de to leverandører i perioden 2012-2016, der blev konkurrenceudsat - ligesom det er tilfældet for de 16 virksomheder, der 2012-2017 har fået i alt 1

”Det her er jo ikke en mundtlig forhandling mellem to virksomheder, som de kan forhandle hjem over en telefon eller nede på en café. Det her er en procedure, som kræver dokumentation, dokumentation og dokumentation.”

Michael Steinicke, juraprofessor med speciale i udbudsret

milliard kroner udbetalt. I alt har Vestforbrænding i samme periode betalt 487,3 millioner kroner til Remondis A/S og Stena Recycling.

Ifølge chef for Jura og Udbud Jan Petersen har Vestforbrænding gennemgået indkøbene fra 2017 hos de to leverandører - samt en tredje - “på fakturaniveau” for at finde ud af, om indkøbene blev sendt i udbud.

- Det er håndarbejde, og jeg tror, at det er lige omkring 1.000 fakturerer for de tre leverandører alene for 2017, har Jan Petersen forklaret.

”Det overblik har vi ikke”

Indtil videre har selskabet via stikprøvekontrollen konkluderet, at størstedelen af indkøbene i 2017 hos de to firmaer har været sendt i udbud.

“Som det fremgår af min besvarelse af 28. august, så

Vestforbrænding har som sin største enkelt-aktivitet et stort forbrændingsanlæg i Ejby ved Glostrup.

Foto: Sigrd Nygaard / Ritzau Scanpix

har Vestforbrænding ikke via vore systemer mulighed for at fremfinde 'dokumenter, notater, udbudsmateriale eller lign., der dokumenterer, at Vestforbrændings eventuelle udbud af omsætning til de pågældende firmaer.' Dette er, som vi også oplyste i forbindelse med besvarelsen af din anmodning omkring M. Larsen (nuværende Remondis A/S, red.), et omfattende manuelt arbejde," skrev Jan Petersen i et skriftligt svar den 21. september.

Nu står vi i en situation, hvor vi har ventet i ét år på at få svar, men vi kan stadig ikke se, hvordan det hænger sammen?

- Nej, men det kan vi heller ikke. For det overblik har vi ikke. Det eksisterer ikke. For vores kontrolregime, når vi taler om overholdelse og lovmedholdelighed, starter egentlig et andet sted. Det starter allerede inden kontraktindgåelsen. Så vi har nogle processer, der sikrer, at vi ikke indgår kontrakter, uden at det har været konkurrenceudsat.

Vestforbrændings "håndarbejde" og manglende overblik vækker undren hos Carina Risvig Hamer, forsker i udbudsret ved Juridisk Institut hos Syddansk Universitet.

- Det er bekymrende og noget rod, at man ikke kan svare på, hvem der har vundet efter udbud. Det lyder helt vanvittigt, at man ikke kan finde ud af det i sine systemer. Det virker, som om man har utrolig meget behov for at sætte et kontraktsy-

stem op - også for at kunne vide, om man laver ændringer i sine kontrakter. Man har jo sådan set pligt til at holde øje, siger hun.

Kontrolregimet

Ifølge direktør Peter Basland er der ingen problemer med Vestforbrændings indkøbsprocedurer. Direktøren henviser til selskabets "kontrolregime" samt "løbende revision".

"Den løbende revision har heller ikke givet os anledning til at betvivle, at Vestforbrændings processer og systemer ikke er fyldestgørende i forhold til den forudgående kontrol for udbud, før der foretages et indkøb," skriver Peter Basland i en mail til kommunen.dk.

Samtidig skriver jura- og udbudschef Jan Petersen i et skriftligt svar, at Vestforbrænding i forbindelse med kommunen.dk's anmodninger om aktindsigt og spørgsmål "ikke har fundet anledning til at ændre på de etablerede arbejdsgange i forbindelse med indgåelse af aftaler/kontrakter", lyder det i en mail af 28. august.

Men ifølge en pressemeddelelse, som Vestforbrænding har udsendt den 7. september, fremgår det, at "den senere tids presseomtale af affalds- og energisektorens håndtering af offentlige indkøb har givet Vestforbrænding anledning til at kigge indad."

"Indtil videre har den senere tids fokus på afholdelse af udbud og interne kontroller identificeret og adresseret

Vestforbrænding

► **Vestforbrænding er det største kommunalt ejede affaldsselskab i Danmark; 19 kommuner i Københavnsområdet og Nordsjælland ejer selskabet, hvis største enkelt-aktivitet er et stort forbrændingsanlæg i Ejby ved Glostrup.**

► **Selskabet, der blev etableret i 1970, har dog også andre aktiviteter end forbrænding; blandt andet driver selskabet flere genbrugspladser i oplandet og administrerer ca. 30 forskellige affaldsordninger i kommunerne.**

systemfejl, der inden for de senere år modsvarer få promille af Vestforbrændings omsætning i perioden," skriver Vestforbrænding i pressemeddelelsen.

"Vi vil selvfølgelig fortsat have fokus på, om der kan optræde andre systemfejl, og adressere disse i vores bestræbelser på at være lovmedholdelige ift. vores håndtering af indkøb," lyder det videre.

Derudover har Vestforbrænding siden kommunen.dk's første anmodning om aktindsigt også foretaget en række interne ændringer.

Blandt andet har indkøbsafdelingen skiftet navn fra 'Jura og Indkøb' til 'Jura og Udbud', ligesom Vestforbrænding har ledt efter en udbudskonsulent og i øjeblikket afsøger jobmarkedet for at finde en 'chef for udbud', der i en

► **Vestforbrændings forbrændingsanlæg er Danmarks største med en ovnkapacitet på op til 550.000 ton affald om året.**

► **Forbrændingsanlægget er et kraftvarmeværk. Den energi, der frigives ved forbrændingen af affaldet, omdannes således både til elektricitet og fjernvarme. Der produceres el svarende til ca. 80.000 husstandes forbrug og fjernvarme til ca. 75.000 husstandes forbrug.**

Kilde: Vestforbrænding

nyoprettet stilling blandt andet skal "sikre overvågning og rettidig implementering af nye lovkrav på udbudsområdet", fremgår det af to jobopslag.

"Afdelingen består af fem medarbejdere. Det er en afdeling, hvor flere er nytilkomne, så du har mulighed for at komme ombord fra start," forklarer Vestforbrænding i jobopslaget.

Afviser spørgsmål

kommunen.dk har forgæves forsøgt at få et interview med selskabets direktør, Peter Basland. Det har direktøren afvist, ligesom direktøren også afviser at svare på kommunen.dk's spørgsmål.

I stedet skriver han i to mails til kommunen.dk, at det er "groft misvisende," "injurierende" og "faktuelt forkert", at Vestforbrænding

ikke kan redegøre for, om indkøbene til 1 milliard kroner blev sendt i udbud. Peter Basland henviser her til selskabets forudgående "kontrolregime".

Direktøren skriver dog samtidig, at "bogholderisystemet, hvor omsætningstallene stammer fra, ikke indeholder oplysninger om konkurrenceudsættelse på posterings-/fakturaniveau".

Derudover forklarer Peter Basland, at Vestforbrændings holdning er, at "vi har implementeret et kontrolregime, der sikrer, at indkøb sker på basis af et offentligt udbud eller dokumentation for, hvorfor det enkelte indkøb ikke er omfattet af et offentligt udbud, inden Vestforbrænding foretager et indkøb".

Ifølge direktøren "efterprøver" en revisionspåtegning, at selskabets strategiske og driftsmæssige investeringer over 10 mio. kr. er i overensstemmelse "med de relevante bestemmelser i bevillinger, love og andre forskrifter samt indgåede aftaler og sædvanlig praksis".

"Den løbende revision af Vestforbrændings regnskaber, underlagt bestemmelserne i årsregnskabsloven, har på intet tidspunkt givet os anledning til at betvivle, at Vestforbrændings processer og systemer ikke er fyldestgørende i forhold til Vestforbrændings økonomistyring," forklarer direktøren om Vestforbrændings kontrolregime.

Den forklaring undrer ekspert i udbudsret Jacob Georg Naur fra Hejlm Advokater.

"Det er bekymrende og noget rod, at man ikke kan svare på, hvem der har vundet efter udbud. Det lyder helt vanvittigt, at man ikke kan finde ud af det i sine systemer."

Carina Risvig Hamer, forsker i udbudsret

- Årsregnskabsloven handler jo om økonomistyring, og det er da også fint, at han har styr på sin økonomistyring, men det vedrører jo ikke udbudsreglerne. Det vedrører noget helt andet, siger Jacob Georg Naur.

kommunen.dk har forelagt direktørens argumentation for juraprofessor med speciale i udbudsret Michael Steinicke. Også han undrer sig over, at det ikke er muligt for Vestforbrænding at redegøre for indkøbene.

- De kalder det jo så for en kontrolfunktion (kontrolregime, red.), men det er jo bare de overvejelser, som man som myndighed skal gøre sig. Det er jo ikke, fordi de har opstillet noget her, som er ekstraordinært. Det her skal de gøre. De skal jo overveje i forbindelse med hver eneste kontrakt, om betingelserne er opfyldt. Så det håber jeg da, at de har, siger juraprofessoren og fortsætter:

- Det er bemærkelsesværdigt, at der ikke er nogen større registrering i forhold til det her.

Ulovlige indkøb: Regeringen vil svinge bødehammeren over indkøbere

Det får sjældent konsekvenser, når offentlige indkøbere bryder udbudsloven, som det er sket hos ARC. Nu vil et politisk flertal skærpe loven.

o ulovligt indkøb

Af Tobias Hansen Bødker
tobias@kommunen.dk

og Jens Holm
jens@kommunen.dk

Det skal være slut med sager om store millionkontrakter, der ulovligt ender i hænderne hos private leverandører, fordi offentlige indkøbere ikke konkurrenceudsætter udbudspligtige opgaver.

Det mener et politisk flertal, der nu vil stramme udbudsloven, så det bliver nemmere at

opdage lovbrud og straffe offentlige ordregivere økonomisk for manglende udbud.

Reaktionerne kommer efter kommunen.dk's afsløringer af, hvordan et af landets største kommunalt ejede affaldsselskaber, Amager Ressource Center (ARC), har brudt udbudsreglerne vedrørende mindst 306 millioner kroner.

- Der er ingen anden vej frem end pisken. Det kan ikke være anderledes, end at der må økonomiske sanktioner til, fordi udbudsreglerne

selvfølgelig skal overholdes, siger Venstres erhvervsordfører Torsten Schack Pedersen.

Også Dansk Folkeparti, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti bakker op om stramninger som reaktion på sagen fra ARC.

- Det er helt på sin plads, at vi får et styrket værktøj, som rammer dem på pengepungen og på ledelsesansvaret, siger erhvervsordføreren for DF, Hans Kristian Skibby.

Ekspert peger på, at den groveste overtrædelse af udbudsloven netop er, når offentlige indkøbere tildeler kontrakter ulovligt og direkte til en leverandør udenom udbudsreglerne.

Alligevel har det i dag så godt som ingen konsekvenser at bryde udbudslovgivningen ved at tildele kontrakterne direkte - uden udbud.

Forbigåede private leveran-

dører er nemlig bange for at klage over ulovlighederne af frygt for at gøre sig uvenner med de store offentlige kunder. Det forklarer flere udbudsretseksperter, Dansk Industri og Dansk Erhverv til kommunen.dk.

Den sorte bog

Et af de advokatkontorer, der fører sager for leverandører mod offentlige ordregivere, er Hejm Advokater, der er hjemmehørende i Aarhus.

- Det er en generel opfattelse, at det ikke koster noget at overtræde udbudsreglerne, og det er jo derfor, at vi ser den her type sager som hos ARC. Det ændrer bare ikke ved, at vi har nogle regler, der skal overholdes, siger Jacob Georg Naur, advokat med speciale i udbudsret og partner hos Hejm Advokater.

"Mulighederne for at få erstatning er nærmest ikke til stede. Du kan jo ikke komme og sige, at du har lidt et tab, når du ikke har deltaget i et udbud."

Carina Risvig Hamer, forsker i udbudsret

Hvorfor klager forbigåede leverandører ikke bare til Klagenævnet for Udbud?

- Jeg har haft denne snak mindst 50 gange med leverandører, hvor jeg bliver spurgt, hvad min leverandørkunde kan vinde ved at klage. Lad os sige, at vi vinder; hvad sker der så? Den ulovlige kontrakt bliver i bedste fald uden virkning; ellers får indkøberen en bøde med økonomisk sanktion. Men der er ingen kontrakt, der kan vindes, så det eneste, du opnår ved en klage, er at genere ordregiveren ad helvede til. Så næste gang der er et udbud, så er du nok kommet på den sorte liste, forklarer Jacob Georg Naur.

Udstiller et paradoks

Selvom der i dag er etableret sanktionsmuligheder overfor offentlige ordregivere, der

undlader at konkurrenceud-sætte udbudspligtige opgaver, er det i mange tilfælde svært overhovedet at opda-ge, hvor og hvornår kontrak-terne gives ulovligt væk.

Her rammer den nuværen-de lovgivning den forbigåede leverandør med et paradoks, vurderer Carina Risvig Hamer, forsker i udbudsret ved Syddansk Universitet.

- Mulighederne for at få erstatning er nærmest ikke til stede, når der er tale om direkte tildelte kontrakter. Du kan jo ikke komme og sige, at du har lidt et tab, når du ikke har deltaget i et udbud, hvis ordregiveren ikke har lavet et udbud, forklarer forskeren.

Og selv hvis det endelig skulle ske, at en leverandør får nys om en ulovlig kontrakt, mangler der et direkte

”Der er ingen anden vej frem end pisken. Det kan ikke være anderledes, end at der må økonomiske sanktioner til.”

Torsten Schack Pedersen, Venstres erhvervsordfører

incitament til overhovedet at føre en klagesag.

- Derfor er der jo ingen virksomheder, der har interesse i at anlægge de her sager, hvor der ikke er blevet lavet et udbud. De får ikke selv noget ud af det. Det eneste, de sådan set får ud af det, er, at de bruger nogle penge, og at det måske medfører, at ordregiver får pålagt en økonomisk sanktion, eller at kontrakten erklæres for uden virkning, siger Carina Risvig Hamer.

Bange for kunderne

Hos Dansk Erhverv, der repræsenterer 17.000 virksomheder og 100 brancheorganisationer, sidder flere af medlemmerne ofte i netop udbuds-dilemmaer.

- Vi oplever, at der er rigtig mange af vores medlemsvirksomheder, der afholder sig fra at klage over manglende

Regeringspartierne og DF vil stramme kontrollen med og straffen for ulovlige udbud ved den kommende revision af udbudsloven.

Foto: SPL, The Science Photo Library Limited

konkurrenceudsættelse. Ikke mindst, fordi det offentlige og kommunerne bare er nogle store kunder. Årsagen er, at medlemmerne ikke vil have, at ordregiverne bliver sure, forklarer Morten Jung, der er markedschef for offentlig-privat samarbejde hos Dansk Erhverv.

Samme melding lyder fra Dansk Industri.

- Vi er som virksomheder grundlæggende kun interesseret i at have et godt forhold til de offentlige myndigheder. Det er vores kunder, så det er jo ikke så underligt, at man sidder og tænker, at man ikke har lyst til at klage over sin måske kommende kunde, siger Jakob Scharff, branchedirektør for DI Service og chef for afdelingen for offentlig-privat samarbejde.

Både Dansk Industri og Dansk Erhverv kan dog hjælpe deres medlemmer med at tage sager op, men heller ikke her er villigheden stor til at føre konkrete udbudssager gennem Klagenævnet for Udbud.

- Det kan vi godt, for vi er indskrevet som part i klagenævnsløven, siger Jakob Scharff.

Hvorfor gør I det så ikke?

- Det har vi også gjort tidligere. Det er noget, vi er lidt varsomme med. Vores rolle er overordnet som varetager af de principielle problemstillinger, forklarer Jakob Scharff.

Styrelse fravælger konkrete sager

Når de private virksomheder ryster for meget i bukserne, så har Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen (Kfst) mulighed for at tage sagerne om manglende udbud op. Den mulighed har styrelsen dog aldrig benyttet sig af.

- Kfst burde tage væsentligt flere sager op. De burde gå fra at være en meget passiv med-spiller på området til at være en aktiv medspiller. Det kan styrelsen gøre i dag - indenfor de eksisterende regler, siger Jacob Georg Naur fra Hejlm Advokater.

Her er det udelukkende sager af helt overordnet, principiel karakter, der efterprøves. Det har Kfst gjort i alt fem gange siden 2004.

- Når vi gør det på den måde, så er det, fordi vi ikke har ressourcerne til at tage flere sager op, forklarer Kenneth Skov Jensen, kontorchef hos Kfst.

Hvordan tror du, at en virksomhed står i en konkurrencesituation overfor den offentlige ordregiver, hvis de klager?

- Jeg er bevidst om, at de fleste ville have en formodning om, at de så kommer i en

slags karantæne eller sort bog, siger Kenneth Skov Jensen.

Her hører forståelsen for virksomhederne dog også op, da lovgivningen ifølge Kfst netop forhindrer, at en virksomhed kommer i “bad standing” hos en offentlig udbyder, ligesom Kfst ifølge Kenneth Skov Jensen slet ikke har til opgave at føre tilsyn.

- Udbudsreglerne har faktisk som et af deres formål netop at forhindre en situation, hvor du kommer i bad standing så at sige, forklarer Kenneth Skov Jensen.

V: ”Meget, meget bekymrende”

Et konkret eksempel på manglende konsekvenser for en offentlig ordregiver, der omgår udbudsreglerne ved ikke at udbyde sine opgaver, er Amager Ressource Center (ARC). Siden maj har kommunen.dk dokumenteret, hvordan omsætning for mindst 306 millioner kroner er blevet givet ulovligt til leverandører - uden udbud.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har ikke taget sagen om ARC op, selvom den ifølge Kenneth Skov Jensen er “ganske alvorlig”.

- Jeg kender mange lignende tilfælde rundt om i landet, hvor private aktører spørger, hvordan ordregiveren dog kan slippe afsted med at gøre det her uden at sende tingene i udbud, indleder Venstres erhvervsordfører, Torsten Schack Pedersen.

- Entreprisekontrakter splittes op i meget små bidder, hvor arkitektopgaven holder sig lige præcis under EU's tærskelværdi, så du heller ikke behøver at sende arkitektopgaven i udbud - og på lignende måde finder du veje udenom, så du undgår at få testet prisen, og det synes jeg jo er dybt, dybt bekymrende, fortsætter han.

For regeringspartiet er det altafgørende, at udbudsloven følges, fordi det skal sikre, at borgerne får det bedste tilbud og den bedste ydelse for pengene.

- Og det får du ikke der, hvor ordregiveren enten fuser med tærskelværdierne eller helt undlader at udbyde opgaverne. Her får du ikke den konkurrenceudsættelse, som er hele grundlaget og forudsætningen for udbudsloven, siger han.

Udbudslov skal revideres

Også hos støttepartiet Dansk Folkeparti (DF) og regeringskollegerne fra Det Konservative Folkeparti (K) deles de bekymringer, som fremsættes af eksperter og erhvervslivet.

- Det rigtige at gøre er efter vores opfattelse er, at vi skri-der ind i forbindelse med den revision, som vi skal lave af udbudsloven, siger erhvervsordfører Hans Kristian Skibby (DF).

Den nuværende udbudslov har været implementeret siden 1. januar 2016 og skal ifølge planen revideres i den indeværende folketingsperi-

”Det er vores kunder, så det er jo ikke så underligt, at man sidder og tænker, at man ikke har lyst til at klage over sin måske kommende kunde.”

Jakob Scharff, branchedirektør for DI Service

ode.

- Hvis ikke de offentlige ordregivere går i udbud med de ting, der skal i udbud, så skal de selvfølgelig have en bod for det. De ledelsesansvarlige skal også kunne holdes ansvarlige. Det synes jeg vil være den helt rigtige taktstok at bruge, siger Hans Kristian Skibby.

Men det er jo svært at lange bøder ud, når sagerne ikke kommer frem i lyset?

- Her bør vi diskutere, om eksempelvis Klagenævnet for Udbud skal have en udvidet bemyndigelse, sådan at tredjepart også kan fremføre en klage, så det ikke er den enkelte leverandør, der føler sig presset, som skal klage, mener Hans Kristian Skibby.

Holdningerne omkring ændringer i forhold til klageadgang deles også af Liberal Alliances erhvervsordfører, May-Britt Katstrup.

“Derfor bør vi også skærpe sanktionerne, hvis reglerne ikke overholdes. Og for at gøre det lettere for virksomheder at klage ønsker vi at oprette en uvildig klageinstans,” siger hun.

Styrelse bør tage konkrete sager op

De udbudseksperter, som kommunen.dk har talt med, forklarer dog, at sanktioner kun kan udmåles i det omfang, at sagerne overhovedet bliver ført ved Klagenævnet for Udbud.

Derfor vurderer eksperterne, at det vigtigste er at sikre bedre myndighedstilsyn med ordregiverne.

- Hvis du havner i en situation, hvor kommunerne eller deres selskaber mangler et incitament til at overholde udbudsreglerne, så må vi jo kigge på, hvordan vi kan løse det, siger Anders Johansson, erhvervsordfører (K).

Hos Venstre ærgrer Torsten Schack Pedersen sig over, at det overhovedet er nødvendigt at fremhæve reglerne overfor eksempelvis offentligt ejede selskaber.

- Det er helt uacceptabelt, når der ligger en meget, meget velgennemarbejdet udbudslov, som både kommuner, regioner, stat og interesseorganisationer har været inde over. Netop med henblik på at lave en udbudslov, som sikrer en god konkurrence og en ordentlig interessevaretagelse vedrørende skatteborgernes penge, siger han.

Undersøgelse: Affaldschefer tillod ‘lemfældig’ indkøbskultur

Amager Ressource Center har i årevis haft en lem-fældig indkøbskultur, lyder det i en ny undersøgelse, der konkluderer, at selskabets øverste ledelse ikke har prioriteret overholdelse af udbudsreglerne.

o **redegørelse**

Af Tobias Hansen Bødker
tobias@kommunen.dk
og Jens Holm
jens@kommunen.dk

Ledelsen på direktørgangene hos Amager Ressource Center (ARC) har i årevis haft et så lem-fældigt forhold til reglerne om udbud, at der er opstået en kultur, som har betydet en lem-fældig behandling af og manglende respekt for udbudsreglerne,” lyder konklusionen.

Det fremgår af en undersøgelse fra advokatfirmaet Bech-Bruun og revisionsvirksomheden Deloitte, som kommunen.dk har fået adgang til.

Undersøgelsen, der blev bestilt af bestyrelsen efter en række afsløringer i kommunen.dk, har forsøgt at finde

svar på, hvordan det kunne lade sig gøre, at et af landets største kommunalt ejede affaldsselskaber, ARC, gennem en lang årrække har købt ulovligt ind for mindst 306 millioner kroner.

Både nuværende og tidligere ansatte har blandt andet forklaret advokaterne, at de har været fuldt bekendte med, at ARC er underlagt udbudsreglerne. Omvendt konkluderer Bech-Bruun og Deloitte ifølge undersøgelsen, at den øverste daglige ledelse ‘ikke har prioriteret overholdelse af udbudsreglerne’.

Det har ført til, at der “er opstået en kultur, som har betydet en lem-fældig behandling af og manglende respekt for udbudsreglerne,” lyder konklusionen.

Ingen kontrol

Flere af hovedkonklusionerne i undersøgelsen er dog langt fra ny viden for ARC’s øverste ledelse.

Allerede i 2015 gennemgik et eksternt konsulenthus ARC’s udbudsprocedurer og foreslog i en undersøgelse af indkøbsorganiseringen, at ledelsen skulle ‘centralisere

”Ledelsen skal se, at de er nødt til at centralisere indkøbsafdelingen med nogle professionelle indkøbere, som er i stand til at holde overblik og styre udbudsprocessen og dermed også holde en distance til leverandørerne.”

Steen Jensen, udbudsretseksperter og selvstændig rådgiver i offentlige udbud

ansvaret for ARC’s indkøbsfunktion’. En anbefaling, som ikke blev fulgt af ARC’s direktion, fremgår det af undersøgelsen.

Netop direktionens fravalg af en central indkøbsfunktion har ifølge advokaterne været en af hovedårsagerne til, at omfanget af ulovlige kontrakter kunne vokse sig stort.

“Tiltag hertil er ved flere lejligheder blevet fravalgt af den øverste daglige ledelse som følge af ARC’s generelle prioritering af en decentral opgaveløsning og ansvarsplacering.”

Det er “et gigantisk ledelsessvigt,” mener Steen Jensen, udbudsretseksperter og selvstændig rådgiver i offentlige udbud.

- Ledelsen skal se, at de er nødt til at centralisere indkøbsafdelingen med nogle professionelle indkøbere, som er i stand til at holde overblik og styre udbudsprocessen og dermed også holde en distance til leverandørerne, siger han og tilføjer, at en decentral styring af indkøb “alt andet lige har en virkning, når der skal vælges leverandør.”

Modsiger fratrådt chef

Oplysningerne om direktiønens fravalg af en central ansvarsplacering går stik imod en forklaring fra den nu tidligere konstituerede direktør, forhenværende energichef Dan Fredskov, der fratrådte sin stilling i september

som en direkte konsekvens af de ulovlige millionindkøb.

Den nu fratrådte topchef forklarede i maj til kommunen.dk, at ARC i 2016 havde “etableret en mere centraliseret og professionaliseret indkøbsfunktion”. I den nye undersøgelse lyder det i stedet, at kontrakter “i vidt omfang” bliver indgået decentralt i de enkelte afdelinger.

“Der har hverken i den enkelte afdeling eller centralt været foretaget efterkontrol af, om indgåede kontrakter skulle have været bragt i udbud, eller af grundlaget for, at dette i givet fald ikke var sket,” står der i undersøgelsen.

Generelt har ARC’s indkøbsafdeling tilsyneladende heller ikke haft meget at skulle have sagt i forbindelse med indkøb.

Ifølge advokaterne har der “ikke været klarhed over indkøbsafdelingens funktion,” ligesom indkøbsafdelingen kun har ageret “sparringspartner” i stedet for at blive inddraget i “komplicerede indkøb”.

Ledelse brød loven “med åbne øjne” - men undersøgte ikke for personlig vinding

Amager Ressource Center har ikke undersøgt, om ansatte har haft relationer til leverandører, der fik ulovlige kontrakter. Et hul i redegørelsen, mener ekspert.

o **ulovlige indkøb**

Af Tobias Hansen Bødker
tobias@kommunen.dk
og Jens Holm
jens@kommunen.dk

Ledelsen i det kommunalt ejede affaldsselskab Amager Ressource Center (ARC) har “med åbne øjne” brudt udbudsloven.

Det konkluderer bestyrelsesmedlem, medlem af Borgerrepræsentationen i København Ulrik Kohl (EL), efter at advokatfirmaet Bech-

Bruun og revisionsfirmaet Deloitte i en redegørelse har undersøgt årsagerne til, at ARC i årevis har købt ulovligt ind uden udbud for mindst 306 millioner kroner.

- Der er nogen i ledelsen, som med åbne øjne har brudt loven, og det har de gjort igen og igen. Det har de gjort, fordi de mente, at de havde en god grund til det, og det er selvfølgelig fuldstændig ravruskende forkert, siger Ulrik Kohl, der har forfattet undersøgelsens kommissorium,

som danner rammerne for advokaternes beføjelser.

Reaktionen kommer, efter at redegørelsen har konkluderet, at der blandt medarbejdere og i det øverste ledelseslag har været en “lemfældig” indkøbskultur, hvor ARC’s ansatte har haft “manglende respekt for reglerne”.

Men på trods af omfanget af ulovlige indkøb fravalgte selskabets ledelse forud for redegørelsen at undersøge flere centrale forhold.

Et hul i undersøgelsen

Under et møde den 10. juli i år gjorde ARC’s repræsentanter det klart for Bech-Bruun og Deloitte, at undersøgelsen ikke skulle “søge at placere et ansvar hos enkeltpersoner for håndteringen af konkrete sager”.

En beslutning, der blev truffet, mens den nu fratrådte

”Der er nogen i ledelsen, som med åbne øjne har brudt loven, og det har de gjort igen og igen. Det har de gjort, fordi de mente, at de havde en god grund til det, og det er selvfølgelig fuldstændig ravruskende forkert.”

Ulrik Kohl (EL), bestyrelsesmedlem i ARC

energichef, Dan Fredskov, var konstitueret direktør for selskabet. Blot én måned senere - under den nye direktør Jacob Hartvig Simonsen - blev Dan Fredskov hjemsendt for at redegøre for sin

egen rolle i sagen om de ulovlige indkøb, en hjemsendelse, der et par dage efter resulterede i en fratrædelsesaftale.

Undersøgelsen indbefattede heller ikke dokumenter eller mails sendt indbyrdes mellem medarbejdere i ARC eller mellem medarbejdere og eksterne leverandører, der har fået ulovlige kontrakter, ligesom advokaterne og revisorerne heller ikke har undersøgt, om ansatte har opnået personlig vinding ved, at en række leverandører har fået store millionkontrakter i strid med lovgivningen.

I stedet konkluderer Bech-Bruun og Deloitte blot, at de ikke er stødt på oplysninger, som har rejst en mistanke om personlig vinding.

- Der er et hul i redegørelsen, fordi det simpelthen mangler at blive undersøgt, om der er relationer mellem

medarbejdere og de pågældende leverandører. Når der er en decentraliseret indkøbsfunktion, som der har været i ARC, ses det ofte, at der er nogle stærke relationer mellem medarbejdere hos ordregiveren og visse leverandører, siger Steen Jensen, ekspert i udbudsret og selvstændig rådgiver i offentlige udbud hos steenjensen.com.

Han undrer sig over, at ARC ikke har bedt om at få undersøgt interne mails, fordi det ifølge Steen Jensen gør det umuligt at få et klart billede af årsagerne til de systematiske lovbrud.

Ingen mistanke

Da redegørelsens konklusioner blev offentliggjort, understregede selskabets direktør, Jacob Hartvig Simonsen, overfor kommunen.dk, at advokatundersøgelsen ikke har fundet eksempler på, at

Regelbrud for millioner

► Et af Danmarks største kommunalt ejede affaldsselskaber, Amager Ressource Center (ARC), har i årevis brudt udbudsloven. Det viser en række dokumenter, som kommunen.dk har fået aktindsigt i.

► Selskabet har i strid med reglerne direkte tildelt opgaver, der samlet løber op i mindst 306 millioner kroner, til private virksomheder uden udbud.

► Sagen har kostet den nu forhenværende energichef og tidligere konstituerede direktør, Dan Fredskov, jobbet. En lang række af de ulovlige indkøb er foretaget i selskabets Energi-afdeling, hvor Dan Fredskov har været den øverste chef siden 2007.

Eksperter undrer sig over, at ARC eksempelvis ikke har bedt om at få undersøgt interne mails i advokatundersøgelsen, som blev iværksat, mens den nu fyrede energichef, Dan Fredskov, var konstitueret direktør.

ansatte har opnået personlig vinding ved lovbruddene.

- Der er ingen mistanke på nogen måde om, at der er medarbejdere hos ARC, der har draget personlige fordele af den måde, som det er foregået på, konkluderede Jacob Hartvig Simonsen.

Men hvis du ikke kigger efter det, og når advokaterne ikke har haft adgang til interne mails, og når advokaterne ikke har undersøgt det, så kan du vel netop heller ikke gå ind og finde ud af, om nogle har opnået personlig vinding?

- Det er sådan set også rigtigt. Men det, der har været genstand for den her undersøgelse, har været at finde ud af, hvordan man skal undgå problemer, og at få viden om, hvordan biksen skal opbygges fremadrettet. Det har netop ikke været et spørgsmål om at placere ansvar. Det der med at placere et ansvar - det

”Der er et hul i redegørelsen, fordi det simpelthen mangler at blive undersøgt, om der er relationer mellem medarbejdere og de pågældende leverandører.”

Steen Jensen, ekspert i udbudsret

er op til mig at gøre det. Og ansvarsplaceringen har ikke været en del af den her undersøgelse, sagde direktøren.

Ifølge udbudsretsekspert Steen Jensen er der flere for-

hold, som taler for at undersøge, om ansatte har opnået personlig vinding. Han henviser blandt andet til en konklusion fra en rapport, som Bech-Bruun udarbejdede i juli.

I rapporten skriver advokaterne, at det var ulovligt, da ARC i 2012 indgik en kontrakt med virksomheden Berendsen Textil A/S om leje og vask af arbejdstøj til en værdi af mere end 6,7 millioner kroner. Kontrakten udløb i januar i år, men er blevet forlænget, indtil der er fundet en vinder af opgaven efter et udbud, som for nylig blev offentliggjort.

Selvom det ligger fast, at indkøbet aldrig kom i udbud, havde ARC's daværende indkøbschef ifølge rapporten fortalt, at kontrakten blev indgået efter et EU-udbud. I slutningen af 2017 opdagede ARC, at det var forkert.

“Efterfølgende blev der rejst nye funktionelle krav i forhold til arbejdet på det nye energianlæg, som krævede afklaring. Her blev det også klart, at arbejdstøjet ikke havde været i EU-udbud, som den tidligere indkøbschef ellers havde oplyst,” står der i rapporten.

Vil nu følge loven

Jacob Georg Naur, advokat med speciale i udbudsret og partner hos Hejm Advokater, mener, at undersøgelsen virker "tynd i forhold til et svigt af den her størrelsesorden". Det udstiller, at ARC langtfra har haft tilstrækkelig dokumentation for indkøbene, vurderer han.

- Nu har vi så fået svar på, hvad der egentlig sker, hvis man lukker op for papkassen, hvor der står "udbud af indkøb hos ARC". Der sker ikke så meget. Der flyver et par fla-

germus ud af kassen, og så ligger der måske nogle ældgamle papirer. På den måde passer tingene jo sammen, siger Jacob Georg Naur.

Hos ARC's bestyrelse mener Ulrik Kohl, at det endelige ansvar for lovbruddene falder tilbage på den tidligere konstituerede direktør Dan Fredskov.

- Hvor skulle ansvaret ellers ligge? Det er jo ikke en fejl, der sker et eller andet sted. Det er jo lovovertrædelser, som man er fuldt bevidst om - det siger den her rapport nu. Det er ikke, fordi man har handlet i god tro og tænkt, at det, man gjorde, var lovligt, siger Ulrik Kohl, der som eksempel henviser til, at ARC i mindst otte år har købt kalk ulovligt for 54,2 millioner kroner.

- Folk har været klar over, at hvis man køber kalk, så er man nødt til at udbyde opga-

ven vidt og bredt ude i verden, siger han.

Selvom redegørelsen ikke har undersøgt, om der er relationer mellem medarbejdere og private leverandører, eller om ansatte har opnået personlig vinding ved de ulovlige kontrakter, mener Ulrik Kohl, at redegørelsen skal bruges som et værktøj, der kan sikre, at ARC får styr på indkøbskulturen.

- Jeg tror, at det er tilstrækkeligt, fordi der bliver gjort op med den her med, at man bare kan blæse på lovgivningen, og hvor det handler om at gøre det nemmeste, fordi vi har et værk, der skal køre. Nu er der en ny stil, der hedder, at nu gør vi det, der er lovligt, for at få værket til at køre, siger han. ●

Gulerod og straf får ikke

Politiske indsatser som økonomiske incitamenter, virksomhedspraktik eller sanktioner får ikke langtidsledige i job, viser nyt studie fra Aalborg Universitet.

o tro på det

Astrid Skov Andersen
astrid@kommunen.dk

Spørger man tidligere kontanthjælpsmodtagere og deres sagsbehandlere, hvad der var afgørende for, at de kom i arbejde eller uddannelse, er politiske beskæftigelsesinitiativer ikke blandt begrundelserne. Det viser et delstudie i Lises-projektet fra Aalborg Universitet.

Studiet bygger på interview

med 12 tidligere aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere, der nu er kommet i fuldtidsbeskæftigelse, uddannelse eller fleksjob.

Sophie Danneris, som er en af forskerne bag analysen, havde forventet, at politiske indsatser som økonomiske sanktioner, jobbonus eller virksomhedspraktik ville være at finde blandt svarene fra de tidligere kontanthjælpsmodtagere og deres sagsbehandlere. Men det var

ikke tilfældet. Og det er overraskende.

- Hverken de indsatser, som er baseret på trusler eller gulerod, bliver fremhævet i interviewene. Når de bærende politiske elementer i lovgivningen - ifølge vores analyse - ikke viser sig at være afgørende for, om borgeren kommer videre, så synes jeg, at det burde være et vink med en vognstang om, at der er noget, der er skævt, siger Sophie Danneris.

De 12 tidligere kontanthjælpsmodtagere i studiet har alle været ledige og vurderet aktivitetsparate i tre-ti år. Alle har udfordringer udover arbejdsløsheden, eksempelvis misbrug, smerter, psykiske lidelser, anbringeelse i barndommen eller kriminalitet.

Navigation i systemet

Analysen af fortællingerne fra de tidligere kontant-

hjælpsmodtagere og deres sagsbehandlere peger derimod på to faktorer, der var afgørende for, at de kunne forlade kontanthjælpsystemet: systemrådgivning og den rette indstilling. Systemrådgivning forstået som hjælp fra sagsbehandleren til at navigere i systemet og gennemskue, hvad de skulle gøre - og hvornår - for at kunne dokumentere deres tilstand.

- Vi finder, at det værdifulde er systemrådgivning fremfor jobrådgivning. Det fund vidner om, hvor stort et system og bureaukrati, vi har bygget op. Medarbejdernes primære opgave er ikke at hjælpe borgeren i kontakt med en virksomhed, men at hjælpe dem med at navigere i det omfattende bureaukratiske system, siger Sophie Danneris og fortsætter:

- Jeg synes, at det er særligt, at vi har skabt et system, vi kalder et jobcenter, hvor

"At tro, at man kan indrette systemet efter, at man kan opnå en fuldstændig og ufejlbarlig beskrivelse af en borgers arbejdsmarkedsparticipation, er fejlagtig. Det er det, man lige nu går meget snævert efter."

Sophie Danneris, postdoc ved Aalborg Universitet

pointen må være, at man skal hjælpe borgeren i arbejde. Men det store fokus på dokumentation, som kommer fra manglende tillid og stigende kontrol, har taget overhånd, siger hun.

Den rette indstilling

Den anden faktor, der blev fremhævet af interviewpersonerne som afgørende for, at kontanthjælpsmodtagerne kom i job eller uddannelse, var borgerens mentale indstilling og troen på, at det kunne lade sig gøre. Når man bare læser overskriften, at borgerens indstilling har betydning, kan man tænke, at det bare handler om, at de skal være motiverede, og så skal man bare skrue på incitamenterne. Det er ikke det, der er på spil. For borgerens indstilling bliver påvirket af, om de har tro på det, og den tro er bundet op på, at der er en medarbejder, der repræsen-

sårbare ledige i job

Fakta om studiet

► **Studiet er en del af LISES-projektet** (Local Innovation in Social and Employment Services), der over en periode på fire år undersøger arbejdsmarkedsdeltagelsen for de mest sårbare ledige med det formål at udvikle nye og innovative løsninger på beskæftigelsesudfordringen.

► **LISES gennemføres af** Aalborg Universitet, Institut for Sociologi og Socialt Arbejde samt Institut for Statskundskab. Studiet bygger på interview med 12 tidligere kontanthjælpsmodtagere og deres sagsbehandler.

► **Interviewpersonerne har** alle været ledige i tre-ti år og vurderet aktivitetsparate.

► **Interviewpersonerne er** kommet ud af ledighed til ordinært fuldtidsjob, fleksjob eller uddannelse.

► **Seks kommuner medvirker i** studiet; Herning, Holstebro, Gladsaxe, Silkeborg, Aarhus og Vesthimmerland. KL er ligeledes partner i projektet.

”Når de bærende politiske elementer i lovgivningen - ifølge vores analyse - ikke viser sig at være afgørende for, om borgeren kommer videre, så synes jeg, at det burde være et vink med en vognstang om, at der er noget, der er skævt.”

Sophie Danneris, postdoc ved Aalborg Universitet

terer et system, som kan hjælpe borgeren igennem, siger Sophie Danneris. Hvis folk kommer i job, hvis de har den rette indstilling, selvtillid og troen på det, betyder det så, at vi skal tilbage til dengang, hvor man lavede kurser med fokus på personlighed, selvtillid og motivation, hvor ledige for eksempel skulle filosofere over, hvilket dyr de var?

- Det siger studiet ikke. Bestemt ikke. Netop fordi troen er knyttet op på det system, de er en del af. Pointen er ikke, at man skal putte dem på selvtillidskurser. Man

skal nærmere se på, at der skal ske en udvikling i medarbejdernes kommunikative kompetencer, som i høj grad også hænger sammen med pointen om systemrådgivning, siger Sophie Danneris.

Kontanthjælpsmodtageres tro på, at de kan komme ud på den anden side, er ifølge Sophie Danneris også tæt knyttet til den relation, der er mellem borger og sagsbehandler. Og her har kontinuitet og tillid stor betydning. Det er velbelyst, at gentagne skift i sagsbehandler har negativ effekt på borgerens chance for at komme i job.

Et studie fra 2017 foretaget af Beskæftigelses Indikator Projekt viste, at hver gang, en aktivitetsparat kontanthjælpsmodtager får ny sagsbehandler, reducerer det kontanthjælpsmodtagerens mulighed for at komme i arbejde med 22 procent. Studiet anslø desuden, at 40 procent af kontanthjælpsmodtagerne oplever sagsbehandlerskift.

- Det nye er, at det relationelle har stor betydning for borgerens tro på, at de rent faktisk kan komme ud på den anden side, siger Sophie Danneris og fortsætter:

- Vi ser, at det relationelle bliver udfordret af gentagne sagsbehandlerskift, eller når man ikke kan få kontakt til sin sagsbehandler, fordi der kun er telefontid 8.30-9. Sjældent får man et direkte telefonnummer på sin sagsbehandler. Derfor bør man skruer på de ting i systemet, der påvirker borgerens tro.

Midlertidighed

Sophie Danneris har gennem flere år forsket i kontanthjælpsmodtageres vej ind på arbejdsmarkedet, og hun mener, at beskæftigelsessystemet har et overordnet problem, som har betydning for, om samfundet lykkes med at hjælpe borgere i job.

- Sådan som systemet er opbygget i dag, ser man arbejdsmarkedsparathed som en lineær, kontekstafhængig proces, hvor man kan dokumentere sig til, hvor parat en borger er. Men når man kigger på de her sager, kan man se, at arbejdsmarkedsparathed ikke er noget, man kan dokumentere sig til. Man kan være mere eller mindre parat afhængig af den virksomhed, man kommer ud til, eller hvordan ens liv ser ud på et givet tidspunkt, siger Sophie Danneris, hvilket også var et centralt fund i hendes ph.d.-afhandling fra 2016.

Borgerens parathed til at komme i job er altså ikke en konstant faktor, da den hele tiden kan ændre sig alt efter omgivelserne og omstændighederne.

- At tro, at man kan indrette

”Det vidner om, hvor stort et system og bureaukrati, vi har bygget op. Medarbejdernes primære opgave er ikke at hjælpe borgeren i kontakt med en virksomhed, men det er at hjælpe dem med at navigere i det omfattende bureaukratiske system.”

Sophie Danneris, postdoc ved Aalborg Universitet

systemet efter, at man kan opnå en fuldstændig og ufejlbarlig beskrivelse af en borgers arbejdsmarkedsparathed, er fejlagtigt. Det er det, man lige nu går meget snævert efter, siger hun og efterlyser en anden tilgang til arbejdsmarkedsparathed:

- Kan man indbygge en højere grad af midlertidighed og fleksibilitet, hvor man tør tage nogle beslutninger, som ikke bygger på et 110 procent oplyst grundlag, så man kan få borgerne hurtigere ud på den anden side og prioritere indsatsen dér? Det er en grundlæggende pointe, som jeg har forsøgt at rejse i nogle år efterhånden, siger hun.

Den usmidige tilgang til arbejdsmarkedsparathed har i sidste ende konsekvenser for borgeren.

- Konsekvensen er netop, at det primære bliver at skabe mening for systemet og ikke for borgerne, der gerne vil ud på den anden side. Det risikerer at give langvarige og meningsløse processer for borgerne. I stedet burde man fra systemets side kunne sige: Det er sådan, det ser ud lige netop nu, og så må vi tage det op igen, hvis det ændrer sig. For det vil det givetvis gøre, siger Sophie Danneris og pointerer, at en sådan praksis imidlertid er i strid med lovgivningen, som den ser ud på nuværende tidspunkt.

Holder ikke kontakten

I forbindelse med studiet støttede forskerne på en udfordring. Det var nemlig svært at skaffe interviewpersoner, fordi jobcentre eller kommunerne sjældent har kontakt med borgere, når de har forladt systemet.

- Det er bemærkelsesværdigt, at man har så stor en indsats, men når medarbejderne slipper borgeren, ved de faktisk ikke, om de lykkes

med deres arbejde. Det er en pointe i sig selv. Der er nogle kommuner, der prioriterer efterværn, men der er ikke ret mange, der gør det, for der er ikke kroner og øre i det, siger Sophie Danneris.

Baseret på resultaterne af studiet har forskerne en anbefaling til kommuner og jobcentre:

- Man skal tilbage til at se samtalerne med borgeren som et reelt forandringsværktøj. At skabe gennemsigthed, responsivitet og respekt sker i samtalerne. Der har været en glidebane med risiko for, at jobcentret bliver en samtalefabrik med krav til antal samtaler med et bestemt interval, fremfor at det er i samtalerne, der faktisk skal ske beskæftigelsesrettet arbejde. Der er sket opblødninger i de stramme proceskrav til møder med borgeren, men fokus er fortsat primært på antallet af samtaler fremfor indholdet af dem, lyder det fra Sophie Danneris.

Forskerne bag undersøgelsen

Dorte Caswell, lektor ved Institut for Sociologi og Socialt Arbejde, Aalborg Universitet. Dorte Caswells forskning fokuserer i særlig grad på socialt arbejde i den beskæftigelsespolitiske frontlinje, herunder mødet mellem sagsbehandler og borger, brugen af sanktioner og kategoriseringen af borgerne.

Sophie Danneris, postdoc ved Institut for Sociologi og Socialt Arbejde, Aalborg Universitet. Sophie Danneris' forskning tager udgangspunkt i den beskæftigelsespolitiske frontlinje med særligt fokus på borgerperspektivet.

Den sunde, grønne og økonomiske investering

KlimaMiljø Modulet KM15 - en god løsning

- ✓ Høj komfort
- ✓ Optimalt indeklima
- ✓ Bæredygtighed
- ✓ Energi optimering
- ✓ Isolerings evne i topklasse
- ✓ Økonomisk besparelse

Præfabrikation der tager hensyn til klima og miljø

Vi skaber rammerne
ABC Pavilloner A/S

www.abcpavilloner.dk
Tlf. +45 8681 2630
e-mail: info@abcpavilloner.dk

Flest i 11 år: Mænd indtager

Nogle vil juble over, at antallet af mandlige pædagoger i daginstitutionerne er steget. Men faktisk er der intet videnskabeligt belæg for at sige, at børn har brug for både mandlige og kvindelige rollemodeller, siger forskere.

o køn

Sofie Lind
sofie@kommunen.dk

Håbet om at få flere mandlige pædagoger i daginstitutionerne stiger, men det går langsomt.

Andelen af mandlige pædagoger er den største i elleve år, viser tal fra Kommunernes og Regioners Løndatabase, som kommunen.dk har bearbejdet.

I år er andelen toppet med 18,6 procent, når man omregner til fuldtidsstillinger, mens den i 2007 lå på 16,9.

Især i hovedstadsområdet, i Aarhus, Aalborg og på Fyn er der mange mandlige pædagoger.

Blandt pædagogmedhjælperne er 22 procent mænd.

Gennem flere år har der kørt en diskussion om, at det er en 'udfordring' og et 'problem', at der ikke er flere mandlige pædagoger i daginstitutionerne. Argumentationen bygger blandt andet på, at børnene mangler både mandlige og kvindelige rollemodeller at spejle sig i.

Men det argument er der ikke videnskabeligt belæg for, lyder det fra to forskere i pædagogik og sociologi, Steen Baagøe Nielsen og Peter Østergaard Andersen, der begge påpeger, at debatten er langt mere kompleks end som så.

Ensformig debat

Ifølge Peter Østergaard Andersen er diskussionen forenklet, så de, der vil ændre noget, i sidste ende kommer til at lukke af for det, de reelt vil - at skabe større mangfoldighed og ligeværdighed.

- Mange forskere vil sige, at man er med til at forenkle nogle langt mere facetterede forskelligheder af, hvad det vil sige at have en køns karakter. Hvor det bliver stereotypet, når man entydigt deler op i det mandlige og det kvindelige, uden at det diskuteres, hvad der mere præcist menes med det. Man overvejer ikke, om der for eksempel findes kønskarakteristika udenfor det entydigt mandlige og kvindelige, forklarer han.

I Peter Østergaard Andersen's forskning har han gennem interview med pædagoger fået en fornemmelse af, at

nogle af dem fastholder forholdsvise traditionelle og entydige forestillinger om køn.

Stereotyper

- Mænd betragtes ofte som handlingsorienterede og kvinder som omsorgsfulde. Det er de traditionelle familiemæssige stereotyper, der gentages og måske endda er fra en svunden tid. Det kommer bag på mig, at der for en hel del pædagoger tilsyneladende er en accept af, at det er sådan, mandlige og kvindelige pædagoger bare agerer, siger han og tilføjer, at der selvfølgelig også er pædagoger, der har mere nuancerede vurderinger.

Steen Baagøe Nielsen bakker op om, at debatten er alt for ensformig og traditionel, og påpeger, at der ikke er nogen forskning, der konkret peger på, at det er afgørende for børnene at spejle sig både i mænd og kvinder, samt at mangfoldighed bør forstås bedre.

- Det meste psykologiske og pædagogiske forskning vil være meget skeptisk overfor argumentet om, at børnene har brug for både mandlige og kvindelige rollemodeller. Argumentet om, at børn skulle tage skade af fravær af mænd, er blevet tilbagevist eksempelvis i forhold til lesbisk forældreskab, påpeger Steen Baagøe Nielsen.

Andre forhold spiller ind

I 2016 igangsatte Undervisningsministeriet en kampagne for at få flere mænd i daginstitutionerne. Den byggede på en undersøgelse fra AFK, der pegede på, at andelen af mandligt personale i daginstitutionerne havde betydning for børns læring på længere sigt.

Tallene viste, at især de drenge, der havde haft mandlige pædagoger, fik bedre karakterer i sprog ved folkeskolens afgangseksamen.

Sådanne undersøgelser holder Peter Østergaard Andersen sig dog kritisk til.

- De er i sig selv en indskrænkning af noget langt mere komplekst. Det er meget omdiskuteret, om man overhovedet kan arbejde med sådan nogle årsagssammenhænge indenfor pædagogisk forskning. Det

kan være alle mulige andre forhold, der spiller ind, såsom børnenes sociale baggrunde, understreger han.

Samtidig nedsatte daværende undervisningsminister Ellen Trane Nørby (V) 'Udvalget om Ligestilling i Dagtilbud og Uddannelse', der havde til formål at identificere udfordringerne og foreslå initiativer, der kan hjælpe til bedre udvikling. Dog har udvalget ikke været aktivt siden sommeren 2017.

- Det er ærgerligt, at arbejdet tilsyneladende er henlagt af den siddende minister, siger Steen Baagøe Nielsen med henvisning til nuværende undervisningsminister, Merete Riisager (LA).

Handlinger er afgørende

Ifølge Steen Baagøe Nielsen og Peter Østergaard Andersen har drenge og piger brug for, at der gøres forskellige ting i daginstitutionerne, som de kan spejle sig i.

- Det handler om handlinger og ikke køn. Børnene spejler sig i det, der gøres. Det er pædagogernes handlinger, der er med til at forme barnet, ikke om pædagogen rent bio-

“Det meste psykologiske og pædagogiske forskning vil være meget skeptisk overfor argumentet om, at børnene har brug for både mandlige og kvindelige rollemodeller.”

Steen Baagøe Nielsen, lektor på Roskilde Universitet

logisk er en mand eller en kvinde, forklarer Peter Østergaard Andersen.

Steen Baagøe Nielsen påpeger, at det derfor også er vigtigt, at man er opmærksom på børnenes behov og ikke trækker specifikke kønsidentiteter nedover dem.

- Hvis man eksempelvis lægger op til, at drengenes leg skal være vild og voldsom hele tiden, så er man med til at fremkalde en forståelse af, at det er dét, maskulinitet primært handler om, hvor mandlige pædagoger i stedet

kan vise, at maskulinitet jo kan være mange forskellige ting, for eksempel også omsorg, tilføjer han.

Langsom, men naturlig fremgang

Ifølge Steen Baagøe Nielsen er det dog et klart samfundsmæssigt ønske at få flere mænd ud i daginstitutionerne.

Ved børnehavernes start ønskede man, at institutionerne skulle ligne den daværende familiemodell, og der skulle derfor være 'gode mødre' til stede i børnehaverne.

- I dag er familierne af sådan en art, at også fædre tager stor del i børneomsorgen. Derfor skulle daginstitutionerne også være mere med til at afspejle den familiemodell, vi ser i dag, hvor de fleste fædre rigtig gerne vil være sammen med børnene og vise omsorg. Man bør gøre, hvad man kan, for at understøtte sådan en familieudvikling og kønsopfattelse i daginstitutionerne, mener han.

Og selvom stigningen af andelen af mandlige pædagoger i daginstitutioner går

langsomt, går det trods alt fremad. Peter Østergaard Andersen tror ikke, man kan fremskynde processen synderlig meget, da han forbinder udviklingen med, hvordan vores samfund udvikler sig.

- Men så længe vi bliver mere og mere bevidste om, at køn er foranderligt, og at køn er et aspekt af alt det, vi gør, så tror jeg på, at udviklingen fortsætter. Der sker generelt en større inddragelse af fædre og mænd. Det bliver formentlig mere og mere legitimt at være en mand, der også udøver omsorg, og det kan godt fremstå tydeligere i daginstitutionerne, siger han. o

Der er flere uddannede mandlige pædagoger i daginstitutionerne, end der har været i elleve år, og antallet er langsomt stigende.

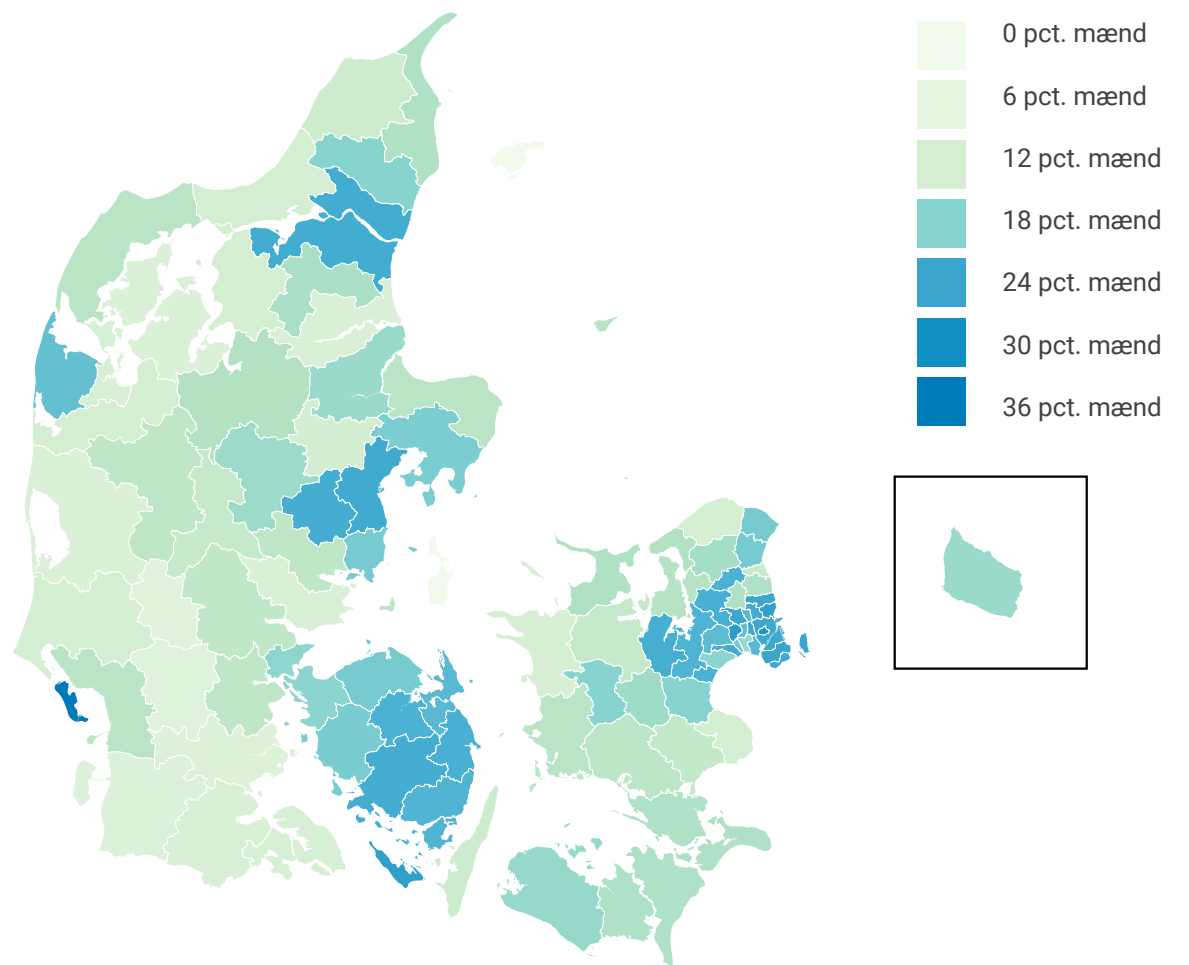
Foto: Hans Christian Jakobsen

daginstitutionerne

Andel af mandlige pædagoger i daginstitutioner m.v.

Andelen af mænd blandt de fuldtidsbeskæftigede i daginstitutioner, klubber og SFO'er, juli 2018.

Kilde: Kilde: KRL, Kommunernes og Regionernes Løndatakontor Lavet med Datawrapper

Tumlen og vilde lege: Unge drenge hentes ind som legeonkler

Ønsket om flere mandlige pædagoger har fået flere kommuner til at ansætte unge drenge som såkaldte juniorpædagoger i børnehaverne.

rollemodel

Sofie Lind
sofie@kommunen.dk

Pudekrig, tumlen og vilde boldlege. Det er blot tre eksempler på, hvad de unge mandlige juniorpædagoger laver med børnene i nogle af kommunernes børnehaver. Selvom initiativet med juniorpædagogerne er over ti år gammelt, henter flere kommuner stadig inspiration i det originale projekt, der startede i Vallensbæk i 2006.

Initiativlysten svinger fra kommune til kommune, men et af formålene er at åbne de unge drenges øjne for pædagogfaget ved senere uddannelsesvalg samt give børnene nogle andre oplevelser end dem, det faste personale kan

byde på.

- Formålet er, at drengene får en positiv erfaring med et fritidsjob. Samtidig får de indblik i, hvordan det er at arbejde i en børnehave, og måske kan det endda vække deres interesse for at uddanne sig som pædagog, siger Jette Henning (S), der er formand for Skole- og Børneudvalget i Roskilde, som netop har igangsat et pilotprojekt med juniorpædagoger.

Udover i Vallensbæk og Roskilde finder man blandt andet juniorpædagoger i København, Fredensborg, Gentofte, Greve, Ringsted og Ringkøbing-Skjern.

Juniorpædagoger som rollemodeller

Typisk er de deltagende drenge 12-16 år gamle. Inden de skal ud i daginstitutionerne, kommer de igennem et kort kursusforløb på den lokale ungdomsskole, hvor de blandt andet får viden om førstehjælp og introduktion

Selvom projektet med juniorpædagoger er ti år gammelt, så er stadig kommuner, der hopper med på vognen den dag i dag.

Foto: Camilla Stephan

til det pædagogiske område.

Derefter kommer drengene i en form for praktikforløb som 'legeonkler' i børnehaverne i deres fritid et par gange om ugen, hvor de tjener 50-60 kroner i timen. Junior-

pædagogerne får ikke det overordnede ansvar for aktiviteter, ligesom de samtidig bliver fulgt af en medarbejder, der kan vejlede og give sparring.

For flere kommuner hand-

ler det også om at tilbyde børnene i børnehaverne flere mandlige rollemodeller og flere fysisk 'vilde' aktiviteter, hvorfor det primært er drenge, der får tilbudt praktikforløbet.

- De store drenge kommer med noget andet end de faste medarbejdere i forhold til den måde, man leger på. Blandt andet i udelege, hvor man kan lege lidt mere vildt, forklarer Jette Henning og fortsætter:

- Samtidig er det også godt, at børnene har nogle mandlige rollemodeller at spejle sig i i form af de store drenge.

Kritiseret for forskelsbehandling

Juniorpædagogprojektet i Vallensbæk blev også lanceret under mottoet 'vildt er godt' med henblik på at give mere plads til 'kropslighed, kaotiske lege og konkurrencemomenter' mellem børnene og de mandlige juniorpædagoger.

Projektet har tidligere været kritiseret for at være forskelsbehandlende, men ifølge Vallensbæk Kommune er projektet godkendt af Justitsministeriet.

- Allerede dengang var der lidt snak vedrørende kønsrollefordeling - hvad så med pigerne? Men vores begrundelse med, hvad drengene kunne tilbyde i form af leg og aktiviteter, vandt, skriver Marianne Friis-Mikkelsen (K) fra Vallensbæk i et læserbrev fra 2017.

Spørgsmålet, om det ikke også burde være for piger, har også været på bordet i Roskilde, men ifølge Jette Henning har det haft stor betydning for beslutningen, at de unge drenge muligvis fik vækket interesse for pædagogfaget, ligesom børnene samtidig fik mandlige rollemodeller, og derfor er pilotprojektet blevet sat i gang med de mandlige juniorpædagoger.

"Mit job stoppede med at give mening, da kontanthjælps-reformen kom"

Jeg ♥ mit job, men ...

I denne serie beder vi en række kommunalt og regionalt ansatte om at beskrive deres job: Hvad fungerer? Hvad fungerer ikke? Så kære politikere - læs, lyt og lær af stemmerne derude: Dette kunne gøre mit arbejde endnu bedre! Denne uge: **Socialrådgiveren**

Af **Hanne Korvig**
hanne@kommunen.dk

Hvorfor valgte du at blive socialrådgiver?

Jeg oplevede, at det var den uddannelse, der bedst kombinerede samfundsrelevante områder med psykologi og jura. Samtidig er uddannelsen for praktikere, hvilket talte mig, da jeg trives bedst med borgerkontakt.

Lever jobbet op til dine drømme og forventninger?

Det gjorde det. Jeg oplever dog, at tilliden til min faggruppe er forsvundet med årene. Der bliver efter min mening lovgivet efter folkestemningen, hvilket vi så med kontanthjælpsreformen, der trådte i kraft i januar 2014. Faktisk stoppede mit job med at give mening, da den kom. Den blev et resultat af vrede mod "Dovne Robert" og "Fattige Karina", og konsekvensen blev, at kompetencen blev taget fra den enkelte rådgiver og lagt ud til forskellige mere økonomistyrede enheder.

På min arbejdsplads oplever vi alt for mange led i sagsbehandlingen, hvor de meget engagerede og dygtige socialrådgivere desværre ikke længere har beslutningskompetencen. På den måde forsvinder helhedssynet, som er det vigtigste indenfor socialrådgivning. Man skal huske at tage alle aspekter af et menneskes liv med, når man afhjælper sociale problemer. Helhedssynet sikres ved, at de allermest udsatte mennesker kun har én sagsbehandler - både til den sociale og den arbejdsmarkedsrettede sag.

Hvad er det bedste ved dit job?

Det er brugerne og mine dybt engagerede kolleger, der udviser en så høj faglighed, et enormt overskud og en kæmpe kærlighed og rummelighed i forhold til de menne-

Sundhedsdag for de udsatte på Herbergcenteret Sundholm med blandt andet morgenmad, wellness og tandrensning. "Vi giver ikke op overfor vores brugere uanset, hvor mange forsøg de skal bruge for at få en nogenlunde tålelig tilværelse," siger socialrådgiver Dorthe Weichel.

Fotograf: Keld Navntoft, Ritzau Scanpix

Blå bog

► **Dorthe Weichel, 46 år**

► **Uddannelse:**
Socialrådgiver

► **Ansæt som**
socialrådgiver på
Herbergcenteret Sundholm siden 2009.

► **Siden 1. april 2017 som**
socialfaglig koordinator.

sker, ingen andre interesserer sig for. De allermest udsatte mennesker i Danmark - det er vores brugere, og vi møder dem ikke med medlidenhed og forventning om, at de skal være som alle andre borgere i dette land. Hos os møder vi dem med respekt for deres særlige situation og med en lovning om, at vi ikke giver op overfor dem, uanset hvor mange forsøg de skal bruge for at få en nogenlunde tålelig tilværelse.

Det giver bare mening at have en relation til mennesker, som er udstødt af samfundet. Min mand arbejder med it-løsninger, og hjemme hos os er der ingen diskussion om, hvis arbejde der giver mest mening. Det er vi fuldstændig på det rene med. Det er alle mine kolleger på det

rene med. Det er for fanden derfor, vi er her og bliver her.

Hvad er det værste?

Der mangler tilbud til brugergruppen og en forståelse for, at det tager tid at få denne gruppe af udsatte mennesker til at stole på et system, der har vendt dem ryggen det meste af deres liv. Det er uforståeligt, at man ønsker at putte disse mennesker ind i så snævre rammer, at de føler sig kvalt og misforstået. Vi taler om krigstraumatiserede fra Somalia og Afrika, grønlandere og danskere, der er blevet vanrøgtet og har været udsat for tidligt svigt i deres barndom.

Man har fra det omkringliggende samfund en misforstået opfattelse af, at det bedste for alle mennesker er at ensrette dem. Man har en opfattelse af, at "det normale liv" er for alle, hvorfor man laver slogans om at "Alle skal med". Vores brugergruppe kan sjældent imødekomme disse misforståede hensyn og oplever derfor ofte nederlag. Det gør mig trist, at man ikke imødekommer de skæve eksistenser ved at favne diversitet og forskellighed i behov.

Derudover gør det mig trist at se, at når vores brugergruppe ikke længere selv kan lave mad, ikke kan holde på urin

"En metropol som København bør måle sin succes på, hvordan den behandler sine allermest udsatte borgere, og lad mig sige det kort: Det går rigtig, rigtig skidt!"

Dorthe Weichel
socialrådgiver, Københavns Kommune

og afføring, ikke kan gøre rent på deres værelser og har brug for daglig medicin, så er der ikke pladser nok til dem. Plejepladser i henhold til § 108 i serviceloven og længerevarende afklarende botilbud under § 107, der ikke er under socialpsykiatrien, er der GIGANTISK mangel på i Københavns Kommune.

Hvad får dig til at blive i dit job?

De fantastiske mennesker, jeg får lov at arbejde sammen med og for hver eneste dag. Og så håbet om, at de politiske vinde snart vender i de udsattes retning, og at der kommer flere ressourcer til området. Jeg mener jo, at en metropol som København, der gerne vil bryste sig af at være progressiv og innovativ, bør måle sin succes på, hvordan den behandler sine allermest udsatte borgere - og lad mig sige det kort: Det går rigtig, rigtig skidt!

Føler du dig anerkendt og set? Afledelsen?

Jeg føler mig et hundrede procent set og anerkendt af min nærmeste leder, vores tilbudsleder. Hun er fantastisk.

Og af politikerne?

Overhovedet ikke. Nu handler det jo ikke så meget om mig, men om den gruppe af borgere, som jeg arbejder med - og den gruppe er IKKE anerkendt og fuldstændig overset.

Har du en appel til politikerne/systemet?

Vi har brug for, at denne gruppe af udsatte borgere bliver taget alvorligt, og at vi, der arbejder med dem, får lov

Fakta om Herbergcenteret Sundholm i Københavns Kommune

► **Et akut bo-tilbud** til aktive misbrugere med og uden psykiske lidelser.

► **Herbergcenteret med 64** sengepladser har døgnåbent med personale til stede 24 timer i døgnet hele året.

► **Tætteste samarbejdspartner** er Hjemløse-enheden.

at blive taget med på råd i forhold til, hvad der virker, og hvad der er spild af ressourcer. Den faglige kompetence skal tilbage til os, som har med borgerne at gøre - som står med dem én til én - hver dag.

Vi er ikke bare interesserede i at få flere penge til området, men i, at der bliver taget en drøftelse af, hvordan vi kan imødekomme de udsattes behov, der som oftest er meget anderledes end de behov, middelklassen har.

Så kære politikere: Vi løber panden mod en mur. Hjælp os ved at fjerne den.

Højsæson for valgflæsk og tidstyveri

strategi

Maria Steno er kommunikationsrådgiver og partner i Geelmuyden Kiese samt tidligere kommunalpolitiker (1997-2017) for Lokallisten i Rudersdal.

Arets store budgetbesparelser er ikke kommunernes største budgetproblem. Det er troværdigheden i processen. For så sikkert som amen i kirken er der luft i budgettet i valgåret og smalhals det første år i valgperioden. Efter valgflæsk vasker kommunerne op i hele landet. Det bemærkelsesværdige er ikke, at det sker, men at det sker igen hvert fjerde år. Uanset om der er borgmesterskift eller ej.

Det véd enhver kommunalpolitiker med et par perioder på bagen. Embedsmændene planlægger efter det; og fagforeningerne bruger det i kampagner. Så mon ikke også vælgerne efterhånden har gennemskuet dramaturgien og måske ligefrem afspejler det i den årlige troværdighedsanalyse fra Radius, hvor alt fra bilforhandleres til præsters og politikeres troværdighed bliver målt. Igen ligger politikere i bunden.

De to budgetpolitiske årstider

Tilbagemeldingerne for kommunalpolitikere specifikt er bestemt heller ikke prangende. Kun 59 procent synes, kommunalpolitikere er vigtige for samfundet, kun 13 procent er imponerende over kommunalpolitikernes arbejde, og kun fire procent synes, kommu-

nalpolitikere er gode til at erkende deres fejl. Ikke ligefrem en anbefaling af det kommunale selvstyre, som for alvor er synligt i kommunernes budgetlægning, hvor retten til at udskrive skatter og prioritere velfærden forskelligt fra kommune til kommune står centralt samtidig med, at stadig mere konkrete aftaler med regeringen skal koordineres.

Det fører mig frem til et andet rituelt spilfægtteri i budgetprocessen. For så sikkert som kalotten i synagogen ser det rigtig slemt ud med økonomien i foråret, hvor kommunerne råber vagt i gevær op til økonomiforhandlingerne med staten for så heldigvis at kunne berolige de foruroligede borgere og medarbejdere, når partierne indgår budgetforlig i efteråret.

”Vi har arbejdet hårdt for at sikre kernevelfærden. Vi er lykkedes med at friholde x og y og i stedet spare gennem administrative og strukturelle effektiviseringer...”

Sådan mere eller mindre ordret lyder de fleste kommuners budgetpresmeddelelser i disse dage.

Tidstyveri i høringsprocesser

Tag bare Aarhus Kommunes budget, som har været omtalt vidt og bredt. Det følger en rituel dramaturgi med store udfordringer i foråret og så en blid landing med færre besparelser på den borgernære service end først annonceret, når partierne indgår forlig i efteråret. Undervejs er en masse borgere og medarbejdere blevet foruroliget og senere beroliget. Og næste forår begynder processen forfra igen i Aarhus og mange andre af landets kommuner.

Mens budgetprocessen kører, kører høringsprocesserne også i kommunerne år efter år.

”Så sikkert som kalotten i synagogen ser det rigtig slemt ud med økonomien i foråret, hvor kommunerne råber vagt i gevær op til økonomiforhandlingerne med staten for så heldigvis at kunne berolige de foruroligede borgere og medarbejdere, når partierne indgår budgetforlig i efteråret.”

Det store og tunge budgetmateriale sætter høringsprocessen i gang og drukner store og små foreninger og brugerbestyrelser, som forgæves forsøger at forstå op til flere hundrede sider for at kunne komme med et kvalificeret høringssvar, som så havner i en bunke med flere hundrede andre sider. Ofte med stramme deadlines og minimal effekt på processen og dertil hørende frustrationer hos de høringsberettigede. Bevares - der er som regel en hilsen i budgetforliget og budgettalerne til de mange, som har brugt tid på deres høringssvar, men

det samlede tidsforbrug hos de høringsberettigede står sjældent mål med deres effekt på budgetforliget. Vel ikke ligefrem en troværdig måde at bruge hinandens tid på, mens vi sparer på tiden og effektiviserer.

Troværdigheden sidder fast i halsen

Valgflæsk, tomme trusler og spildte timer svækker kort sagt troværdigheden i budgetprocessen. Det kalder på handling, og udviklingen er i gang:

Flere kommuner indfører toårige budgetter for at sikre mere langsigtede aftaler og undgå unødigt alarmberedskab hos medarbejdere og borgere med deraf afledt handlingslammelse fra forår til efterår.

Nogle kommuner forsøger sig med tidlig involvering af MED-systemet i budgetudviklingen.

Andre kobler borgerne på tidligere i processen for at få nye modeller og ideer tidligt på banen.

Det er altså godt, men det mest alvorlige troværdighedsproblem er efter min mening valgflæsken. Igen i år bliver det uddelt i små lokale lunser. Det varmer måske kortvarigt, men kommunerne kan meget nemt ende med at skulle hjælpe med opvasken til næste år, når folketingsvalget er overstået og en stram økonomiaftale og endnu et stramt budgetår venter forude.

Ikke underligt, hvis det ligner en parodi.

God andenbehandling af budgettet!

» **Kommenter klummen på www.kommunen.dk**

DK Job

» www.dknyt.dk/dkjob

Kontorchef for Sekretariatet for Ankenævnet for Patienterstatning, Sundheds- og Ældreministeriet.

En enestående mulighed for at være med i opbygningen af en ny styrelse.

Ansøgningsfrist: 01/11-2018

Vicedirektør til CTR - Varmetransmissionsselskab for fem interessentkommuner i hovedstaden.

CTR søger en engageret og motiverende vicedirektør

Ansøgningsfrist: 27/10-2018

Chef for Familie & Forebyggelse, Vejle Kommune

Vores tidligere chef er blevet direktør i en anden kommune. Har du ambitionerne og evnerne til at blive vores nye?

Ansøgningsfrist: 27/10-2018

Direktør - Børn & Unge, Viborg Kommune

Vi søger en direktør, som kan skabe lys i øjnene, engagement og udvikling hos kommunens børn og unge og medarbejderne i Børn & Unge.

Ansøgningsfrist: 25/10-2018

Chef i Teknik og Miljø for Planafdelingen, Holstebro Kommune

Kan du engagere dygtige medarbejdere, omsætte planlovgivningen i meningsfulde løsninger og gå foran i udviklingen i Holstebro Kommune?

Ansøgningsfrist: 24/10-2018

Daginstitutionschef til Rødovre - børnefamiliernes Kommune

Vi søger daginstitutionschef til børnefamiliernes Kommune.

Ansøgningsfrist: 22/10-2018

Direktør til Social- og Sundhedsskolen Fyn

Vi søger en visionær, inspirerende, synlig og samlende leder med gode forhandlingsevner.

Ansøgningsfrist: 22/10-2018

Ny leder til Sundhedsplejen, Albertslund Kommune

Har du lyst til at være leder af en velkørende og ambitiøs sundhedspleje i en mindre

kommune, hvor vi kender vores borgere og hvor vores indsatser sætter tydelige spor?

Ansøgningsfrist: 21/10-2018

Sekretariatschef til Politik, Jura og Kommunikation, Randers Kommune

Er du stærk til at skabe relationer? Har du politisk tæft? Har du solid erfaring fra en politisk styret organisation?

Ansøgningsfrist: 21/10-2018

Pleje- og Visitationschef, Skive Kommune

Kan du skabe sammenhængskraft og levere resultater på både økonomi, faglighed og trivsel i vores nye organisation? Og trives du i krydspresset mellem det politiske og det faglige?

Ansøgningsfrist: 19/10-2018

Myndighedschef for myndighed & faglig udvikling, Sundhed & omsorg

Til Esbjerg Kommune - Esbjerg - Medlem af WHO's internationale netværk af aldersvenlige kommuner.

Ansøgningsfrist: 15/10-2018

Borgmester Jørn Pedersen (V) er vild med jagt - helst i vild og uberørt natur som i Thy, hvor han kommer fra. Her er han ved Tyrstrupgård i Christiansfeld, hvor han deltager i jagten via sit medlemskab i den lokale jagtforening.

Foto: Mikkel Pærremand Gregersen

”Man skal først og fremmest være ven med Jørn og ikke med borgmesteren”

Jørn Pedersen (V) var kortvarigt død i 2011, så derfor er hans liv alt for kort til fnidder. Kom med bagom borgmesteren fra Kolding, hvis kærlighed til byen og borgmesterposten kan ses på hans venstre overarm.

Bagom borgmesteren

Af Hanne Korvig
hanne@kommunen.dk

Jørn Pedersen må kort afbryde interviewet, fordi han skal have taget et nyt og andet pasfoto til et kinesisk visum. Et foto på hvid baggrund, ikke grå, og uden briller og blottede bisser.

- Det er simpelthen så bøvlet at få et visum til Kina i dag,

og jeg er endda officielt inviteret derned, siger Jørn Pedersen, da han er tilbage fra sit fotoshoot.

Selve det at skulle fotografere har Jørn Pedersen det fint med. Faktisk har jobbet som politiker gjort ham til lidt af en linselus.

- Jeg spotter altid som noget af det første, hvor fotografen står, når jeg kommer ud til seancer, så jeg er sikker på at komme i avisen, griner Jørn Pedersen.

Der er dog en ting, vi ikke

får lov til at afbilde i avisen: Et billede af Jørn Pedersens tatovering af Koldings byvåben, der pryder hans venstre overarm.

Det var, da Jørn Pedersen blev valgt som borgmester i Kolding for tredje gang, at han tog beslutningen om at få tatoveringen - og også, at det ikke skulle være et PR-stunt med pressen hængende ind over tatoveringsnålen.

- Det var en meget personlig handling. Det ligger så dybt i mig at være borgmester - det er noget, man er for livet, selvom man ikke er det hele livet. Ikke engang min kone vidste, at jeg fik den, fortæller Jørn Pedersen.

Men hvad synes din kone så om den? Er det det sidste, hun skal kysse godnat, inden hun sover?

- Nej, bestemt ikke, griner Jørn Pedersen. Hun synes, det ser rocker-agtigt ud. Men det skal hun have lov til at synes.

Radiohandler og talnørd

Selvom Jørn Pedersen har været i et 'fast og godt forhold' med Kolding, siden han kom til egnen som seksårig, mærker han stadig et særligt bånd til Hanstholm og Thy, hvor han kommer fra.

- Jeg er meget tiltrukket af den vilde og uberørte natur deroppe. De lange afstande mellem husene, den fuldstændige ro - det nyder jeg meget, fortæller Jørn Pedersen, der var på jagt deroppe sidste år.

- Jeg jagede kronstyr. Desværre så jeg ikke en eneste, før jeg havde pakket jagtriflen væk, griner Jørn Pedersen.

Jørn Pedersens familie, der med tiden også kom til at tælle tre mindre søskende, slog sig ned i Sdr. Stenderup ved Lillebælt, hvor faderen blev selvstændig automekaniker og moderen hjemmegående. Opvæksten var præget af nærhed, tryghed og sikkerhed, fortæller han.

Da Jørn Pedersen blev 17 år,

Blå bog

- Jørn Pedersen (V), 50 år.
- Borgmester i Kolding siden 2010.
- Uddannelse: Radio-/detailhandler.
- Gift med Ellen.
- Har sammen tre børn på 26, 19 og 17.

pakkede han sit habengut og flyttede ind til Kolding, hvor han læste på Købmandsskolen. Den studerende var overbevist om, at han skulle være statsautoriseret revisor; han, der var en talnørd og fik gode karakterer.

- Men pludselig endte jeg i lære som radiohandler. Det er et af mine udprægede karaktertræk; at der ikke er langt

fra tanke til handling hos mig. Og livet igennem har jeg fulgt mit hjerte, siger Jørn Pedersen.

At sælge drømme

Jobbet som radio- og detailhandler blev kickstarten til en længere karriere som sælger. Både af Bang & Olufsen, køkkener og reklameannoncer.

- Jeg blev en fantastisk sælger udi at sælge drømme til hjemmet, fortæller Jørn Pedersen og fortsætter: Og det er jo det, politik også handler om: at sælge drømme og ikke mindst opfylde drømme.

Hvad drømmer du selv om?

- At blive campingpladsejer, ha ha. Det har jeg udtalt flere gange, og det er såmænd en drøm, jeg godt kunne finde på at realisere en dag.

Jørn Pedersen og hans familie er dedikerede campister, og mange års erfaring med den ferieform har gjort dem

”Trekanten er et smørhul, men det er også vores største fare: At vi går hen og bliver selvfede og bare tror, at tingene sker af sig selv.”

til eksperter udi at mærke, om der ligger ægte engagement og servicemindede ejere bag en campingplads.

- Altså, er det en livsstil eller bare en forretning det her? Er det mennesker, som vil det, eller som i virkeligheden burde søge videre i livet til noget andet? siger Jørn Pedersen.

Så kunne du og din kone Ellen blive et engageret campingplads-par in spe?

- Det tror jeg nu ikke. Lige så vel som hun ikke er en fru borgmester, men Ellen, så tror jeg heller ikke, at hun vil være campingmutter sammen med mig. Og om jeg ender der, ved jeg jo ikke - som sagt, der kan altid komme en anden drøm i vejen, som jeg forfølger, siger Jørn Pedersen.

Helt slukket

Men lige nu er der ingen drømme om andet end at være borgmester, hvilket Jørn Pedersen er meget stolt over at være. Og den dag, det er slut, skal det ikke være nogen sorg.

- Da jeg overtog jobbet som borgmester, fortalte min forgænger Per Bødker Andersen (S) mig, at i det øjeblik jeg tonede frem på skærmen - da døde hans telefon. Fokus var flyttet til et nyt sted på et øjeblik. Og sådan er det, siger Jørn Pedersen.

Han véd med sig selv, at når jobbet er slut, så vælger han et nyt - igen med hjertet.

Måske får man et ekstra drive og et større mandsmod til det

En stolt borgmester med ekspræsidentbesøg.

Foto: Mikkel Pæremand Gregersen

at vælge med hjertet, når der har været slukket for det? - Hvilket rent faktisk skete for Jørn Pedersen under en operation for en hjerteklapfejl tilbage i 2011.

Hjerteklapfejlen var ifølge lægerne opstået som følge af succesfuld strålebehandling af to tidligere kræftforløb, henholdsvis testikelkræft og lymfekræft, som Jørn Pedersen havde været ramt af.

Jørn Pedersen fik fuldt hjer-testop efter operationen. Der var helt slukket, som han siger. Han var død, og der var intet andet end intet, før han blev genoplivet.

- De her sygdomsforløb har udover at styrke mig som menneske også formet mig til det menneske, som jeg er i dag.

For eksempel har Jørn Pedersen lært at værdsætte sine nære, sin familie meget mere. Den lærdom har ført til, at borgmesterens sekretær i dag sætter tid af i kalenderen

til familiesamvær.

- Den tid er virkelig forbeholdt min familie. Det er ikke noget med at stikke af på jagt eller noget andet. Der er familien sammen.

Derudover er Jørn Pedersens liv blevet for kort til fnidder.

- Jeg gider det ikke. Jeg vil videre end det, siger han.

Smørhullet i trekanten

Jørn Pedersen meldte sig ind i Venstre i 1988 og blev aktiv i lokalforeningen ved siden af jobbet som citychef for Cityforeningen i Kolding.

På det tidspunkt rendte han ind i Eva Kjer Hansen (V), der sad i Folketinget.

Eva Kjer Hansen efterspurgte et netværk til at sparre med, få inspiration og nye input til udvikling. Det netværk blev Jørn Pedersen en del af, hans politiske interesse blev for alvor vakt, og politik kom til at fylde mere og mere i hans liv.

Først i byrådet i Egtved, hvor han var organisationsformand, og hvor han dengang boede med familien. Siden blev han i 2005 ved kommunesammenlægningen valgt ind i Kolding Byråd.

I 2010 blev han borgmester i Kolding for første gang.

Og som byens borgmester skal Jørn Pedersen som byens spids modtage den tidligere amerikanske præsident Barack Obama i Kolding den 28. september.

Når vi bringer dette interview, så er Obama-besøget overstået. Men jeg vil alligevel spørge dig: Hvad kommer hans besøg til at betyde for Kolding? Og for dig?

- Stolthed. Både for borgerne i Kolding og for mig. Det er helt unikt. Han kommer på besøg i Oslo, Helsinki, Amsterdam og så Kolding. Det skal og kan vi være utrolig stolte af, siger Jørn Pedersen.

Men udover stolthed - hvad er det så reelt, I får ud af det?

- Branding; som jo bekendt er skidesvært at måle, men vores fokus ved besøget af Obama på blandt andet Syddansk Universitet er at brande Kolding som studieby. Det er jo ikke alle, der er klar over, at vi har fire videregående institutioner i Kolding. Derudover så er besøget jo arrangeret af Business Kolding, og derfor vil det også brande os som erhvervskommune, forklarer Jørn Pedersen.

Han er ikke i tvivl om, at det

kommer til at flytte noget på linje med det, der er overgået Herning og Horsens som kommuner, da de skiftede ham fra henholdsvis fængselsby og tekstilby til succesfulde kulturbyer.

Hvis Barack Obama skal overnatte i Kolding, vil du så indlogere ham på en campingplads?

- Ha ha, det tror jeg sgu ikke, han ville ... men jeg lever også med mindre, siger Jørn Pedersen.

”Det ligger så dybt i mig at være borgmester - det er noget, man er for livet, selvom man ikke er det hele livet.”

Er det egentlig ikke bare et kæmpe smørhul at være borgmester i den der trekant: Kolding-Fredericia-Vejle?

- Jo. Trekanten er et smørhul, men det er også vores største fare: At vi går hen og bliver selvfede og bare tror, at tingene sker af sig selv. Lidt tilbage til det med Obama, hvor kritiske stemmer har været ude at sige: Er det nu virkelig nødvendigt? Har vi råd til det? Altså: Vi bliver nødt til at gøre noget ekstraordinært for at holde os i front, ellers bliver man hurtigt overhalet indenom. Se nu bare Ikast-Brande Kommune, hvor tøjmastodonten Bestseller nu vil bygge Nordeuropas højeste højhus. Havde man sagt det for ganske få år siden, havde man klappet sig på lårene af grin. I dag kan man bare sige: Hvorfor ikke?! ●

Ti hurtige til Jørn Pedersen

Hvornår nyder du allermest dit arbejde som borgmester?

Når jeg er ude i virkeligheden hos foreninger, borgere og virksomheder. Det er derude, jeg kan lære noget og få de bedste ideer - langt mere end inde på rådhuset.

Hvad kunne du godt undvære i dit job som borgmester?

Politisk fnidder og fnadder. Som der hel digvis og trods alt er mindre af end i landspolitik.

Hvordan skal man være for at være din ven?

Man skal først og fremmest være ven med Jørn og ikke med borgmesteren. Og så skal man være ærlig. Der skal være plads til at sige de svære ting, udtrykke sine følelser. Det er vi mænd ikke særlig gode til. Jeg skal selv øve mig på det konstant.

Hvad kan få dig op i det røde felt?

Hvis folk betvivler min ærlighed og kommer med urigtige beskyldninger.

Hvad giver dig blod på tanden?

Udfordringer. Jeg har altid været typen, der jager dem. Det, der ser mest vanskeligt ud, er det, der motiverer mig mest.

Hvad har været dit livs længste minutter?

Fra jeg vågnede op efter mit hjertestop, til min kone kom. Jeg kunne ikke ringe og fortælle hende det, for så vidste jeg, at hun ville få en meget lang køretur til hospitalet i Odense.

Hvilken beslutning har du fortrudt?

Jeg fortryder oprigtigt aldrig beslutninger. Jeg lærer af dem. Selvfølgelig kan der være nogle gange, hvor jeg siger til mig selv, at det kunne du dælmme godt have gjort eller sagt anderledes, men så synes jeg, at jeg er mand nok til give en direkte undskyldning.

Hvad ville du aldrig give penge for?

Sex og venskab.

Hvad er det bedste ved den alder, du har nu?

At jeg har et halvt livs erfaring og et halvt liv mere til at træffe nogle klogere beslutninger på.

Hvilken årstid er du?

Jeg er forår. Fyldt med energi. Der, hvor alt springer ud og der er kraft og saft og nye skud. ●

Kolding Kommune:

Fem gode og en øjebæ

Hvad er din yndlingsudsigt?

Fra toppen af Skamlingsbanken.

Det mest romantiske sted?

En tur rundt om Donssøerne.

Hvilken butik ville du ikke undvære?

Penny Markt. Dog syd for grænsen. Seks tuber sekundlim for en euro ... for eksempel.

Kommunens bedste kulturtilbud?

Kulturnatten.

Hvad vil du gerne have, at din kommune skal være kendt for?

At det er her, tingene lykkes, fordi vi vil det.

Den største øjebæ?

Affaldet i naturen. Det kan bringe mit pis i kog, sagt på jysk.

FOTO: JACOB STENGAARD MADSEN / SCANPIX RITZAU

Regionsdirektør fratræder efter fyringer af hospitalsledelse

Midtjylland. Region Midtjyllands regionsdirektør Jacob Stengaard Madsen fratræder sin stilling med øjeblikkelig virkning. Det sker, efter at to medlemmer af ledelsen på sygehuset i Viborg blev fyret.

- I kølvandet på personalesagen er der blevet sat fokus på ledelsesmæssige udfordringer, herunder samarbejdet mellem ledelse og medarbejdere. Forretningsudvalget ser med alvor på disse ledelsesmæssige udfordringer, skriver Region Midtjylland i en pressemeddelelse.

Ifølge pressemeddelelsen er det efter gensidig aftale, at direktøren stopper. Stillingen slås op hurtigst muligt, og frem til ansættelsen af en ny regionsdirektør vil Region Midtjyllands direktion bestå af to direktører, Christian Boel og Ole Thomsen.

Udenlandske lægers overtagelse af lægepraksis mislykket

Nordjylland. Det har ikke været en succes at få udenlandske læger til at overtage en af landets travleste lægepraksisser. Det må Region Nordjylland erkende to år efter, at de hyrede fire udenlandske læger til at overtage praksissen i Øster Jølby på Mors. Regionsformand Ulla Astman (S) erkender, at forsøget ikke er lykkedes, og at 'det nok ikke er en vej, vi vil gå længere.' Et rekrutteringsbureau fik knapt 1,6 million kroner for at rekruttere de fire læger. I dag arbejder kun én af dem stadig i praksissen. En anden er et andet sted i det nordjyske sundhedsvæsen, mens de to sidste er holdt op.

Ombudsmanden: Principielle og væsentlige fejl i Ry-sagen

Skanderborg. Mølleskolen og Skanderborg Kommune har begået væsentlige fejl i sagen om fire drenge fra Mølleskolen i Ry, der kastede en molotovcocktail mod en femte dreng, slår Ombudsmanden fast. Fejlene knytter sig bl.a. til regler om notat- og journaliseringspligt og underretningspligt. Mølleskolen har ikke haft generelle retningslinjer for, hvornår og hvordan ledere og medarbejdere skulle udarbejde et notat, og det betyder, at medarbejderne har anvendt forskellige metoder, fx egne kina-bøger. Skolen har heller ikke haft ensartet praksis for, hvordan ansatte skulle håndtere at underrette den sociale forvaltning. Skanderborg Kommune har igangsat et undervisningsforløb for mere end 1.000 lærere, pædagoger og skoleledere, hvor der sætter fokus på notatpligt, underretningspligt og journalisering i folkeskolen.

Ledige får miniuddannelse som sosu-hjælpere

Syddjurs. Ældreområdet har i samarbejde med Syddjurs Kommunes jobcenter udviklet tilbuddet 'Før-Sosu', hvor ledige over 25 år kan afprøve en uddannelse som social- og sundhedshjælper gennem fem ugers undervisning og to en halv uges praktik, skriver Århus Stiftstidende. Ifølge kommunen selv er tilbuddet en succes, fordi mange efter endt forløb vælger at tage den fulde uddannelse som social- og sundhedshjælper.

- Før-Sosu-kurset er et rigtig godt eksempel på, hvad der kan lade sig gøre, når vi tænker på tværs af kommunens fagområder. Ældreområdet mangler sosu-hjælpere, og derfor er det oplagt, at vi hjælper de ledige med at blive introduceret til området og de gode job, som findes der, siger formand for Udvalget for Erhverv og Beskæftigelse Gunnar Sørensen (V).

Peter Loft blev ansat i sin nu forhenværende stilling i februar 2017.

Foto: Sara Gangsted / Ritzau Scanpix

Bornholm skiller sig af med Peter Loft som kommunaldirektør

Fritaget for tjeneste efter indstilling fra økonomiudvalget

Af Michael Kjærgård
michael@dknyt.dk

Peter Loft er fortid som kommunaldirektør på Bornholm. Økonomiudvalget har mandag besluttet at indstille hans ansættelse til ophør, og indtil byrådet har truffet den formelle beslutning, er han fritaget for tjeneste.

Økonomiudvalget begrundet sin beslutning med stan-

dard-vendingen at man 'ønsker en anden profil til den fremadrettede ledelse af Bornholms Regionskommune', lyder det kortfattet fra kommunen.

Borgmester Winni Grosbøll (S) har ikke yderligere kommentarer til sagen, oplyser kommunen med henvisning til, at der er tale om en personalesag.

Peter Loft kom til Bornholm som kommunaldirektør for halvandet år siden i et spektakulært comeback, efter at

han først blev hjemsendt og efter fire år afskediget som departementschef i Skatteministeriet. Han havde i forvejen tilknytning til øen som sommerhusejer og feriegæst gennem mange år.

Hans farvel til Skatteministeriet kom i forlængelse af sagen om Helle Thorning-Schmidts og hendes ægtefælle Stephen Kinnocks skatteforhold. Peter Loft fik efter eget udsagn tilbudt flere job af Moderniseringsstyrelsen, men afviste dem.

I stedet indgik han en aftale om fratrædelse på blandt andet det vilkår, at Moderniseringsstyrelsen ikke ville forfølge eventuelle juridiske mellemværender. Skatte-sagskommissionen kritiserede ham for, at han ifølge 'en samlet vurdering har involveret sig i Skat Københavns behandling af sagen på en måde, der strider mod kompetencereglen i skatteforvaltningslovens § 14, stk. 1.'

Greve-politiker undersøges for magtmisbrug i fødselsdagssag

KL er inddraget i en sag om 2. viceborgmester Niclas Bekker Poulsen (S), der involverer brug af kommunalt kulturhus til fødselsdagsfest og en kulturhusdirektør, der følte sig presset.

urent trav

Af Knud Abildtrup
knud@dknyt.dk

En sag om muligt magtmisbrug i Greve med 2. viceborgmester og borgmestercandidat til KV17 Niclas Bekker Poulsen (S) undersøges nu med assistance fra KL.

På sin facebook-profil skrev Bekker 21. september, at der er sat en undersøgelse i gang iværksat af kulturhuset Portalens bestyrelse, som skal 'afdække, om jeg har udøvet magtmisbrug i forbindelse

- med:
1. Min reception ift 40 års fødselsdag i cafeen i Portalen i januar 2017
 2. Stole jeg er blevet tilbudt gratis
 3. Portalens støtte til Tune Musikfestival
 4. Min virksomhed Bekkers kaffebar og portalen'

Ekstra Bladet beskriver 2. oktober efter en aktindsigt, at der er tale om en fødselsdagsfest i det kommunalt støttede kulturhus, som ikke kan lejes af andre borgere, med gratis bemandet lyd og lys og en kuvertpris på 50 kr. Portalens direktør, Poul-Erik Mou Larsen, har ifølge avisen fortalt kommunaldirektør Claus Thykjær, at Bekker Poulsen fik lov til at holde sin 40-årsfødselsdag for 100 gæster i cafeen, og at Portalen tabte

penge på arrangementet. Direktøren har endvidere følt sig presset af Bekker Poulsens position i byrådet.

- Det lyder som bestikkelse, når en byrådspolitiker presser en direktør til at levere en fødselsdagsreception (...) som borgere i Greve ikke kan få adgang til, siger Sten Bønning, professor i forvaltningsret ved Aalborg Universitet, til Ekstra Bladet.

Ifølge avisen har Bekker Poulsen, efter undersøgelsen er påbegyndt, fået en ekstraregning på 10.000 kr., som han endnu ikke har betalt, men udsat betalingen af, til undersøgelsen er færdig.

Selv skriver Bekker Poulsen, at 'Da jeg nærmer mig 40 år, spørger jeg, om jeg må afholde reception i Portalen. Det måtte jeg ikke, men kunne aftale det med cafeen, som

er en privat forpagter i Portalen. Jeg aftalte en pris med ejeren, som jeg sagde ja til og har betalt fuldt ud. Nu undersøges der, om jeg har fået for lav en pris tilbudt (gav 5.000,- for en buffet)... Jeg har aftalt prisen med en privat restauratør, så jeg er lidt forundret over dette.'

De andre punkter handler om brugte stole, som Bekker Poulsen havde fået og siden leveret tilbage igen, en musikfestival, han er involveret i og som har fået lys- og lydhjælp fra Portalen uden beregning, samt om eventuel bistand fra Portalen til musikalsk underholdning på Bekker Poulsens egen kaffebar. KL er gået ind i sagen, og en undersøgelse ventes afsluttet i midten af oktober.

Peers giver håb til både mennesker og organisationer

Christian Christensen har siden 2014 været ansat i et af Helsingør Kommunes sociale tilbud til psykisk sårbare borgere, og de personlige erfaringer er hans kernekompetence. Han er nemlig en såkaldt peer-medarbejder – en ansat, der har trådt de samme sko som de borgere, han skal støtte og hjælpe.

Foto: Tine Sletting

Når tidligere brugere af psykiatrien ansættes på botilbud og sengeafsnit som støttepersoner for psykisk sårbare, giver det mening både for patienterne, de tidligere psykiatribrugere og for personalet på arbejdspladsen. Det viser en evaluering.

undersøgelse

Astrid Skov Andersen
astrid@kommunen.dk

De seneste år har der været en stigende interesse for brugen af såkaldte peer-medarbejdere i psykiatrien: personer, der har personlige erfaringer med psykiske lidelser og behandling i det psykiatriske system.

Siden 2014 har tre projekter udviklet og afprøvet seks forskellige modeller for peer-støtte i den regionale og kommunale psykiatri. Projektet er nu afsluttet, og en evaluering foretaget af Socialstyrelsen viser, at peer-støtte for alle parter forbindes med håb. Håb om, at patienter med psykiske lidelser kan komme sig.

Modtagere af peer-støtte oplever et bedre socialt netværk og større forbundethed med andre. Stigmatiseringen bliver mindre, og de oplever større åbenhed i forhold til at tale om og forholde sig til

psykiske vanskeligheder.

Giverne af peer-støtte oplever afstigmatisering i forhold til deres psykiske vanskeligheder og et generelt løft i kompetencer ikke mindst i forhold til arbejdsmarkedet, som nogle af dem har haft begrænset tilknytning til.

- Da jeg blev psykisk syg, mistede jeg min identitet fuldstændig, og den er kommet igen, fordi jeg føler mig kompetent i det, jeg gør, lyder det fra en peer-medarbejder i evalueringen.

Håb i personalegruppen

De hospitaler, botilbud og arbejdspladser, der har ansat peer-støtter, oplever, at arbejdspladsen bliver bedre til at understøtte recovery.

- Faktisk kan det også give håb i personalegruppen, fordi vi jo også ser nogle, der kommer videre, og at det hjælper - det, vi gør. Men det er lidt mere troværdigt, når det er en levende person, der kommer, og ikke bare en fortalt

”Faktisk kan det også give håb i personalegruppen, fordi vi jo også ser nogle, der kommer videre, og at det hjælper - det, vi gør.”

Medarbejder, Region Sjælland

historie, siger en medarbejder fra Region Sjælland i et interview i forbindelse med evalueringen.

Medarbejdere og ledelse får en forståelse for borgerens perspektiv, og skellet mellem borgere og behandlingssystem reduceres. Sprogbrugen er blevet anderledes, og det lader til, at mødet med den enkelte borger i mange tilfælde har ændret karakter i mere positiv og ligeværdig retning.

Evalueringen bygger på spørgeskemaundersøgelser, arbejdspladsbesøg og fokusgruppeinterview med de tre projekter.

De tre partnerskaber består af:

Region Midt, Aarhus Kommune, Viborg Kommune, Randers Kommune samt SIND ved SINDs Pårørende-rådgivning;

Region Hovedstaden, Københavns Kommune, Rudersdal Kommune, Helsingør Kommune, Det Sociale Netværk samt Psykiatriforringernes fællesråd i Region Hovedstaden;

Psykiatrien Region Sjælland, Roskilde Kommune samt SIND Roskilde og Lejre.

Projektet er finansieret af satspuljeaftalen for 2014 og igangsat af Socialstyrelsen i et samarbejde med Sundhedsstyrelsen.

Bevist sit værd

Projektet udløb i juni 2018, og evalueringen markerer afslutningen af projektet. Ifølge Klavs Serup Rasmussen, der har været projektleder for peer-projektet i Region Hovedstaden, slutter brugen af peers i psykiatrien ikke med projektets udløb. De peers, der var i Region Hovedstaden i projektperioden, bliver videreført med samme timetal.

- Jeg ser evalueringen som et super vigtigt fundament for at arbejde videre med brugen af peers i Danmark. Man har dokumenteret, hvad peers kan, og det har bevist sit værd, siger han.

Peer-netværket, som er en medlemsorganisation, der arbejder med at udbrede og kvalificere det peer-faglige arbejde i Danmark, forlænges og kører videre med satspuljemidler indtil 2020.

I Region Midtjylland er der over de sidste tre år afprøvet to modeller for peer-støtte: peer-guide modellen og recovery-skoler. Recovery-skolerne overgår til egentlig drift i både Aarhus, Viborg og Randers ved projektets ophør. Udover at udbyde gratis kurser om recovery fortsætter recovery-skolerne også med at udbyde peer-uddannelsen, som har vist sig at være et væsentligt fundament for at

Seks peer-modeller

► **Model 1 - Region Hovedstaden: Individuel og gruppebaseret peer-støtte:** Peer-støttegivere ansættes som lønnede medarbejdere i psykosociale tilbud i kommuner som eksempelvis botilbud, aktivitetstilbud, visitationsenheder og akuttilbud eller i distriktskykiatriske tilbud i regionen.

► **Model 2 - Region Hovedstaden: Bro til hverdagslivet:** Frivillige peer-støttegivere er forankret i frivilligcenter eller frivillig organisation og hjælper via følgeskab og brobygning borgere, som oplever ensomhed og isolation som følge af psykiske vanskeligheder, ud i civilsamfundet.

► **Model 3 - Region Midt: Peer-guide:** Peer-guiderne er uddannede, frivillige guider tilknyttet SIND's pårørenderådgivning og fungerer som støtte i overgangen mellem regionspsykiatrien og de kommunale indsatser. Guide og borger mødes i civilsamfundet og skal lette overgangen til et hverdagsliv og give håb for borgeren.

► **Model 4 - Region Midt: Recovery-skoler:** Kurser på recovery-skolerne baserer sig på ligeværdighed, erfaringsudveksling og fælles læring mellem mennesker med forskellige baggrunde og perspektiver. Målgruppen er borgere over 18 år, som er eller har været psykisk sårbare, samt pårørende til psykisk sårbare og medarbejdere, som til daglig arbejder indenfor behandlings- eller socialpsykiatrien.

► **Model 5 - Region Sjælland: Peers som Brobyggere:** Den primære målgruppe er indlagte patienter eller patienter i distriktskykiatrien. Peer-støtten kan gøre en forskel i forhold til patienternes vilje til at arbejde med egen recovery under indlæggelse og i forbindelse med forløb i distriktskykiatrien samt inspirere patienten til at samarbejde med behandlere, socialrådgivere, misbrugsbehandlere og civilsamsfundsaktører.

► **Model 6 - Region Sjælland: Akademiet for Recovery og Kompetenceudvikling:** Formålet med ARK er at tilbyde kurser, der tager afsæt i læringsbaseret recovery, hvor fokus er på håb, realisering af ressourcer, forståelse for egne og andres udfordringer, opbyggelse af selvværd samt fokus på at styrke familieliv, netværksdannelse, arbejde, uddannelse og økonomi. Alle kurser henvender sig til borgere med psykiske vanskeligheder, medarbejdere og studerende i region og kommuner samt pårørende og netværk.

kunne udføre peer-arbejde.

Det er endnu i en afklaringsfase, hvorvidt peer-guide modellen videreføres, men det er tydeligt, at peer-guide modellen har bidraget til at udbrede kendskabet til peer-arbejde, således at mange stationære såvel som ambulante

psykiatriske afdelinger nu ansætter peer-medarbejdere på afdelingerne, fordi de kan se værdien af det arbejde, som peer-medarbejderne udfører - både for patienter og personale, lyder det fra peer-projektgruppen i Region Midtjylland.

Med kommunalordføreren til frisør:

"De unge politikere tvinger én til at være skarp"

Hun er ét af borgens "gamle hoveder", og de unge, ambitiøse politikere tvinger hende til at skærpe argumenterne. Men modenhed og kvindelighed er også to stærke kort at have på hånden, mener Kirsten Normann Andersen. Tag med SF's kommunalordfører til frisøren til en samtale om forfængelighed og forgængelighed i politik.

Der er indbyrdes konkurrence mellem partiernes ordførere. En god idé skal holdes tæt på kroppen, ellers løber politiske modstandere med budskabet, og man må bare nikke og klappe i kulissen. Det fortæller Kirsten Normann Andersen, folketingspolitiker og kommunalordfører for SF.

Foto: Mads Claus Rasmussen / Ritzau Scanpix

ordfører i saksen

Hanne Korvig
hanne@kommunen.dk

Det er slutningen af september. Årets folketingsåbning står for døren, og selvom det er et hæsblesende travlt tidspunkt, har kommunalordfører og SF'er Kirsten Normann Andersen fundet tid i kalenderen til et interview - foran et spejl.

Kommunen.dk har nemlig inviteret kommunalordføreren til frisøren på Borgen til en snak om ordførerskab, forfængelighed og forgængelighed. Og hvorfor ikke se sig selv i øjnene eller i spejlet, mens man reflekterer over den slags.

Kirsten Normann Andersen ankommer til frisørsalonen i sort nederdel, sort rullekrave, sorte støvler, sort håndtaske og sort eyeliner. Det skal blive interessant at høre, hvad sty-

list og frisør Ditte Darville, der har været indehaver af Borgens frisørsalon siden 2017, umiddelbart siger til det outfit.

Kirsten Normann Andersen sætter sig i frisørstolen og rækker spontant armene i vejret og strækker kroppen med lyd på. Hun lader armene falde ned igen og kigger sig selv i spejlet.

- Jeg føler mig totalt bleg og brugt, så det bliver godt at få en lille styling og et par gode makeup-råd til, hvordan jeg kan komme til at se lidt mindre træt ud, siger Kirsten Normann Andersen med et smil.

Hun drejer ansigtet fra side til side foran spejlet.

- De der mørke rande og poser under øjnene er altså ikke særligt fede, siger hun.

Ditte Darville ser op fra cappuccinomaskinen og over på Kirsten Normann Andersen.

Hvilken type er Kirsten, Ditte? Ligner hun en kommunalordfører?

- Det ved jeg ikke, om hun gør, siger Ditte Darville. Hun fortsætter:

- Kirsten er først og fremmest en superflot, slank kvinde med stærke blå øjne, smal over skuldrene, feminint klippet; ikke for kort, men heller ikke for langt, så man kan se din slanke nakke. Det er godt. Men der er ingen tvivl om valget af det hårde her: Du er i sort på sort, og selvom du er i nederdel, så giver det et meget bombastisk look, siger Ditte Darville.

Frisøren ruller en velassorteret makeup-taske ud og går i gang med at retouchere Kirsten Normann Andersens arbejdsliv væk under øjnene.

Hot or not?

Kirsten Normann Andersen har seks ordførerskaber: ældre-, bolig-, handicap-, og indfødsret- samt kommunal- og sundhedsområdet. Måske er det ikke så sært, at man får mørke rande under øjnene?

Hvordan kan man overkomme seks ordførerskaber på en gang?

- Det kan man også kun, hvis man prioriterer benhårdt, siger Kirsten Normann

Andersen.

- Man må hele tiden spørge sig selv: Hvad er vigtigst? For møderne falder tit oveni hinanden, og derudover må vi også vikariere for hinanden og dække ordførerskaber, som vi ikke har. Vi prøver at nå at dække det hele, men det er ikke altid, at vi kan.

Er det hot at være kommunalordfører? Et attraktivt ordførerskab blandt jer politikere?

- Det tror jeg faktisk ikke, at det er. Det er jo kommunerne, der sætter dagsordenen for, hvordan de vil arbejde, og det er ikke noget, vi ordførere har ubetinget indflydelse på, siger Kirsten Normann Andersen og pointerer:

- Men det er et vigtigt ordførerskab for mig, og det er nok fordi, at jeg har arbejdet med kommuner og velfærdsområder hele mit liv. Det bedste er jo, at man får lov til at snakke rigtig meget velfærd og arbejde for at skabe gode og lige vilkår for mennesker, siger Kirsten Normann Andersen.

Hun løfter hovedet fra nakkestøtten: - Og dét er vigtigt.

Hun ville dog ønske, at kommunerne og Folketinget kunne have et tættere samarbejde.

- Jeg er meget optaget af, at opgaverne bliver løst decentralt, men hvis det skal lykkes kommunerne at løfte velfærdsopgaverne, så kræver det en meget præcis og stærk opbakning og styring fra centralt hold. Folketinget fastsætter de økonomiske rammer og præciserer rettigheder for alle borgere, men det er kommunerne, som kender den enkelte borgers præcise behov, siger Kirsten Normann Andersen.

Penslen rammer det andet øjenlåg.

- Kommunerne vil også gerne styre selv, men de lader jo også pilen pege den anden vej. Det er ofte Christiansborg, der får skylden, når rammerne er for ringe. Jeg tror, at vi skal styrke samarbejdet, hvis vi skal genopbygge borgernes tillid til den offentlige sektor. Den led et knæk med kommunalreformen i 2007 og den øgede markedsføring af den offentlige sektor.

Markedsføring i den offentli-

ge sektor ...? Så ved man, at man er ved frisøren på Christiansborg og ikke ved en hvilken som helst frisør.

- Ja, lyder det ikke vildt?! Men vi troede, at alle opgaver kunne beskrives i detaljer - og kunne tidsfastsættes og prisfastsættes, og så kunne vi bare købe og sælge af hinanden. Forenklet sagt. Men det giver ofte ikke mening. Det gør i virkeligheden opgaverne mere bureaukratiske, siger Kirsten Normann Andersen.

Selvom det kan være vanskeligt og opad bakke for en kommunalordfører at rykke ved problemstillinger, så har Kirsten Normann Andersen oplevet det et par gange.

- SF er et gammelt parti, og vi er så heldige, at vi har kommunalpolitikere i stort set alle kommuner - med ganske få undtagelser. Så mit bagland er tit lokale SF'ere, der kan kontakte mig og beklage sig over, at man ikke kan komme længere med en sag, fordi borgmesteren har det og det argument, og så kan jeg skrive til ministeren og sige: Kan det her være rigtigt? Og nogle gange er det rent faktisk lykkedes at få lavet en præcisering, som har gjort det lettere at være kommunalpolitiker efterfølgende.

Penge er magt

Hvad ligger til grund for, at du blev udpeget til kommunalordfører?

- Jeg ved ikke, om det var, fordi, det var det, der var ledigt?!

Kirsten Normann Andersen griner.

- Nej, jeg tror nu nok, at det skyldes min baggrund som FOA-formand i Aarhus, hvor jeg havde at gøre med alt lige fra det tekniske over service til børn og til voksne med handicap. Jeg har en god fornemmelse for de fleste områder, så det er ikke helt ved siden af, at jeg blev valgt til det område.

"Det er vigtigere at drikke et glas hvidvin på terrassen med vennerne end at skulle et eller andet sundhedsorienteret."

Er der et ordførerskab, som er særligt populært?

- Det mest populære og magtfulde ordførerskab er Finansudvalget. Fordeling af penge, muligheden for at rykke på dagsordener - det er meget attraktivt, siger Kirsten Normann Andersen og tilføjer:

- Sundhed er også hot. Sundhed går aldrig af mode, siger hun - med besvær. Det er svært at se frem og tale, når man har en makeup-pensel på øjenlåget.

Kirsten Normann Andersen tipper på, at sundhed bliver et hot politisk emne til valget, og er i øvrigt glad for, at hun kan repræsentere det område ved samme lejlighed.

"Rigtige" problemer

Hvilket aftryk vil du gerne sætte som kommunalordfører? Huskes for?

- Jeg vil gerne huskes for at være hende, der lykkes med at sætte rigtige menneskers rigtige problemer på dagsordenen, siger hun.

"Rigtige" problemer er i Kirsten Normann Andersens univers de problemer, som ældre og handicappede boks med. Det er magtpåliggende for hende, at det bliver lettere for dem at være til og få den hjælp, som de har brug for.

Er det også disse grupper, hvis sag det betyder mest for dig at varetage?

- Ældrepleje er det, jeg har brugt og bruger mest tid på. Men det er også et af de mest udfordrede områder, fordi budgetterne ikke følger med den demografiske udvikling, der bare siger sparto, siger Kirsten Normann Andersen.

- Kommunerne siger: Gør nu noget ved det! Og det skal vi jo også.

Set i et dystert perspektiv er det allerede for sent at udbedre de skader, der allerede er sket på ældreplejeområdet, mener Kirsten Normann Andersen.

- Vi har ikke gjort det, der skal til. Plejeassistenter går ned med stress af at skulle være to steder på én gang. Deres 'køresedler' er simpelt-

» Fortsættes på næste side

« **Fortsat fra side 21**

hen ikke mulige at nå indenfor den tidsramme, de har fået, siger hun.

Alligevel vejrer Kirsten Normann Andersen morgenluft på området. Socialdemokratiet bliver mere og mere tilbøjelige til at give SF ret i, at den demografiske udvikling skal kompenseres.

- Så optimistisk set skulle der være mulighed for at lave et flertal og få emnet på dagsordenen. Dansk Folkeparti har også været på banen omkring det, men de trak i land, da der skulle skrives finanslov, fortæller Kirsten Normann Andersen.

Idétyveri

Er der konkurrence mellem jer ordførere?

- Ja. Mellem partierne er der. En god idé bliver hugget. Det kan man være næsten helt sikker på. Så det gælder om at være meget tydelig som afsender, siger Kirsten Normann Andersen.

Hun har netop oplevet, hvordan én af hendes mærkesager: Forslaget om brugerbetaling i ældreplejen, som hun er meget imod, er blevet ‘snuppet’ af et andet parti.

- Jeg har længe forsøgt at få brugerbetalingen på dagsordenen, stillet kritiske spørgsmål til ministrerne, indkaldt til samråd - og så er det bittert, at der pludselig kommer et udspil fra et andet parti - henover natten, siger Kirsten Normann Andersen.

- Så bider man tænderne sammen og roser sine kolleger for, at “de også synes, at det er en god idé,” siger hun med et smil.

Forfængelighed i politik

Kvinden i spejlet har fået blødt den skarpe, sorte eyeliner op med lidt blå øjenskygge.

Er du forfængelig?

- Ja, meget. Jeg tænker altid over, hvad jeg skal i løbet af en dag, og hvad der vil matche til det. Jeg prøver at holde fast i et feminint look. Jeg er kvinde. Jeg tænker som en kvinde. Jeg er mor. Min jobbaggrund er, at jeg er sygehjælper. Jeg synes, det er vigtigt at holde fast i kvindeligheden i politik.

Fordi?

- Fordi jeg synes, at vi kvinder let kommer til at være politikere på mændenes præmisser. Vi klæder os ligesom dem. Der var utrolig mange jakkesæt i sidste regering - altså, der var nederdele, men stadigvæk med blazere. Det er vigtigt, at vi holder fast i, at vi er forskellige køn og kommunikerer forskelligt. Det bliver vores politik kun bedre af.

Hvorfor bejler kvindelige politikere til det mandige?

- Måske fordi vi ubevidst forbinder manden med det seriøse, det stærke: Manden er mand for lige at sætte tingene på plads?! Hun fremhæver et eksem-

Blå bog

- Ditte Darville, 46 år.
- Selvstændig i 20 år.
- Ejer af og driftsansvarlig for Folketingets frisørsalon.
- Salonen er åben for alle.

pel:

- Da TV skulle sammensætte et debatpanel i Danske Banksagen, blev min kollega Lisbeth Bech Poulsen (SF), som både kunne og havde tilbudt sig, valgt fra. Hun var i øvrigt blevet rost af erhvervsminister Rasmus Jarlov (K) for at følge Danske Banksagen helt til dørs. Men man valgte et panel på tre mænd til ‘at give den rette analyse,’ fortæller Kirsten Normann Andersen.

Randene værd

Er politik slidet værd? Sporene, poserne og randerne under øjnene, kampene, træthed ...?

- Ja, det synes jeg, det er. Trods de udfordringer, der er. Der er tit meget lange møder, og det er en uskik, at man holder møder uden bagkant. De kan vare til langt ud på natten. Det kan være rigtig svært at få tid til at komme ud og få noget frisk luft, svært at nå at få spist ordentligt på de rigtige tidspunkter. Personligt har jeg svært ved at holde vægten. Jeg er en af dem, der bliver ranglet med alderen, så det er vigtigt for mig at nå det med at spise ordentligt. Men det er svært at nå, siger Kirsten Normann Andersen.

Er livskvalitet vigtigere for dig end en sund livsstil?

Ja, det er det. Det er vigtigt at prioritere samvær og tid med familie og gode venner fremfor alt muligt andet. Jeg har lige brugt min sommer på at holde ferie hjemme hos mig selv - for lige at mærke, om jeg stadig havde venner, siger hun og griner.

Kirsten Normann er jyde, har bopæl i Jylland, og det er svært at holde liv i venskaber, når man skal pendle så meget

mellem Christiansborg og Østjylland - og være i København flere dage hver uge.

Var de der så stadig, vennerne?

- Ja, dem allesammen. Også dem, der har haft brug for, at jeg har været mere til stede, end jeg har været. Det kan godt prikke lidt til den dårlige samvittighed. Men det er vigtigere at drikke et glas hvidvin på terrassen med vennerne end at skulle et eller andet sundhedsorienteret.

Gamle hoveder

Livet er forgængeligt. Ting afsluttes, nyt og andre tager over.

Er det en fordel at have den alder, du har lige nu - i politik?

- Ja, i hvert fald for mig. Nok mest på grund af min baggrund. Jeg er ikke djøfer, ikke universitetsuddannet. Men min erfaring fra ‘den virkelige verden’ er mindst lige så vigtig som den erfaring, de unge akademiske politikere har. Jeg er ikke sikker på, at jeg havde magtet den her stilling, hvis jeg havde været ung og nyuddannet sygehjælper.

Mærker man et pres fra de unge politikere. Ånden i nakken?

- Ja. De er jo energiske, de vil fremad og har ikke høje tanker om ‘de gamle hoveder.’ Ligesom jeg ikke selv havde, da jeg var ung, siger Kirsten Normann Andersen.

Men overordnet synes Kirsten Normann Andersen godt om den målrettede og engagerede ungdom i dag med de stærke holdninger.

- Det er godt, at de unge står og puster os i nakken. De

tvinger jo én til at være skarp og til at tænke sig om: Hvordan argumenterer jeg nu lige bedst her? Men jeg føler mig som sådan ikke truet. Erfaring tæller, og vi erfarne kan faktisk overraske dem positivt, siger Kirsten Normann Andersen med et smil.

Sværere at score

Hvordan har du det personligt med alderdom?

- Jeg frygter ikke alderdommen. Det med, at vi bliver ældre - på en eller anden måde så bliver man jo også klar til det, ikke?! Man følger jo med sin alder. Tanken om, at jeg om 10-15 år ikke skal arbejde mere, skræmmer mig ikke mere, sådan som det har gjort. Jeg glæder mig faktisk til at få tid til alt det andet, jeg også gerne vil nå: sy, skrive bøger og måske bo i ‘ollekolle’? Med høns i baghaven?! Jeg håber bare, at jeg er rask, og at tiden ikke skal gå med at være syg, siger hun.

Kirsten Normann Andersen kaster et hurtigt blik i spejlet.

- Men det er da klart, at forfængeligheden gør, at jeg tænker, at det går lige hurtigt nok for øjeblikket med grå hår og rynker.

Hvad betyder de ydre spor for dig?

- At det bliver sværere at score, griner hun.

- Man holder op med at være tiltrækkende på den måde, men jeg er også blevet mere bevidst om, at det ikke er det, der er afgørende. At det er noget andet end et godt udseende, jeg vil kendes på. Ikke at jeg nogensinde har været kendt for det specielt.

- Jeg synes ikke, at jeg har været den, man fløjtede efter på gaden, og derfor mærker

”En god idé bliver hugget. Det kan man være næsten helt sikker på. Så det gælder om at være meget tydelig som afsender.”

jeg heller ikke, at jeg har mistet noget på den konto. Hellere være én, man vælger, fordi man godt kan lide at være sammen med mig, tale med mig og diskutere med mig. Det er ikke vigtigt at se godt ud. Det er vigtigt at være velplejet og have en fremtoning, hvor man kan blive taget seriøst.

Flere ollekoller

Ditte Darville har rullet sit makeup-gear sammen, og nu får hun sig en banan. Vores tid hos frisøren har også nået en moden alder, og vi skal til at afslutte interviewet. Men apropos det med alderdom:

Hvordan skaber en kommune en god alderdom for sine borgere?

- Lige nu synes jeg slet ikke, at der er nogle initiativer i kommunerne, som ligger før det stadie, hvor vi ingenting selv kan længere. Vi skal meget tidligere på banen, siger Kirsten Normann Andersen.

Hun fortsætter:

- Jeg kunne godt tænke mig, at folk kunne komme på plejehjem, når de har lyst til det. Lad folk, der har fået diagnosticeret Alzheimer eller demens få lov til at møde og fortælle andre gamle og et personale, hvem de er, inden det er for sent.

Kirsten Normann Andersen vil have bygget mange flere plejehjem; plejehjem, som også er målrettet demente, hvad mange ikke er i dag.

- I dag er mere end 90 procent af vores plejehjemsbeboere demente, og det har vi slet ikke tænkt ind i de fysiske rammer. Vi skal have meget mere forskning på det område, siger Kirsten Normann Andersen, der også gerne vil have skabt boligområder, som muliggør, at ældre i højere grad kan bo sammen. Flere ‘ollekoller’ til alle de enlige ældre.

- Det er jeg så enig i, siger Ditte Darville.

- Man dør af ensomhed. Man dør, hvis man ikke bliver spejlet.

Med al den snak om alderdom, ensomhed og død er det godt at se, at Kirsten Normann Andersen har fået liv og glød i ansigtet. Af rouge, foundation, concealer ... og måske også af at snakke om sine hjertesager.

Hvad synes du, Kirsten?

- Jeg synes, jeg ser mere skarp ud, end da jeg kom, siger hun.

- Du ser stærk ud. Du har stærke træk, siger Ditte Darville.

Er du en stærk kvinde, Kirsten?

Ja, det synes jeg, at jeg er. Jeg føler mig stærk.

Blizzload sætter turbo på hjemmesider

En effektiv brugeroplevelse er i dag en forudsætning for at skabe en bæredygtig forretningsmodel på nettet. Hastighed er ét af de parametre, som afgør om kunden får en positiv oplevelse og derved opbygger loyalitet mod din forretning.

Blizzload skaber brugeroplevelser i særklasse. Med vores software installeret vil dine kunder opleve en hjemmeside, som loader på millisekunder, og søgeresultater der dukker op, næsten før ordet er indtastet.

Ring i dag og hør, hvordan vi kan optimere din nuværende webløsning: 51 92 24 37

BLIZZLOAD

Lynhurtige dynamiske webløsninger

Blizzload er en dansk softwarevirksomhed dedikeret til at skabe en brugeroplevelser i særklasse med fokus på optimering af loadhastighed. Målgruppen omfatter webshops, nyhedsmedier og andre webløsninger, for hvem hastighed er et afgørende parameter for en bæredygtig forretningsmodel.

Landkommuner mangler unge kvinder - de er smuttet til storbyen

Unge i 20'erne, hvor mange stifter familie, er ujævnt fordelt i landet. Kun fem kommuner har overvægt af unge kvinder. Det handler mest om uddannelse.

nye familier

Anni Kristensen
anni@kommunen.dk

De fleste kommuner vil gerne have unge familier til at slå sig ned og blive gode, stabile skatteborgere.

Men det er ikke altid lige nemt for de unge at finde en jævnaldrende, lokal partner af det modsatte køn at stifte familie med. Især de unge

mænd er udfordrede.

Dels fødes der flere drenge end piger, dels tipper balancen først tæt på de 60 år; indtil da er mændene i overtal. Endvidere er kvinderne også ujævnt fordelt.

Faktisk har kun fem kommuner overtal af kvinder i alderen 20-29 år, hvor mange finder en partner og evt. får børn, nemlig Frederiksberg, København, Gentofte, Aar-

hus og Vallensbæk. På Fanø er der lige mange, men i resten af kommunerne er der flest mænd i aldersgruppen. Det viser tal fra Danmarks Statistik, som kommunen.dk har bearbejdet.

Forklaringen er især, at de unge kvinder oftere end mændene flytter til storbyerne for at få en uddannelse. Kvinder er i stigende grad i flertal på de videregående uddannelser, og de findes primært i landets fire største byer.

- Det handler om uddannelser, for det er det tidspunkt, pigerne flytter. Hvor uddannelserne er placeret, og hvordan de efterfølgende markedsføres, siger lektor Annette Aagaard Thuesen fra Center for Landdistriktsforskning.

Forskning viser, at pigerne

ikke bliver tiltrukket af mange af de job og mere "hårde uddannelser", som findes i landdistrikterne.

Til gengæld har et dansk studie påvist, at hvis man er ung og bor i et yderområde, er man indstillet på, at man er nødt til at flytte til et andet sted i landet - i modsætning til unge i for eksempel Aarhus og København, som forventer at blive, hvor de er.

- Vores uddannelsessystem opdrager til, at hvis man er dygtig, så skal man afsted og tage en uddannelse. I forhold til køn bliver det vigtigste, hvilke uddannelser der findes hvor, siger forskeren.

Professionsuddannelserne spiller en stor rolle, tilføjer hun, fordi de ligger mere lokalt end de videregående og søges meget af kvinder, som for eksempel ønsker at

blive sygeplejerske eller socialrådgiver. Desuden er det vigtigt, hvilke typer af videregående uddannelser man har i området, hvis man vil dæmpe fraflytningen af unge kvinder.

- Jeg arbejder selv på universitetet i Esbjerg, og medicinerne fokuserer meget på, at det er en teknikerby, en ingeniørby og en maskinmesterby. Der skal noget markedsføring til, før de unge får øje på, at der også findes "mindre hårde" uddannelser i byen. Det er primært drenge, som søger ind på HA- og ingeniørstudier, men når man placerer for eksempel sociologi og kulturanalyse i Esbjerg, øger det chancerne for at tiltrække piger til byen, siger Annette Aagaard Thuesen.

Hvorfor tager du ikke

med til København?

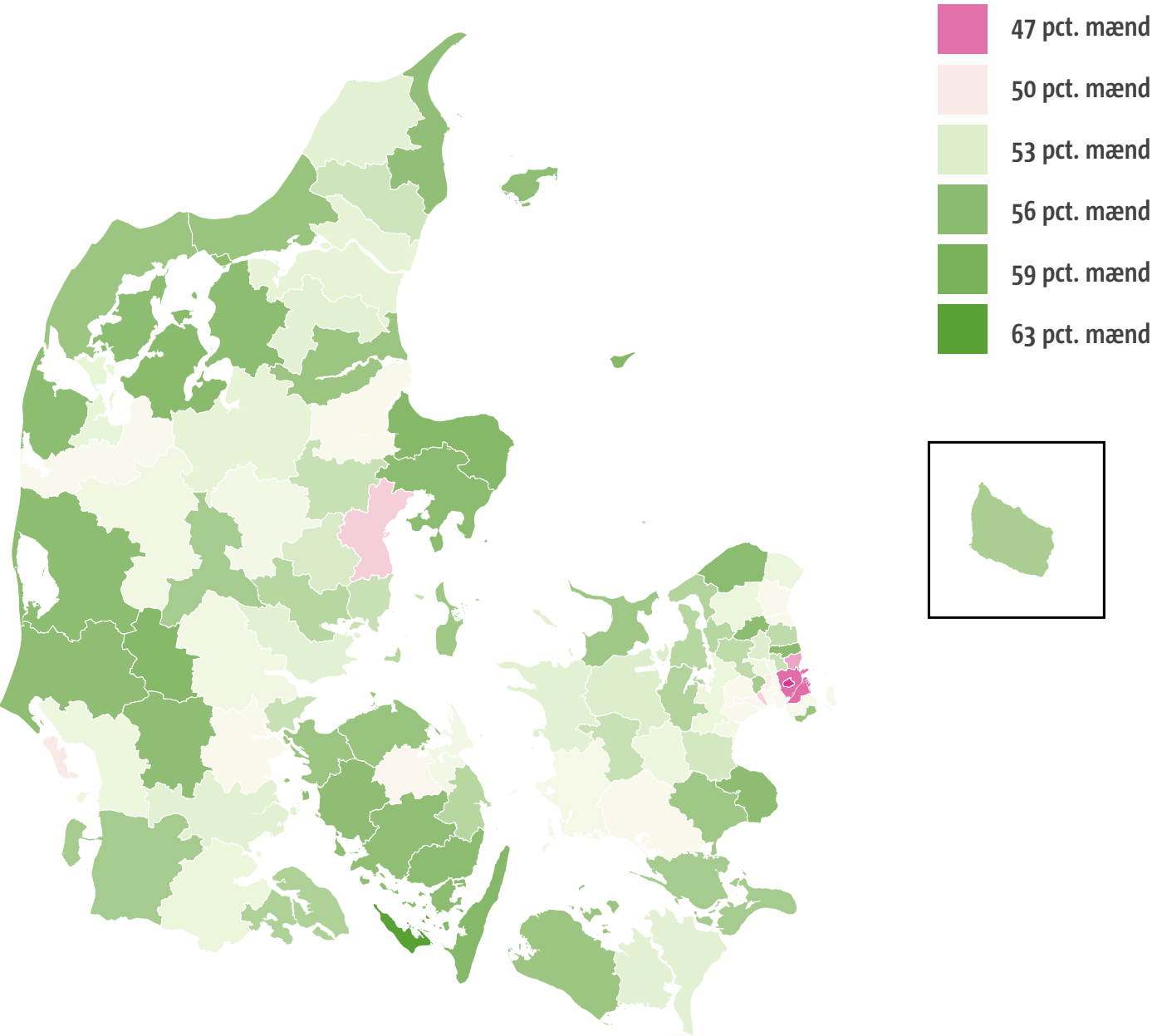
Med til at skævvride landet er også, at der er meget fokus på at flytte til København og Aarhus, mens mange slet ikke er klar over, at man kan tage en universitetsuddannelse i for eksempel Herning eller Esbjerg. Det viste sig blandt andet i studiet "Når unge uddannelsessøgende flytter", som hun gennemførte sammen med en kollega.

- Vi interviewede blandt andet 30 studerende, som var flyttet til Esbjerg for at læse. Mange havde oplevet, at de måtte forsvare, hvorfor de flyttede den vej. "Hvorfor flytter du ikke med os andre til København", blev de spurgt. Og det betyder jo meget, hvad andre siger, konstaterer hun.

Men hvor stort er problemet?

Kønsfordeling blandt de 20-29-årige

De røde kommuner har overtal af kvinder i 20'erne, mens de grønne har overtal af mænd.

Størst overvægt af mænd i 20'erne

Ærø	63 pct.
Nordjurs	57,1 pct.
Langeland	57,1 pct.
Billund	56,7 pct.
Skive	56,2 pct.

Størst overvægt af mænd i alt

Norddjurs	51,3 pct.
Vejen	51,1 pct.
Ikast-Brande	51,1 pct.
Lemvig	51 pct.
Vesthimmerland Hedensted Rebild Mariagerfjord Ringkøbing-Skjern Brønderslev	50,9 pct.

”Vores uddannelsessystem opdrager til, at hvis man er dygtig, så skal man afsted og tage en uddannelse. I forhold til køn bliver det vigtigste, hvilke uddannelser der findes hvor.”

Lektor Annette Aagaard Thuesen fra Center for Landdistriktsforskning

Ifølge Annette Aagaard Thuesen er den igangværende diskussion om at flytte flere uddannelser ud vigtig, men man kan diskutere, hvor megen vægt man skal lægge på kønsfordelingen, eller om man hellere skal satse stort på en erhvervssektor.

- Det er jo de store muskler, man taler om. Fra mange erhvervsorganisationer vil man sige, at det handler om at lave klynger og samle viden på et bestemt område. Ja, så får man måske problemet med at finde en ægtefælle, men landets størrelse gør trods alt, at problemet ikke er altoverskyggende.

Skatteminister Karsten Lauritzen (V) sagde for to uger siden til TV Nord, at han gerne vil se på, om man med økonomiske incitamenter kan få flere kvinder til at blive

i udkantskommunerne.

- Vi har det jo på befordringsfradraget, hvor du får et større fradrag, hvis du bor i en yderkommune. Derfor kunne man også sagtens forestille sig, man kunne gøre andre ting i vores skattelovgivning, men det kræver som alt muligt andet, at vi finder nogle penge til det, sagde Karsten Lauritzen.

kommunen.dk har bedt Skatteministeriet om en uddybning af ministerens tanker, hvis der er tale om mere end en joke/frisk bemærkning. Hverken ministeren eller ministeriet er vendt tilbage.

Marstal og det øvrige Ærø har stor overvægt af unge mænd, især fordi mange af dem kommer til øen for at gå på navigationsskole.
Foto: Jens Nørgaard Larsen / Ritzau Scanpix

Størst overvægt af kvinder i 20'erne

Frederiksberg	54,3 pct.
København	53,1 pct.
Gentofte	51,8 pct
Aarhus	50,7 pct.
Vallensbæk	50,7 pct.

Størst overvægt af kvinder i alt

Hørsholm	51,3 pct.
Frederiksberg	52,7 pct.
Gentofte	52,3 pct.
Fredensborg	51,6 pct.
Herlev Rudersdal	51,5 pct.

"Hvis du kan skaffe os en skole med overvægt af piger, får du en statue på torvet"

Den skæveste kønsfordeling blandt unge finder man på Ærø. Borgmesteren glæder sig over en ny trend, som gør problemet lidt mindre.

Anni Kristensen
anni@kommunen.dk
På Ærø er det småt med unge kvinder.

63 pct. eller næsten to tredjedele af de 20-29-årige er mænd, og dermed står øen øverst på listen over kommuner med skæv kønsfordeling i de år, hvor mange stifter familie og bosætter sig.

En stor del af forklaringen er, at Marstal Navigations-skole tiltrækker unge fra hele landet, som drømmer om et liv til søs, og det er næsten kun mænd.

Samtidig er det stort set den eneste uddannelse, man kan tage på øen. Og problemet opstår endda endnu tidligere, fordi øen mangler ungdomsuddannelser, mener borgmester Ole Wej Petersen (S).

- Vi har kun HF Søfart, og

derfor forlader mange øen meget tidligt og finder kæresten og fællesskaber andre steder, konstaterer han.

- Vi kunne godt tænke os en skole, hvor der er overvægt af piger. Hvis du kan skaffe os sådan én, får du en statue på torvet. Der har været ideer om husholdningsskoler med videre, men det er svært at starte noget sådan et lille sted som vores. Vi har masser af ildsjæle, men det er ikke lykkedes endnu.

Søfolk bliver hængende

Han understreger, at kommunen er meget glad for både de unge, som flytter fra øen og senere flytter "hjem" til Ærø igen, og for navigations-skolen, hvor langt hovedparten af de studerende kommer udefra.

- Heldigvis er en del af dem så snarrådige, at de bosætter sig på Ærø. Omkring 16 pct. af dem, der kommer hertil, bosætter sig her på et tidspunkt. Det at være sømand har højstatus på Ærø, så der er også nogle søfolk, der bli-

Det at være sømand har højstatus på Ærø, så der er også nogle søfolk, der bliver nuppet af vores piger.

Ole Wej Petersen, borgmester på Ærø

ver nuppet af vores piger, fortæller han.

Aldersfordelingen har tidligere været endnu mere skæv blandt de unge, men Ole Wej Petersen havde gerne undværet ændringen.

- Staten har hjulpet os af

med noget af problemet, fordi den har givet tilskud til en tilsvarende uddannelse i Skagen, hvilket har fratrækket os en del studerende. Den form for hjælp vil vi gerne have os frabedt, fastslår han.

Flere står af ræset

Borgmesteren glæder sig dog over, at tilflytningen til øen er begyndt at ændre sig.

- De seneste par år er der kommet en god trend med, at unge familier flytter hertil. De vil gerne stå af storbyræset og dets problemer med dyre boliger og langt til arbejde. Mange af dem er kreative mennesker, som tager deres arbejde med hertil - enten i deres computer, eller de er små iværksættere. De benytter sig af de billige boliger og det gode fibernet, som er gravet ned på hele øen, fortæller han.

Tidligere var de fleste tilflyttere til øen seniorer.

- Men vi kan mærke, at der er ved at ske et skift. Vi håber, trenden vil fortsætte, siger Ole Wej Petersen.

1960

Hvem bestemmer i kommunerne? Politikere eller embedsmænd? Det diskuteres i dag, og det blev også diskuteret i 1960, da et afgående sognerådsmedlem skrev dette læserbrev i Kommunen med en lille introduktion fra redaktionen:

"At afskedige ham, dét tør de dumme sognerødder ikke"

"Farvel – og liden tak!

Hårde ord fra en sogneråds-veteran, der efter det sidste møde følte sig "som den frie fugl, der svinger på lette vinger".

Fra et afgået sognerådsmedlem har vi modtaget dette indlæg, som i første omgang blev lagt til side, bl.a. på grund af den ønskede anonymitet, men det skal alligevel i spalterne, fordi tendensen bag ordene tyder på "tung luft" i lokalstyret. Lad os prøve at rense den – uden lokalpolitiske problemer – men her, i begyndelsen af den ny samarbejdsperiode få principielle problemer ført frem.

Kommunesekretærer, nuværende, afgående, fremtidige indbydes til at svare igen – anonymt eller med navn, ganske efter ønske.

KOMMUNENS redaktion står som sædvanlig ganske uafhængig af synspunkter, der fremføres i læserbreve. Visse passager i nedenstående tyder efter vor opfattelse på et meget

specielt tilfælde.

Hvor det dog lettede, da man gik fra det sidste møde. Man var som den frie fugl, der i luften svinger på lette vinger. Otte års sognerådsarbejde var nok til mig.

Lige så glad man var for at blive valgt, lige så skuffet er man blevet for hvert år, der er gået siden, efterhånden som man har fået øjnene op og ser, at et kommunalbestyrelsesmedlem er en, der sidder af navn, ikke af gavn.

Man skriver under på en masse, men bestemmer man noget? Nej, så godt om intet.

Hvem gør så? Ja, for det første kan et Sogneråd faktisk intet bestemme uden amtets samtykke, og er det en stor afgørelse, så er det ministeriet, og til sidst, men ikke mindst, kommunesekretæren, som efterhånden er blevet konge i hvert sogn... og så hans hjælpere... skal vi kalde dem prinser og prinsesser. Mange afgørelser træffer de

"Sekretæren føler sig uundværlig, så derfor kræver han bare ind, for afskedige ham, dét tør de dumme sognerødder ikke."

Den anonyme læserbrevsskribent

selv, og for de sager, der bliver forelagt på møderne, er det igen sekretærens mening og vilje, der bliver bestemmende for hver enkelt sag. Men ansvaret, hvem har det? Ingen andre end de ærede medlemmer af Sognerådet (se til Brinch-affæren). Kritikken over alle trufne afgørelser, hvem får dem? Det gør sognerådsmedlemmerne.

Jeg kan godt forstå, at der her i Sydsjælland er opstået uro over kommunesekretærens dispositioner. Det var at ønske, at beboere og sognerådsmedlemmer i alle kommuner, hvor det samme gør

sig gældende, ville gøre ligeså, så kunne samtlige sekretærer, ude over landet se, hvor det bærer hen.

Flertal, mindretal og kommunesekretær

At den magt, de har taget sig, nu omsider er ved at skrumpes ind, således at det ikke kan hjælpe, de flytter til en anden by eller kommune, for det er jo således i dag med kommunesekretærer som med al anden arbejdskraft. Der er mangel på dem, og det benytter de sig af.

De kræver bare ind, det være sig den ene nye kontormaskine efter den anden, eller mere medhjælp på kontoret, hvad man ikke skulle synes var nødvendigt, når der er bevilget nye kontormaskiner for flere tusind kroner. Desuden bliver der krævet ind til sekretærens private lejlighed (og bevilget) al moderne komfort, men hvorfor bliver der ikke sagt nej? Fordi det ene sognerådsmed-

lem er bange for det andet, flertallet har måske skiftet, mindretallet håber på flertal igen, og så skulle vi jo gerne have sekretæren på vor side, det samme håber flertallet på, og så er det rart, man ikke har lagt sig ud med sekretæren, så derfor må vi jo hellere bevilge ham, hvad han ønsker.

Blev alt dette så bare behandlet for åbent tæppe i alle sogneråd, så borgerne, skatteyderne, fik noget af dette at vide, så ville jeg gerne se det Sogneråd eller flertal, der vil lægge navn til, men her er vi så ved sagens kerne. Sekretæren føler sig uundværlig, så derfor kræver han bare ind, for afskedige ham, dét tør de dumme sognerødder ikke, for de har ingen forstand på det, de har med at gøre, i hvert fald ikke ret mange af dem, og i det stykke kan de fleste vist nok være ærlige, det være sig arbejder eller bonde. Der skal flere års kommunalt arbejde

til for at blive nogenlunde inde i dette arbejde, og dette benytter sekretæren sig af, til at få det store ord at skulle have sagt. For den, der arbejder med dette hver dag, han er jo inde i det!

Den, der skriver dette, er ikke en bitter mand, fordi han er blevet forbigået og ikke indvalgt i det nye Sogneråd, men en, der kan se, at skulle man presse sig frem for at komme på en politisk liste (har været valgt upolitisk), så måtte man være mere tosset, end man har lov til at være. Jeg vil gerne bevare min anonymitet, da jeg ikke ønsker at lægge mig ud med nogen.

Men tak for optagelsen.
En fri mand

Ved valget i 1960 stormede det nye parti SF ind i tinget med 11 mandater. Partistifter Aksel Larsen vandt tv-seernes hjerte ved fra sit sygeleje med brækket ben at sende en hilsen til sin gamle mor.
Foto: Ritzau Scanpix

Noget bedre ben: Ved OL i Rom hentede Danmarks fodbold drenge sølv med et hold, hvis absolutte stjerne var Harald Nielsen (nr. 2 fra venstre, stående). "Guld-Harald" blev så folkekær, at han ligefrem kom med i årets Far til Fire-Film.

Foto: Ritzau Scanpix

I den næste avis den 14. juni var der svar på kritikken fra to kommunesekretærer:

Spørg bare jeres "gamle" kolleger!

Og få bekræftet, at sådan er det slet ikke, hedder det i kommentar til påstanden om kommunesekretærers store magt.

De barske bemærkninger fra en "sognerådsveteran" i foregående nummer af KOMMUNEN får følgende svar fra en sjællandsk kommunesekretær, som blandt andet tilråder, at problemet ansues fra en filosofisk synsvinkel.

I anledning af indlægget under "Læserne skriver" i Deres i øvrigt udmærkede blad fra den 31. maj får jeg lyst til at skrive følgende:

Selve indlægget vil jeg ikke svare på, da sikkert alle aktive kommunalfolk vil give mig ret i, at hvis man streger ordet "ikke" i 1. linie i sidste afsnit, så har "En fri mand" selv givet det rigtige svar, ligesom hele

indlægget bærer vidnesbyrd om, at samme mand trods de 8 år ikke har forstået et klap af det hele, det vil ikke forbavse mig, om hans fhv. kolleger siger: "Selv tak - fordi du gik!"

Men til alle de nyvalgte, i hvem indlægget måske kan have sået et lille ondt frø, vil jeg gerne sige: Spørg jeres "gamle" kolleger og få bekræftet, at sådan er det slet ikke, og giv så frøet noget Herbattox, der efter annoncen skal være glimrende mod ukrudt. Bernh. Shaw har sagt: "Jeg lever i en lykkelig verden, hvor andre har fejlene", men der er også et gammelt ord, der siger: "Tilfredshed er den dør, gennem hvilken lykken træder ind, og til døren har du selv nøglen; du skal bare forstå at bruge den".

Liden tak til - KOMMUNEN!

Kommunesekretær H. C. Nors, St. Snøde, Langeland, har sendt os følgende linjer som svar til den vrede "sogneråds-veteran" og - navnlig - til KOMMUNENs redaktion.

Kommunen indbyder i bladet af 31. maj til at "svare igen" på et læserbrev fra en "fri fugl" (af ukendt art, og så kan man jo selv vælge), som i nævnte indlæg udelikate vender kallonet efter 8 års sogneråds-"arbejde".

Til denne "sogneråds-veteran", som redaktionen så smukt kalder denne ubekendte, er der egentlig kun at sige, at det tværtimod må være de vælgere, som i to perioder har indvalgt ham i sognerådet, der nu må føle sig lettede og sige: farvel - og liden tak.

Derimod må jeg på det

skarpeste påtale, at KOMMUNEN optager indlæg af denne kvalitet (tillad citat: "det tør de dumme sognerødder ikke, for de har ingen forstand på det, de har med at gøre") fra personer, der viser deres søllethed ("jeg ønsker ikke at lægge mig ud med nogen" - ak ja, han har sikkert været sit sogneråd en god mand) ved at dække sig under anonymitetens dunkle kappe. - Dette strider så fuldstændigt mod journalistisk anstændighed - spørg blot storebror "Information".

At redaktionen også er klar over dette viser jo, at indlægget i første omgang blev lagt til side. Uforståeligt at det ikke blev dér, men redaktionen ønsker måske, at det ellers så velskrevne KOMMUNEN skal ind på nye stier? H. C. Nors

Avisen svarer:

KOMMUNENs redaktion kvitterer for den betingede tak og den venlige slutbemærkning. Vi kan forsikre, at bladets kurs er uændret: størst mulige frihed og åbenhed i debatten i vore spalter, også når skrivende kommunalfolk siger ting, der forekommer os ganske urimelige og dårligt begrundede.

Redaktionens betænkelse heder ved og afstandtagen fra det pågældende indlæg behøver ingen repetition, men vi mener at vide, at læserne værdsætter et langt tøjrs slag i udtryksmulighederne. Principielt bør naturligvis ethvert læserbrev være forsynet med navn, men den kritiserede vrede mand havde ganske særlige grunde til anonymiteten, som vi derfor rent undtagelsesvis gik ind på at respektere.

Red.

Morgendagens meningsdannere

Af Anders Storgaard

REFORMEN GØR ELEVER MERE SKOLETRÆTTE

Forestil dig at sidde hver eneste dag til langt ud på eftermiddagen og få forklaret ting, du enten ikke forstår eller har forstået for længst. Det er den virkelighed, som rigtig mange unge mennesker oplever hver eneste dag i den danske folkeskole. Og det er på tide at sadle om.

Den gode nyhed er, at kommunerne og landets skoler kan vise vejen der, hvor Folketinget har fejlet.

Danmarks lærere gør et fantastisk arbejde, men årtiers forføjede uddannelsespolitik giver dem en nærmest umulig opgave.

Først og fremmest må vi anerkende, at den seneste folkeskolereform har været en katastrofe.

Hvis nogen troede, at mere undervisning af den slags, der ikke virkede før, var løsningen, og at problemer kunne løses med lidt mere aktivitet i timerne, tvungne lektiecafeer og længere skoledag, må de sidde skuffede tilbage.

Når jeg møder folkeskoleelever til debatter og blandt mine egne medlemmer, fortæller de alle om en folkeskole, hvor man bliver demoraliseret og stresset, og hvor ufattelig meget potentiale går til spilde.

Det rammer alle over en bred kam; fra elever, der scorer topkarakterer, til alle dem, der i en alt for tidlig alder bliver skoletrætte og derfor ikke kommer ud med de nødvendige kundskaber til at få en god start på livet. Især den sidste gruppe bliver ramt hårdt, fordi de, der allerede er skoletrætte, kun bliver det mere af at sidde endnu længere tid i en skole, hvor de ikke får noget ud af undervisningen.

Den gode nyhed er, at der findes en kur, og at kommunerne og skolerne allerede nu kan gå forrest og vise vejen.

En af de måder, hvorpå vi kan skabe en bedre folkeskole både for de dygtigste elever og for dem, der har det svært i nogle fag, er at gøre mere brug af niveaudeling. Det er utrolig svært at løfte alle elever i en klasse, når eleverne er på 30 forskellige niveauer. Meget bliver lettere, hvis de, der har det svært, kan få den hjælp, de behøver, mens de, der allerede kan det hele i faget, kan få ekstra udfordringer.

Det lyder måske ligetil, men desværre har det i mange år været tabu, fordi vi er så utrolig bange for at indrømme, at elever er forskellige, og at ikke alle lærer det samme i det samme tempo. Eleverne ved udmærket, hvem der er de dygtige i klassen, og hvem der ikke er. Men på grund af de voksnes berøringsangst svigter vi dem.

Heldigvis er flere skoler allerede begyndt at niveaudele.

Det Konservative Folkeparti har for nylig vedtaget, at vi nu kæmper for at udvide de muligheder, så det bliver langt lettere som kommune eller folkeskole at gå forrest i at give folkeskoleeleverne en uddannelse tilpasset netop deres niveau. Hvis vi skal opnå en folkeskole, hvor langt færre i en alt for tidlig alder mister lysten til læring, så er det på tide at have modet til at bryde tabuerne og tænke ud af boksen.

Vi skylder ungdommen en bedre folkeskole end den, vi giver dem i dag.

» Kommenter klummen på kommunen.dk

Anders Storgaard, landsformand, Konservativ Ungdom

Spindesiden marcherer frem: Som konsekvens af 1953-grundloven kunne man begynde at se frem til nye tider med kvindelig monark, så her ses kronprinsesse Margrethe med mor Ingrid. At kønsrollerne trods alt ikke var helt lavet om, antydes i Raquel Rastennis hit "Heksedansen", hvor det hed "her kommer mutter med kost og spand".

Slut med konkurrence mellem kulturhuse: Nu deles museer og teatre om gæsterne

Kulturinstitutioner behøver ikke at bekrige hinanden i jagten på de besøgendes gunst. Det har de fundet ud af i Kolding, hvor konkurrence mellem kulturhuse er erstattet af samarbejde.

o våbenhvile

Sofie Lind
sofie@kommunen.dk

Budgetterne bliver stramme- re, mens forventningerne til kulturen ude i kommunerne bliver større og større. De lokale museer får langt fra lige så stor statsstøtte som de statslige kulturinstitutioner, og det har strammet grebet om de mindre kulturinstitutioner.

Derfor stod det klart for Kolding allerede tilbage i 2014, at kulturen i kommunen skulle styrkes. Kulturforvaltningen inviterede derfor alle lederne fra byens kulturinstitutioner til et møde, hvor de sammen formede en såkaldt grundfortælling. Den skulle både skabe et fælles sprog mellem forvaltning og institutioner, skabe samarbejde på tværs og

især skabe en fælles 'Kolding-identitet', som alle borgere kunne spejle sig i.

Preben Nielsen, leder af Kvarterhuset i Kolding, og Kristine Karlshøj, selvstændig konsulent og tidligere kulturleder i Kolding, mener, at Koldings kulturinstitutioner har knækket koden ved at se hinanden som kolleger i stedet for konkurrenter.

- Vi opdagede hurtigt på det første møde med kulturforvaltningen, at hvis vi skulle have de her mål i grundfortællingen til at fungere, så var relationer mellem hinanden altafgørende. Der er et naturligt hierarki blandt kulturfolk, men uanset om man er direktør for Trapholt iført slips og jakkesæt eller leder af et lille kulturhus i sydvestkvarteret iført jeans og T-shirt, så er vi nu på

omgangshøjde med hinanden, siger Preben Nielsen.

Relationer tager tid

Kulturlederne mødes hver måned i et par timer for at tale om og diskutere kulturen i Kolding, og hvert halve år tager lederne på ture sammen. Lige fra højskole-weekend i Aabenraa til studieture til Bruxelles og Wien. Både for at lære endnu mere om ledelse og kultur, men også for at komme endnu tættere på hinanden. For det er grunden til, at Kolding har knækket koden, mener Kristine Karlshøj.

- I starten kiggede man på hinanden og tænkte, at de andre institutioner var lidt farlige, fordi de sikkert bare ville stjæle ens gæster. Gennem turene og møderne er vi kommet ind under huden på hinanden, og det er blevet lettere at forstå hinanden, fortæller hun.

Det har dog også taget tre-fire år at lære hinanden at kende som kulturinstitutioner.

- Alt tager tid. Vi havde da lært hinanden at kende i løbet af et år, men vi skulle have den store mølle til at rulle, så vi blev nødt til at være 100 procent sikre på, hvor vi

"Der er et naturligt hierarki blandt kulturfolk, men uanset om man er direktør for Trapholt iført slips og jakkesæt eller leder af et lille kulturhus i sydvestkvarteret iført jeans og T-shirt, så er vi nu på omgangshøjde med hinanden."

Preben Nielsen, Kvarterhuset i Kolding

havde hinanden, forklarer hun.

Samtidig har der været udfordringer, når folk har sagt op og nye er kommet til, da de nye skulle sættes ind i hele processen og ideen, hvilket også har taget tid, påpeger Kristine Karlshøj.

Alle parter vil med

Ifølge Kristine Karlshøj og Preben Nielsen er målet om at være hinandens ambassadører i stedet for konkurrenter opnået.

- Alle parter vil det her. Selvom Trapholt og Musikskolen i realiteten kan køre et solshow, vil de være med til at løfte kulturen i Kolding sammen med de mindre institutioner og være deres ambassadører. De tager det faktisk ret alvorligt, og det bekræfter, at det her fungerer, forklarer Kristine Karlshøj.

I løbet af processen har Pre-

ben Nielsen, som er leder på Kvarterhuset, der ligger i et udsat boligområde, både arbejdet med de store kulturinstitutioner Trapholt og Koldinghus, og ifølge Preben Nielsen er paletten af muligheder for kulturen i Kolding blevet meget større end tidligere.

- Vi gik sammen med 'Nikolaj for Børn', som Kristine dengang var leder hos, hvor vi købte en teaterforestilling, som børnene fra det belastede område havde mulighed for at se sammen med børnene inde fra byen. Det har givet os en bredere kulturpalet, hvor vi kan tilbyde langt bredere kulturtilbud for alle slags borgere, fortæller han.

Økonomi er underordnet

Rent økonomisk har der ikke været nogen specifikke rammer, og det har ikke været en primær del af formålet med

at samarbejde, påpeger Kristine Karlshøj.

- Der var faktisk ikke noget økonomisk aspekt eller nogen økonomiske bagtan-ker i forhold til at lave det her samarbejde. Vi ville oprigtigt gerne lære hinanden at kende for at blive bedre kulturledere. Vi kan ikke knække koden for en bedre kultur hver for sig, men kun sammen, og derfor var det det primære fokus, forklarer hun.

Preben Nielsen og Kristine Karlshøj mener, at målet om at blive hendes ambassadører har været enormt eksperimenterende og grænseoverskridende, og begge kan godt forstå, hvis andre kulturledere sætter spørgsmålstegn ved økonomi og budgetter.

- Det har ikke været et issue på noget tidspunkt med økonomi for os. Det, det handler om, er at skabe bedre kultur og gøre det sammen, og det behøver ikke at koste mere. I nogle tilfælde har vi endda sparet noget ved at gå sammen om for eksempel teaterforestillinger og udstillinger, siger Kristine Karlshøj. o

I Kolding arbejder alle kulturinstitutionerne sammen om at sende deres besøgende videre til hinanden. Det skal skabe en bredere kultur for brugerne. Her er vi på Nicolai Kunst & Design.

Foto: Jens Christian Torp

Velfærdsteknologi møder virkeligheden

Denne klumme sætter fokus på de gode velfærdsteknologiske historier, giver læseren et tiltrængt forspring og trækker de gode eksempler og ideer frem i lyset.

Af Anders Lyck Fogh-Schultz

Seniorkonsulent og medlem af dommerpanelet i CareWare-Next 2018.

Med kommunens hjælp kan robot blive personlig træner

I slutningen af september deltog jeg i et stort dansk eksportfremstød på REHACARE-messen i Düsseldorf i Tyskland. Mere end 20 danske virksomheder præsenterede her noget af det bedste indenfor hjælpemidler og velfærdsteknologi. Flere af udstillerne var store og garvede virksomheder med både erfaring og pondus på det europæiske marked, men der var også spændende nye start-ups mellem dem.

Det, der kendetegner denne type unge virksomheder, er typisk den store grad af entreprenørskab og deres ukuelige vilje og tro på deres eget produkt. Sådan er det nok i mange brancher, men når vi taler om udviklingen af især nye hjælpemidler og velfærdsteknologi, så fornemmer jeg altid, at missionen (i mangel af et bedre ord) er større end drømmen om kommerciel succes. Det handler om opfindere og innovatører, der virkelige brænder for deres produkt og muligheden for at hjælpe andre mennesker gennem teknologiudvikling. En fælles front, der vil afhjælpe samfundsmæssige udfordringer og det øgede pres på sundhedsvæsenet.

Ingen udvikling uden samarbejde

Det lyder ganske idealistisk, men faktisk er det både muligt og oplagt at skabe god forretning ved at udnytte den eksplosive teknologiske udvikling, som skaber nye muligheder for bedre og mere effektiv service. Digitalisering, big data, databehandling og stærkere og billigere processorer er nogle af de løsninger og metoder, som venter os som samfund.

Men det gør udfordringerne og forhindringerne jo desværre også.

Hvis vi skal kunne navigere effektivt i i fremtiden, er der ganske enkelt behov for fælles innovation og samarbejde mellem det offentlige og producenterne i det private.

Flere af de nye udstillere på årets messe, der i øvrigt er toneangivende i Europa, repræsenterer denne type private virksomheder, som har udviklet, afprøvet og evalueret deres teknologier i samarbejde med en offentlig part. Det kan for eksempel være en kommune, en region, et sygehus eller et universitet. Gevinsten ved disse offentlig-private samarbejder er, at det offentlige får løsninger, der taler direkte ned i konkrete behov. Løsninger, som er gennemtestede og målrettet den kultur og de arbejdsprocessor, de skal fungere i.

Robot som personlig træner

For de private virksomheder er gevinsten, at de får indblik i faktiske behov, adgang til brugere, der kan give dem feedback på deres løsninger, og mulighed for at udvikle konkurrencedygtige kvalificerede produkter.

Lad mig give et godt dansk eksempel fra REHACARE:

En af de udstillede teknologier var en intelligent genoptræningsrobot fra en virksomhed

Meget kan lade sig gøre, hvis brugerne går aktivt ind i udviklingen af velfærdsteknologi, skriver Anders Lyck Fogh-Schultz. Her får en polioramt mand igen sin førlighed på messen i Düsseldorf.

Foto: Christophe Gateau/AFP, Ritzau Scanpix

med base i Christiansfeld. Robotten er udviklet til at opnå et mere omkostningseffektivt genoptræningsforløb for den enkelte borger: Via motiverende og målbar træning sammen med robotten opnår borgeren kontrol og følelse med egen genoptræning, hvilket øger compliance ved at synliggøre eget fremskridt. Behandleren (terapeuten) får både overblik og dokumentation for indsatsens effekt.

Robotten og den tilhørende tablet sikrer guiding og feedback gennem træningsprogrammet og leverer præcist tilpassede øvelser, der sørger for, at borgeren kontinuerligt når til spænding i muskler og led. Ved at automatisere en stor del af dokumentationsprocessen bliver datagrundlaget for opfølgning og justering af træningsprogrammet langt bedre. Og business casen vil vise, at der frigives værdifuld tid hos den enkelte behandler, der så igen kan hjælpe andetsteds, hvor compliance eller motivation skal styrkes.

Tre tandhjul

Den pågældende virksomhed var med i idé- og iværksætterkonkurrencerne CareWare-Next i 2013, hvor de vandt innovationsprisen.

I mellemtiden er virksomheden nu modnet til sit første internationale salgsfremstød i udlandet. Og jeg skal love for, at modtagelsen i Tyskland var god. Historien om den pågældende virksomhed bunder samtidig i et godt eksempel på offentlig-privat samarbejde.

Når vi taler innovationsprocesser, er der tre tandhjul, der sammen kan sikre et godt udfald for udviklingen af ny teknologi: aftageren og dennes behov eller udfordring (kommunen eller regionen), producenten og udviklerne (virksomheden) og økonomien (risikovillig kapital). Ofte ser vi, at disse tre tandhjul aldrig rigtig kommer i fælles rytme eller aktiv takt, hvilket kan ende med, at projektet kuldsejler.

Kommune tør tage chancen

I forhold til genoptræningsrobotten skete der imidlertid noget andet.

Aarhus Kommune så potentialet tidligt i processen og var villig til, som man siger, "at lægge hånden på kogepladen" og løbe en kalkuleret risiko. Såfremt afprøvning og test viser, hvad der indikeres, er kommunen parat til at købe teknologien og implementere den i driften. Med dette Letter of Intent fik virksomhe-

den mulighed for at tiltrække nødvendig kapital og færdiggøre teknologien. Aarhus Kommune blev her et aktivt tandhjul i innovationsprocessen, hvilket mange andre kommuner også kan blive. OPI-samarbejder kan i mange tilfælde være løsningen, hvor samfundsmæssige udfordringer endnu ikke er løst ved hjælp af teknologi, eller hvor den gode idé endnu ikke har fundet nødvendige samarbejdspartnere eller kapital.

Idérigdommen blomstrede helt klart i Düsseldorf til årets REHACARE, hvor mere end 40.000 besøgende henover fire dage blandt andet kunne møde de mange danske udstillere. At gå ind på et eksportmarked, efter at man har gjort sig gode erfaringer på hjemmemarkedet, er en naturlig internationaliseringsproces, som mange virksomheder bør eller skal gennemgå. Og her gælder det samme som for Aarhus Kommune: Vær villig til at lægge hånden på kogepladen. Tag en velovervejede chance og mærk efter. Det er sådan, vi får succes med innovation. Og med velfærdsteknologi.

Ordførerne

Kommunalordførerne skriver på skift om aktuelle politiske mål, udfordringer og sager. I denne uge **Torsten Gejl** (ALT)

BORGERE SKAL MED TIL BUDGET-FORHANDLINGERNE

Alternativet vil vi skabe rige liv for borgerne, rige liv i kommunerne. Og det får vi ikke af at bevæge os igennem livet uden berøring med hinanden i hvert vores hamsterhjul. Vi får det ved at være en del af noget større, ved at øve indflydelse på vore egne liv og være med til at skabe noget for hinanden og os selv.

Skal vi nå dertil, kræver det, at vi tager demokratiet alvorligt. Demokrati bør ikke være begrænset til et kryds på en stemmeseddel hvert fjerde år. Det er summen af alle de beslutninger, diskussioner, drømme og projekter, der fylder imellem valgene.

I Alternativet vil vi revitalisere demokratiet. Med indførelsen af borgerforslag har vi på nationalt plan taget det første vigtige skridt i retning af mere borgerinddragelse. Og på kommunalt plan breder idéen om borgerbudgetter sig lige så stille.

For os måtte det gerne gå meget hurtigere.

Kender man ikke så meget til borgerbudgetter, går de kort fortalt ud på, at man øremærker en del af det kommunale budget til borgernes projekter og idéer.

Borgerne kan så brainstorme sig frem til en lang række forslag, digitalt og på fysiske møder, hvorefter forslagene bearbejdes, vurderes, videreudvikles og sendes til afstemning. De mest populære forslag ender med at blive implementeret.

I tusindvis af byer verden over

Borgerbudgetter så oprindeligt dagens lys i Porto Allegre i Brasilien i 1980'erne. Fænomenet findes i dag i tusindvis af byer og lokalområder verden over, blandt andet i Seoul, New York, Sevilla, Boston og ikke mindst Paris, der står bag et af det mest omfattende og ambitiøse borgerbudgetter, verden endnu har set. Her har man valgt at afsætte hele fem procent af byens samlede budget mellem 2015 og 2020 til demokratisk vedtagne projekter. Resultatet er indtil videre blandt andet skolehaver, bedre affaldssortering og iværksættersamarbejder mellem studerende og virksomheder.

Herhjemme var Kolding den første kommune til at kaste sig ud i borgerbudgetter. Siden har cirka 15 andre kommuner fulgt trop. Så der er bevægelse i tingene, men lang vej igen.

Sikken et uforløst potentiale, der ligger og venter!

De mennesker, som lever og bor i kommunerne, ved hvor skoen trykker. Det er dem, der hver dag møder udfordringer eller positive oplevelser i dagligdagen, oplevelser, som danner grobund for idéer og tanker, der kan give netop deres lokalområde et skub i en ny retning. I Paris har man oplevet, at det i særlig grad er borgere fra mere belastede områder, der har deltaget i borgerbudgetterne.

Kort sagt: Jo større udfordringer des større demokratisk og innovativt potentiale. Det, synes jeg, giver virkelig meget håb, og det burde anspore rigtig mange kommuner til at gå den demokratiske og involverende vej.

Jeg har et brændende ønske om, at danskerne tager deres demokratiske autoritet tilbage, og at vi hjælper dem med at gøre det.

For deltagelse giver medejerskab, medejerskab giver ansvar og ansvar skaber større interesse eller "omsorg" om man vil for de lokalsamfund, vi alle er del af. ●

» **Kommenter klummen på kommunen.dk**

Foto: Niels Hougaard, Ritzau Scanpix

Af Michael Kjærgård. Ærlig talt

Danskerne har stort set fortrængt befolkningen

2003 var et godt år for befolkningen. Det bedste siden 1997.

Altså ordet 'befolkningen'. Engang et almindeligt ord i politikersprog, i dag en sjældenhed, afløst af det mere inkluderende (eller ekskluderende?) 'danskerne'.

Tager man statsministres åbningstaler til Folketinget som mål for en årlig stikprøve, så er det Anders Fogh Rasmussens i 2003, der tager prisen. 11 gange undervejs sagde han 'befolkningen', 'danskerne' kun én gang.

Lige i hælene ligger Poul Nyrup Rasmussen med sin åbningstale i 1997. Her nævnte han 'befolkningen' ti gange. Men skønt bagud på en enkelt i forhold til Fogh i 2003 var Nyrup faktisk en flittigere bruger af 'befolkningen' end alle sine efterfølgere. To gange nåede han op på at sige det otte gange, hvor Fogh i sine øvrige åbningstaler kun sagde 'befolkningen' en enkelt gang eller slet ikke. Først i sin allersidste åbningstale i 2008 brød han igen mønsteret og sagde 'befolkningen' 5 gange.

Også Foghs efterfølger Lars Løkke Rasmussen har været sparsom i sin brug af 'befolkningen'. I sin første åbningstale i 2009 sagde han det to gange, og i alle efterfølgende blot en enkelt gang eller slet ikke.

Thorning var glad for danskerne

Helle Thorning-Schmidt skiller sig ud i rækken af statsministre ved ikke en eneste gang i sine åbningstaler at have sagt 'befolkningen'. Til gengæld var hun flittig med 'danskerne', som hun sagde seks gange i 2012 og syv gange i 2014.

Næstflittigst var den anden socialdemokrat blandt de statsministre, hvis taler findes i Statsministeriets onlinearkiv, der går tilbage til 1997. I Poul Nyrup Rasmussens tid fik han sagt 'danskerne' otte gange i 1998 og syv gange i 2000, og kun i en enkelt åbningstale, i 2001, sagde han kun én gang 'dansker-

"En bekvem dobbelthed for de politikere der gerne vil stemmemaksimere"

ne', og det var endda i en sammenligning med andre lande, hvor det ikke bare var en frase, men nationaliteten havde et betydningsmæssigt indhold.

I det hele taget gælder det om 'danskerne' i Nyrups taler, at han lejlighedsvis bruger netop det ord for at skelne fra andre nationaliteter. Fogh gjorde det også en enkelt gang, mens det for begge de to seneste statsministre Lars Løkke Rasmussen og Helle Thorning-Schmidt konsekvent blot er en frase, hvor de lige så godt kunne have sagt 'borgerne', 'vælgerne' eller for den sags skyld 'befolkningen'.

Teknokrator eller dagligsprog

Der er altså en bevægelse i politikersproget væk fra 'befolkningen' og over mod 'danskerne' som samlebetegnelse for os alle sammen. Ikke en bevægelse i en ret linje og heller ikke sådan, at man kan pege på et bestemt tidspunkt hvor det skiftede. Bortset altså fra Helle Thorning-Schmidts konsekvente fravalg af 'befolkningen'.

Men hvorfor? En nærliggende grund er, at 'befolkningen' er et teknokrat-ord. En ord langt væk fra dagligsproget og derfor langt væk fra 'borgerne' eller 'danskerne' eller hvad vi skal kalde dem. I denne

sammenhæng kunne man måske mest passende kalde dem 'vælgerne', for når en politiker nødig vil opfattes som teknokrat, så er det fordi han eller hun gerne vil vælges igen. På den anden side skal det heller ikke være alt for åbenlyst, så 'vælgerne' som ord betragtet er ikke optimalt. Men 'danskerne'. Det er vi jo allesammen. Dejligt inkluderende ord.

Eller? Jo, det er bestemt inkluderende for dem der er omfattet af betegnelsen, men man kan ikke helt frigøre sig fra den tanke, at ordet også rummer en bekvem dobbelthed for de politikere der gerne vil stemmemaksimere.

På den ene side er 'danskerne' et uanrigt ord, fordi den politiske korrekthed tilsiger, at det naturligvis refererer til det grundtvigske udlægning: at 'til et folk de alle hører, som sig regne selv dertil'. På den anden side kan det også, hvis ens vælgere ikke nødvendigvis abonnerer på den definition, markere en politisk ukorrekt forskel mellem 'danskerne' og de andre, som ikke er det, idet det så er op til hver enkelt vælger, hvem han eller hun regner for hvad.

Kort sagt et ord som enhver der hører det, kan lægge det i som vedkommende foretrækker. En ideal-situation for en hvilken som helst politiker. ●

Sundhedspersonale skal opdateres på teknologi

De offentlige opgaver bliver stadig større og mere komplekse at løse. Samtidig bliver presset på velfærden og behovet for effektivisering på tværs af den offentlige sektor næppe mindre.

Kommunen inviterer en række forskere, eksperter og praktikere til at levere deres bud på, hvordan vi kan finde nye veje til varig velfærd.

NYE VEJE

Der synes at være enighed om, at vores sundhedsvæsen både nu og fremover udfordres af den demografiske udvikling med en aldrende befolkning, som må leve med flere kroniske diagnoser. Dertil kommer borgernes forventninger om at kunne leve godt trods sygdom eller funktionsnedsættelse, forventningen om sammenhæng og indflydelse og kravet om mere og bedre for mindre.

Der synes også at være enighed om, at den telemedicinske udvikling og de digitale muligheder er blandt de vigtigste veje til at løse mange af sundhedsvæsenets problemer.

For eksempel anvender vi på Sygehus Sønderjylland allerede små, mobile, digitalt styrede robotter til transport af madservice og kemokure. Robotterne kører rundt på gangene mellem personale og patienter og tager selv elevatoren til næste etage.

Overblik via app

En anden digitalt styret robot anvendes til kirurgiske indgreb.

Afdelingerne benytter digitale informations-skærme til klinisk logistik, det vil sige styring af belægning og disponering af rum, patient- og personaleoversigt, koordinering af patientforløbet, kommunikation med diagnostiske afdelinger med videre.

Patienterne kan via en app holde styr på deres eget forløb og deres aftaler med sygehuset.

Kræftpatienter, der opholder sig i eget hjem, har mulighed for videokonsultation fremfor at skulle møde ind på sygehuset. Andre patienter har mulighed for via telemedicinske løsninger at rapportere om deres tilstand, for eksempel måle blodtryk eller andet ved hjælp af måleudstyr, der automatisk sender resultatet til sygehuset.

Videoløsninger anvendes også til konferencer mellem sygehus- og kommunalt personale.

Personale mangler uddannelse

Mange penge investeres i test og udbredelse af digitale løsninger. Det er som om, alle har besluttet, at den digitale udvikling er svaret på sundhedsvæsenets problemer. Sundhedsekonomer har dog råbt vagt i gevær. Vi får ikke nødvendigvis mere eller bedre sundhedsvæsen ved at få ny og mere teknologi. Nu er læger og sygeplejersker sat under ekstra pres af forventningerne til tempo i udbredelsen af den digitale teknologi.

Vores praktiske erfaring med nye digitale muligheder på Sygehus Sønderjylland er, at den vigtigste enkelt-faktor for effektiv implementering og anvendelse af nye digitale og telemedicinske løsninger er sundhedspersonalets digitale kompetencer. Sært nok fremgår dette ikke særlig tydeligt af de mange nationale strategipapirer og investeringsprogrammer for digitalisering af sundhedsvæsenet.

Digital begejstring og teknologisk fascination bør hænge sammen med en vis portion snusfornuft og et klart fokus på personalets behov for e-sundheds-kompetencer. 83.000 læger, sygeplejersker og andet sundhedspersonale på sygehusene er oprindelig blevet uddannet til at beskæftige sig med patientens sygdom. Nu har de også behov for uddannelse i digitale kompetencer for at kunne håndtere de mange nye værktøjer og medier, der bliver testet og indført i sundhedsvæsenet.

Digitale A- og B-hold

Flere sundhedsuddannelser har fået øjnene

På Sygehus Sønderjylland kører der allerede robotter rundt på gangene. Her ses en operationsrobot på Skejby Sygehus.

Foto: Martin Dam Kristensen / Ritau Scanpix

”Digital begejstring og teknologisk fascination bør hænge sammen med en vis portion snusfornuft og et klart fokus på personalets behov for e-sundhed.”

op for, at uddannelse i e-sundheds-kompetencer skal knyttes snævert til det sundhedsfaglige indhold. Men vi står med et stort behov for digital uddannelse og træning af det personale, der allerede er beskæftiget med behandling, pleje og genoptræning i sygehuse, psykiatri, kommuner med videre.

Personalet skal i stigende grad både arbejde med digitale data og kommunikere digitalt via mange forskellige medier. En sundhedsperson må derfor effektivt kunne anvende og forholde sig kritisk og konstruktiv til de nye e-teknologier, som man præsenteres for og skal anvende i sit arbejde. Digitale teknologier fletter sig ind i alle arbejdsprocesser på et sygehus samt fagperson, patient, sygehus og kommune imellem.

Hvis man ikke behersker digitale kompetencer i dag, så vil man have et umådeligt handicap i sit arbejdsliv fremover. Omvendt har de, der mestrer digitale kompetencer, fået nye muligheder. Det er derfor i alles interesse, at vi får skabt muligheder for, at sundhedsvæsenets personale kan udvikle digital forståelse og kompetence.

Behov for mere end en manual

Helt konkret kræver arbejdet med nye digitale løsninger en veltilrettelagt hands-on-træning af sundhedspersonalet i brugen af værktøjerne, samt træning i kritisk anvendelse af data og forståelse for informationssikkerhed, etik med videre.

Handling før læring. Vi oplever, at det netop er gennem den konkrete træning i digitale færdigheder, at den enkelte medarbejder får

åbnet for større indsigter i at kunne håndtere de data, man får ved brugen af de nye medier og løsninger. En nødvendig indsigt for at medarbejderen kan samarbejde, kommunikere, sammensætte og udveksle oplysninger på nye måder, der skaber værdi for patienten.

Det udgør en særlig udfordring, hvis teknologien virker i baggrunden af arbejdet. For eksempel som en automatisering der gør tingene lettere. For så risikerer man at tabe overblik og kontrol, hvis man ikke er klar over hvad der foregår. Effektiv og nyttig brug af digitale løsninger kræver et digitalt veloplyst personale. Færdighedstræningen er mere end en brugsvejledning.

Fælles EU-indsats

Veltillrettelagt træning sætter personalet i stand til at kunne reflektere over de nye muligheder og risici, der er forbundet med at anvende telemedicin og digitale teknologier. Etiske problemstillinger, utilsigtede organisatoriske bivirkninger og holdningsmæssige udfordringer følger ofte med indførelse af nye digitale redskaber. Både i forhold til arbejdspladsen, patienten og i forhold til samarbejdet med andre. Det er netop refleksionen over brug af digitale værktøjer, der er bestemmende for, hvor gode muligheder medarbejderen har for at agere bevidst både på arbejdspladsen og som fagperson sammen med borgeren.

Sygehus Sønderjylland har søgt og lige modtaget godkendelse af et EU-projekt. I samarbejde med seks andre EU-lande og med et budget på 7,5 millioner kroner skal vi:

- 1) Udvikle et koncept for “On the job training”, med henblik på bedre e-Health kompetencer
- 2) Opbygge en “Learning innovation unit”, der kombinerer test og konkret træning i brug af digitale redskaber.
- 3) Udvikle et koncept til både at vurdere og anerkende digitale og innovative færdigheder og kompetencer.

Indlægget er forkortet af redaktionen, men kan læses i sin fulde længde på kommunen.dk.

Jan Toft

Udviklingschef, Region Syddanmark, MMD

Send debatstof til os:

Debatindlæg må højst være på 2.500 tegn inkl. mellemrum. **Kronikker** skal være på mellem 5.500 og 7.500 tegn inkl. mellemrum. Kronikker skal udstyres med et vellignende portræt. debatognavne@kommunen.dk

”Der er en signalværdi i det, hvis politikere og embedsmænd er for gode venner. Kommunen er en arbejdsplads, og vi befinder os i professionelle situationer.”

Morten Slotved (K), borgmester i Hørsholm, som har forbudt politikere og embedsmænd at kramme hinanden. I Frederiksborg Amtsaviser

Økonomisk råderum: At være på forkant er en evig kamp

Luft i budgettet

Af Christian Braad

Chefkonsulent, KLs Konsulentvirksomhed, KLK

Økonomisk råderum handler om de økonomiske muligheder for at tage politiske initiativer. Derfor står økonomisk råderum højt på ønskelisten hos de fleste lokalpolitikere.

Men det økonomiske råderum kommer ikke igen af sig selv. Det må kommunerne skabe indefra ved at frigøre midler fra den eksisterende drift. Men hvordan gør man det?

I forbindelse med budgetlægningen for 2019 og overslagsårene (2020-22) har mange kommuner oplevet, at deres økonomiske råderum er forsvundet, og i flere af kommunerne er problemet strukturelt. Det kan skyldes færre indtægter eller stigende udgifter i forhold til det forventede. Mange kommuner har for eksempel haft en uventet udgiftsvækst på de specialiserede børne- og voksenområder.

Når det økonomiske råderum er væk, begynder spørgs-

”En grønthøster kan være med til at løse problemet på kort sigt, men er sjældent en klog løsning på det langsigtede problem.”

Grønthøstermetoden, hvor udvalgene ovenfra får besked på at spare så og så mange procent, er kun effektiv på kort sigt, skriver kronikøren.
Foto: Terkel Broe Christensen / Ritau Scanpix

målene om, hvorfor det er forsvundet, at melde sig. På KL's konference ”Kommunal-økonomiske råderum - I et 3 årigt perspektiv” 6. november sætter vi med en række eksempler fokus på, hvordan man kan skabe et økonomisk råderum.

Analysér nogle år

Hvis der er strukturel ubalance, er det afgørende at analysere kommunens indtægter og udgifter nogle år tilbage og nogle år frem. Det er samtidig relevant at undersøge en række indikatorer, der siger noget om, hvor kommunen adskiller sig fra andre kommuner.

Nogle af de typiske indikatorer, der kan pege på potentialer for råderum, er udgif-

ternes størrelse på et område, områdets aktivitetsudvikling og niveau, effekterne af aktiviteterne (eksempelvis en investeringsstrategi på et område), størrelsen på takster/enhedspriser eller organiseringen af opgavevaretagelse. Altsammen vurderet i forhold til sammenlignelige kommuner.

Internt i kommunen kan der være forskelle i serviceniveau, praksis og enhedspriser på tværs af geografi (for eksempel mellem tidligere kommuner) og mellem institutioner, forskellig visitationspraksis hos medarbejdere og forskellig anvendelse af kommunens tilbud.

Sammenligningerne kan give viden om, hvor der bør analyseres i dybden, og hvor

der varigt kan frigøres økonomiske midler. Interne sammenligninger giver ofte overraskende resultater.

Grønthøsteren er kortsigtet

Vejene til økonomisk råderum er mange og forskellige. Mange kommuner vælger at bede udvalgene om at finde en besparelse på én eller flere procent i budgettet. Udfordringen i den metode er imidlertid, at man oftest ikke får håndteret det strukturelle problem i kommunens økonomi, men blot skåret et lag af udgifterne alle steder.

En grønthøster kan være med til at løse problemet på kort sigt, men er sjældent en klog løsning på det langsigtede problem.

Andre kommuner vælger at lave effektiviseringskataloger med forslag, der ikke må medføre serviceforringelser for borgerne. Denne metode løser dog heller ikke nødvendigvis de strukturelle problemer. Det gælder især, hvis problemet er et for højt serviceniveau i kommunen i forhold til det, som skatterne kan finansiere, eller hvis der er tale om forskelle i serviceniveau og praksis internt i kommunen.

Strukturelle problemer

Hvis de strukturelle problemer skal håndteres, er man som kommune nødt til at gå mere grundigt og ofte drastisk til værks med analyser af, hvor strukturproblemerne findes, og et fokuseret spare- og effektiviseringskatalog, der reelt håndterer problemerne. I et sådant katalog er forslagene afstemt efter, hvor det på kort og længere sigt er nødvendigt at ændre i udgifts- og/eller serviceniveauet. Kataloget er samtidig karakteriseret ved, at besparelsesforslagene ikke er ligeledes fordelt mellem kommunens velfærdsområder.

Værktøjerne til analyse og udpegning af de strukturelle problemer og til arbejdet med råderumsforslag kan inddeles i tre hovedkategorier:

Opgaveorganisering og styring fokuserer på, hvordan kommunen leverer de forskellige services.

Omkostningsstruktur og ressourceanvendelse: Her

kigger man særlig på kommunens måde at tildele budgetter og anvende budgettet på.

Serviceniveau og praksis: Her fokuserer man på, hvordan serviceniveauet udmøntes.

Den gode proces

Når der arbejdes med at skabe et økonomisk råderum, er det en fordel, at man er i stand til at slagte hellige køer og indstillet på at rette blikket på områder, som politisk og administrativt kan gøre ondt. Derfor er det uhyre vigtigt med et godt samspil mellem det administrative og det politiske niveau.

Alle niveauer i kommunen bør spille med og inddrages undervejs. Det er normalt en forudsætning for en god proces. Mange kommuner vil undervejs i arbejdet opleve, at inspiration fra andre kommuner kan gøre det nemmere at analysere og diskutere områder, som under andre omstændigheder vil være hellige.

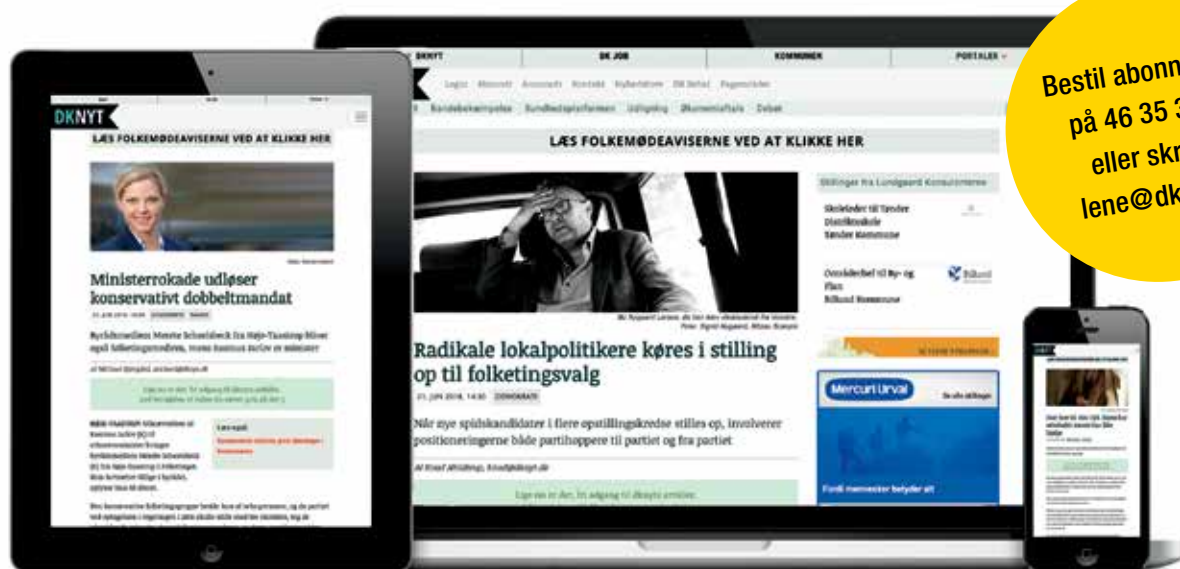
Derfor arbejder KL målrettet med at identificere, indsamle og sprede de gode cases. Konferencen i november er netop et forsøg på at skabe de bedste rammer for vidensdelingen af både forslag og metoder til at skabe et øget kommunaløkonomisk råderum.

Debatindlægget er forkortet. En længere version kan læses på kommunen.dk.

DKNYT

Hold dig opdateret med de kommunale nyheder med et gratis prøve-abonnement på dKNYT.dk

Abonnementet giver adgang til nyhedstjenesten og tre daglige nyhedsbreve.

Bestil abonnement på 46 35 33 43 eller skriv til lene@dKNYT.dk

113

Nummeret skal i løbet af det næste år erstatte de telefonnumre, som borgere i dag kan ringe til ved akut sygdom. Regionernes nye fællesnummer vil guide videre til nødvendig hjælp hos for eksempel psykiatri-, kiropaktor-, tandlægevagt eller akutmodtagelse.

Kilde: Danske Regioner

Unge mentale mistrivsel har aldrig været vigtigere. Men forebyggelse er bare svært at måle på.

Flere og flere unge mistrives og kæmper med psykiske vanskeligheder. Det kræver mere samarbejde på tværs af sektorer og ikke mindst, at det etablerede system anerkender, at civilsamfundet i samarbejde med kommuner og regioner kan nå unge, som ellers ikke ville få hjælp.

Det arbejder vi for i headspace.

Regeringen har netop præsenteret en ny plan for psykiatrien, hvor man vil intensivere indsatsen omkring børn og unges mentale sundhed, så antallet af unge med mental dårlig trivsel reduceres med 25 procent frem mod 2025.

37.000 unge har fået hjælp

Og det er der god grund til. Flere undersøgelser har vist, at unge og især unge piger kæmper med mental mistrivsel. Det er noget, som vi kan nikke genkendende til i vores 18 headspaces. Her møder vi unge, som har brug for hjælp i forhold til kærestesorger og konflikter med familie og venner, men også unge som har psykiske og sociale problemer eller for eksempel hjælp til at komme ud af bandekriminalitet. Vi er nogen at tale med, og vi hjælper også med at bygge broer for de unge, som de skal krydse, når de har brug for det.

Siden 2013 har vi i headspace hjulpet mere end 37.000 unikke unge i målgruppen mellem 12 og 25 år - primært via rådgivning i headspace-centrene, men også via vores chatservice samt rådgivningssamtaler, hvor de unge befinder sig; på uddannelsessteder, festivaler og andet.

Headspace hviler på anonymitet, frivillighed og fortrolighed. Vi skaber rammer og et frirum, hvor de unge kan få lettet hjertet og tale om, hvad der giver mening for dem. Det er uformelt, ubureaukratisk og nemt tilgængeligt for den unge. Vi har ikke ventelister eller journaler. Som ung kan man komme direkte ind fra gaden og booke en samtale. Der er heller ingen grænser for, hvor mange samtaler en ung kan have i headspace.

Headspace er ikke behandling, men et tidligt forebyggende tilbud om hjælp og rådgivning. Vi hjælper de unge, der mistrives, som ikke kan få hverdagen til at fungere, men som ikke er syge nok til at få behandling i det etablerede system. Og når børn og unge har brug for behandling, så bygger vi bro og hjælper dem videre til de specialiserede indsatser.

Fire ud af ti piger har højt stressniveau

Aktuelt har den nationale sundhedsprofil tydeligt vist, at flere børn og unge viser tegn på mistrivsel. Fire ud af ti af de unge kvinder har et højt stressniveau, og næsten hver fjerde kvinde har dårligt mentalt helbred. Forskellige ungdomsforskere peger i forskellige retninger, men der er en konsensus om, at ungelivet er blevet mere komplekst. Unge skal i dag operere på flere livsarenaer, mange føler sig presset i uddannelsessystemet, og sociale medier og mobiltelefonens indtog ændrer vilkårene for de unge.

De unge, der kommer i headspace, fortæller, at de har svært ved at håndtere forventninger fra sig selv og omverdenen, og at de har svært ved at få hverdagen til at fungere. Vi oplever unge, der i stigende grad spejler sig i polerede

Headspace og direktør Trine Hammershøj modtog i april sidste år "Lillebror Prisen" for at stå klar til hjælp i en række byer for de mange børn og unge, der mistrives. Tilbuddet er siden blevet kritiseret for, at det ikke kan bevises videnskabeligt, at indsatsen virker. I dette indlæg tager direktøren til genmæle overfor kritikken: "Ingen aktører kan fremme de unges trivsel alene. Det kræver en flerstrengt indsats og samarbejde på tværs af sektorer," skriver hun blandt andet.

Foto: Kim Agersten / Ritzau Scanpix

glansbilleder og andres succeser, som har svært ved at definere, hvem de selv er og at slå til. De føler sig fanget på den smalle farbare vej i uddannelsessystemet, de er stressede, triste, ensomme og alene. De har ikke nogen at tale med og kan ikke få den rigtige hjælp hos lægen, venner eller familie.

En undersøgelse blandt 2.000 unge mellem 13 til 15 år, som vi har foretaget i forbindelse med konfirmationsforberedelsen, viser, at 30 procent af de unge slet ikke eller i mindre grad vil søge hjælp, hvis de havde psykiske problemer. Samtidigt ser vi også, at der er opstået en kultur, hvor man ikke viser sårbarhed, der desværre ofte opfattes som noget pinligt og noget, man skal skjule. Det skal vi væk fra, og det arbejder vi for at ændre i headspace.

Fælles indsats til alles bedste

Vi forsøger at gøre op med behandlingssystemets logik. Vi skeler ikke til diagnoser eller baggrund men møder alle unge med tid, tryk og tillid, når det passer dem. I headspace har vi kun et formål; det skal give mening for den unge. Vi har kun positive forventninger og en tro på, at de unge er herre over deres eget liv.

Derfor er vi også meget glade for, at regeringen lægger op til at forbedre trivslen hos børn

og unge, at de blandt andet vil fokusere på civilsamfundets tidlige indsatser, når det kommer til at hjælpe, støtte og rådgive de børn og unge, der mistrives.

Mere end nogensinde er der brug for samarbejde og fokus. Antallet af patienter i børne- og ungdomspsykiatrien er på ti år steget med 62 procent. Det er godt, at man i stigende grad kan få behandling, men det ville være endnu bedre, hvis børn og unge ikke havde brug for behandling. Derfor har forebyggelse aldrig været vigtigere. Det er vi mange civilsamfundsaktører, der gør dagligt overalt i landet, men denne indsats kunne blive endnu bedre, hvis det offentlige og frivillige kunne samarbejde om at spille hinanden stærkere.

Det er vi faktisk lykkedes med i vores headspace-byer. Her indgår kommunerne som en naturlig samarbejdspartner med en fremskudt medarbejder i headspace, der bidrager med indsigt i, hvad der er på hylderne i det kommunale system.

Psykiatrien med i Syddanmark

Desuden har vi i Region Syddanmark skabt et unikt samarbejde, hvor regionen har en fremskudt medarbejder i headspace otte timer ugentligt, som kan åbne dørene til behandling i psykiatrien, hvis der er behov for det,

"Vores tilbud om anonymitet, som er en kerneværdi, gør det svært at leve op til klassiske evidenskriterier, der ses i den biomedicinske verden og psykiatrien."

eller tage hånd om unge, der har brug for nogen at tale med efter endt udskrivning, eller hvis den unge venter på ambulant behandling. Lignende samarbejder er fra 2019 på tegnebrættet til at blive udbredt i både Region Sjælland og Region Hovedstaden. Flere fagligheder fra både kommuner og regioner er et godt supplement og netværk for de mange frivillige, der er i frontlinjen og tager samtalerne med de unge. Det bidrager til en bedre indsats og gør adgangen til behandlingssystemet nemmere.

Samarbejdet indebærer også systematisk dokumentation og evaluering af vores arbejde i headspace, som vi siden 2013 har udviklet med de kommuner, hvor headspace er. Kommunerne har selv været med til at definere den afrapportering, som de har brug for. To gange om året opdateres kommunerne på udviklingen lokalt. Vi ser blandt andet på, om de unge vurderer, hvorvidt indsatsen har hjulpet dem, men også i hvilken grad vi samarbejder med kommunale og regionale aktører, samt hvem de unge, der kommer i headspace, er, og hvilke problemer der aktuelt optager dem. På denne måde medvirker headspace også til lokalt at kvalificere kommunens tilbud til unge.

Svært at måle på

Vores tilbud om anonymitet, som er en kerneværdi, gør det svært at leve op til klassiske evidenskriterier, der ses i den biomedicinske verden og psykiatrien. Vi er ikke et behandlingstilbud, og vi kan ikke isolere headspaces virke og måle på det, som man gør inden for psykiatrien.

Vores evalueringer har taget udgangspunkt i kommunernes behov. Nu er vi i en fase, hvor vi skal brede konceptet ud, og derfor er vi i gang med at se på, hvordan vi kan lave decideret forskning omkring vores indsats. Det er en gennemgribende udfordring på hele det sociale område, at der ikke er konsensus inden for forskningens verden i forhold til, hvordan der skal måles for at sandsynliggøre, om en indsats kan betale sig, er effektiv og om, der er evidens for den.

Ingen aktører kan fremme de unges trivsel alene. Det kræver en flerstrengt indsats og samarbejde på tværs af sektorer, hvis vi skal nå målet om at reducere andelen af unge med mental sundhed med 25 procent i 2025, og her skylder vi unge at samarbejde og gøre, hvad vi kan.

Trine Hammershøj, direktør, Det Sociale Netværk & Headspace Danmark

Send navnestof til os:

Skriv til os, hvis karriereskift eller lignende skal nævnes her på siderne. Husk at medsende et vellignende portræt.
debato**gn**avne@kommunen.dk

”Det er ganske enkelt ikke i orden, at vi betaler offentlige ydelser til folk, som snyder.”

Greves borgmester Pernille Beckmann (V) om lufthavnskontrol, som har afsløret borgere på offentlig ydelse i at rejse på ferie uden godkendelse fra kommunen.

Kommuner

STRUER

Ny direktør med ansvar for velfærdsområderne

Lotte Junker Pedersen bliver direktør for fem centerchefer med tilsammen mere end 1000 medarbejdere på de områder, der leverer det meste af den borgernære velfærd til skoleelever, ledige, ældre, mindre børn, syge og udsatte. Hun kommer fra en stilling som familiechef i Skive Kommune og overtager stillingen som direktør i Struer Kommune den 1. november.

HØRSHOLM

Ny børne- og kulturdirektør

Den 1. november starter Jan Dehn i stillingen som børne- og kulturdirektør i Hørsholm Kommune. Han forlader en stilling som direktør i Lejre Kommune med særligt ansvar for børn og unge. Han har tidligere haft chefstillinger i Halsnæs, Lyngby-Taarbæk og Københavns Kommune, ligesom han har en række tillidshverv som blandt andet bestyrelsesmedlem i Lær For Livet og Børne- og Kulturchefforeningen med i bagagen.

BORNHOLM

Tidligere Nexø-borgmester er død

Den mangeårige borgmester i Nexø, Preben Holm Jensen (V), sov stille ind søndag den 23. september. Han blev 90 år. Preben Holm Jensen tiltrådte som borgmester for Venstre i Nexø i 1970 og sad helt frem til 1990. Frem til sin tiltræden som borgmester var han direktør for trælastfirmaet Johannes Munch i Nexø.

BORNHOLM

Eks-borgmester er død

Tidligere borgmester i Nexø, Svend Gunnar Kofoed-Dam (V), er død, 85 år gammel. Svend Gunnar Kofoed-Dam var i mange år medlem af kommunalbestyrelsen i den tidligere Nexø Kommune og senere amtsrådet og nåede i sin politiske karriere også at være borgmester i Nexø i årene 1990-1994.

HOLSTEBRO

Udviklingsselskab ansætter direktør

Erhvervsmanden Jesper Larsen skal drive de kommende års byudvikling i Holstebro, herunder hvad der skal ske på den gamle slagterigrund og sygehusgrunden. Udviklingsselskabet Holstebro Udvikling P/S, der er stiftet af Færchfonden og Holstebro Kommune, regner med, at den første opgave for den nytiltrådte direktør bliver at udarbejde en masterplan for byudviklingen. Parterne skyder hver især en årlig arbejdskapital på 2 mio. kr. ind i selskabet over de næste fire år.

RØDOVRE

Viceborgmester stopper

Den 72-årige viceborgmester i Rødovre, Niels Spittau (DF), stoppede i politik med øjeblikkelig virkning den 21. september på grund af sygdom. Efter et ugelangt ophold på Bispebjerg Hospitals hjerteafdeling fik han af specialister anbefalet at drosle ned. Spittau er i denne periode eneste DF-politiker i byrådet. Han har siddet i kommunalbestyrelsen i 17 år.

SOLRØD

Fra lokalliste til De Konservative

Lokallisten Solrød er nu slettet fra listen over byrådspartier, efter at listens eneste byrådsmedlem Jan Færch er skiftet til De Konservative. Jan Færch begrunder overfor Dagbladet sit partiskift med ønsket om 'at have en organisation, der kan arbejde med de lokale spørgsmål på et professionelt plan'.

HERNING

To S-byrådsmedlemmer i Herning melder sig ud

To medlemmer af byrådet i Herning, Lone Nielsen og Anne Marie Christensen, har meldt sig ud af Socialdemokratiet. Det skyldes flere års utilfredshed, men hovedårsagen er det ifølge Anne Marie Christensen underbudgettede handicap- og psykiatriområde. De bliver nu løsgængere og efterlader den socialdemokratiske gruppe med tre medlemmer.

FREDERICIA

Fredericia ansætter veterankoordinator

En nyoprettet funktion som veterankoordinator skal fremover skabe et bindeled mellem udsatte veteraner og pårørende i Fredericia Kommune. Fra 1. oktober er Liv Winterberg Lykkegaard ansat

FOTO: RITZAU SCANPIX

THISTED

Splid i blå blok sikrede Ulla borgmesterposten

Som udkørende underviser for FOA er hun vant til mange timer på de danske landeveje, men siden 1. januar 2018 har hun koncentreret sig om de nordjyske kilometer, hvor hun nu er borgmester. Ulla Vestergaard, der fylder 60 år d. 21. oktober 2018, kunne efter to perioder som byrådsmedlem for Socialdemokratiet sætte sig for bordenden, da hun startede sin tredje byrådsperiode som nyvalgt borgmester.

Det blev langt ud på morgenen på valgnatten i 2017, før kabalen gik op, og stridigheder i blå blok medvirkede til, at det var Ulla Vestergaard og Socialdemokratiet, der løb med borgmesterposten. Ulla Vestergaard blev i 1983 uddannet beskæftigelsesvejleder. I perioden 1995-2010 var hun politisk valgt i FOA, hvorefter hun blev underviserkonsulent i fagforeningen. Nu er FOA sat på pause, mens jobtitlen er borgmester.

i stillingen. Hun skal blandt andet vejlede og koordinere samarbejdet mellem veteraner, pårørende og fagpersoner. Hun er uddannet socialrådgiver, har en masteruddannelse i rehabilitering og kommer fra et job som borgervejleder i kommunen.

LEJRE

Ny projektdirektør

Et enigt ansættelsesudvalg i Lejre Kommune har peget på Elsebeth Kirk Muff som ny leder af Center for Sekretariat og Implementering. Hun begyndte i stillingen den 1. oktober og har fået titel af projektdirektør. Sammen med den øvrige ledelse skal hun med reference til kommunaldirektør Inger Marie Vynne sikre, at 'kommunens visioner og strategier for kernevelefærden omsættes til praksis i hverdagen'.

STEVNS

Stevns leder efter to nye direktører ud af tre

To ud af Stevns Kommunes tre direktørstillinger er nu slået op. Den snart 61-årige vicekommunaldirektør Bjørn Voltzmann ønsker at gå på pension med udgangen af året, og eks-direktør Pernille Kjeldgårds stilling er fortsat ubesat. Kommunaldirektør Per Røner påtager sig teknik og miljø, og Voltzmanns øvrige områder overgår til den konstituerede direktør, centerchef Annette Kjær.

ESBJERG

Esbjerg-chef fratræder - forgænger fik seks uger

Esbjerg Kommune har indgået en 'gensidig fratrædelsesaftale' med myndighedschef Johnny Holst i Familierådgivningen. Hans fratrædelse sker efter to års ansættelse. Hans forgænger fik kun seks uger på posten. Fratrædelsen sker med øjeblikkelig virkning efter 'længere tids uro i afde-

lingen,' skriver JydskeVestkysten.

RINGSTED

Vælgerbedrag gør politiker løsgænger

Et torveprojekt i Ringsted splitter nu den konservative byrådsgruppe. Lars Tegl Rasmussen bliver løsgænger efter en ekstrabevilling til torveprojektet, som de to andre konservative stemte for. Merbevillingen til torveprojektet lyder på på 2,6 mio. kr., som skal bruges på en pavillon. Tegl Rasmussen kalder det vælgerbedrag, da partiet op til valget netop var modstander af projektet.

VEJLE

Vejle Kommune har ansat ny sundhedschef

Diana Krogstrup bliver den nye chef for Sundhed & Forebyggelse i Vejle Kommune. Hun kommer fra et job som leder af Sundhed, Myndighed & Psykiatri i Kerteminde Kommune, hvor hun har været ansat i de sidste fem år.

NORDFYN

Nordfyn henter børn- og familiechef i Svendborg

Jesper Due Pytlick har fået jobbet som ny børn- og familiechef i Nordfyns Kommune. Han kommer fra en stilling som leder af Administration og Udvikling i Svendborg Kommunes socialafdeling. Han har desuden i en periode været konstitueret leder af kommunens familieafdeling. Jesper Due Pytlick tiltræder i sit nye job den 1. november.

TØNDER

Ny fagchef til Tønder

Jacob Krogh bliver ny fagchef for Unge i Uddannelse og Kompetencecentret i Tønder Kommune. Han tiltræder i jobbet den 1. november. Indtil da er han teamleder for Ungeteamet i Billund Kommunes arbejdsmarkedsafdeling. Jacob Krogh har en diplomuddannelse i ledelse ved UC Syddanmark og seks års praktisk ledelseserfaring.

ODSHERRED

Ny centerchef til Omsorg og Sundhed

Den 1. november tiltræder Rikke Kragh Iversen som centerchef for Omsorg og Sundhed i Odsherred. Hun kommer fra en stilling som områdeleder for den samlede hjemmepleje i Ishøj Kommune, som hun har bestridt de sidste seks et halvt år.

RØDOVRE

Erstatning for viceborgmester

Nu forhenværende viceborgmester i Rødovre, Niels Spittau (DF), er udtrådt af byrådet på grund af sygdom, og han erstattes nu af Kim Hammer, der fik tredje flest personlige stemmer på liste O ved KV17. Kim Hammer udgør nu DF's enmandsgruppe i byrådet. Britt Jensen (S) er ny viceborgmester.

ROSKILDE

En chefstilling bliver til to i Roskilde

Chefkabalen på forvaltningsområdet social, job og sundhed er gået op i Roskilde, hvor man nu har ansat Jessie Kjærsgaard som sundheds- og omsorgschef og Joy Torpdahl som socialchef. De afløser Mette Olander, som skifter til et job i Køge Kommune.

NORDDJURS

Konstitueret Norddjurschef fastansættes

Et enigt ansættelsesudvalg har besluttet at ansætte Lene Mehlsen Thomsen som ny skole- og dagtilbudschef i Norddjurs Kommune. Lene Mehlsen Thomsen blev ansat som souschef på skole- og dagtilbudsområdet per 1. oktober 2017 og har siden 1. marts 2018 været konstitueret i stillingen som skole- og dagtilbudschef.

AALBORG

Aalborg hyrer ny kulturchef

Den 1. november tiltræder Morten Koppelhus i stillingen som kulturchef i Sundheds- og Kulturforvaltningen i Aalborg Kommune. Han kommer fra en stilling som kultur- og fritidschef i Herning Kommune. Han kommer til at stå i spidsen for i 2019 at udstikke en ny retning for Aalborgs kulturpolitik.

FREDERICIA

Arbejdsmarkedschef stopper i Fredericia

Dennis Mølgaard Hansen, chef for Arbejdsmarked og Borgerservice i Fredericia Kommune, fratrådte sin stilling efter gensidig aftale den 8. oktober. Han har været ansat i kommunen siden 2015. Tommy Abildgaard, der er chef for Økonomi og Personale, konstitueres som leder af Arbejdsmarked og Borger-service.

33.000

børn er vidner til vold mod deres mor hvert år. 38.000 kvinder udsættes for fysisk vold hvert år - endnu flere for psykisk vold.
Kilde: Årsstatistik om kvinder og børn på krisecentre fra Socialstyrelsen og LOKK

FAVRSKOV

Omrokering på grund af pension

Efter næsten 11 år som chef for Plan, Byg og Ejendomme siger Helle Jakobsen nu farvel til Favrskov Kommune for at gå på pension. Samtidig omrokerer kommunen, så den nye chef for planopgaverne og byggesagsbehandlingen bliver Henrik H.K. Jensen, der siden 2013 har været ansat som afdelingsleder i Plan og Byg. Den hidtidige sekretariatschef i Teknik og Kultur, Claus Vind Andersen, overtager det samlede overordnede ledelsesansvar for et nyt chefområde, der får navnet Trafik og Ejendomme.

STEVNS

Kommunaldirektøren får selskab på toppen

Stevns får to nye direktører fra 1. december, når Hanne Stensen Christensen og Kasper Sonne indtager direktionskontoret sammen med kommunaldirektør Per Røner. Hanne Stensen Christensen kommer fra en stilling som direktør i Lejre, og på Stevns overtager hun direktøransvaret for arbejdsmarked, erhverv og turisme samt plan, miljø og teknik. Kasper Sonne får direktøransvar for børn, unge og læring samt social og sundhed.

Regioner

MIDDELFART

Middelfart henter børn- og ungedirektør i Solrød

Det bliver den 57-årige Charlotte Houlberg, der per 1. november tiltræder stillingen som børn- og ungedirektør i Middelfart Kommune. Hun kommer fra en stilling som direktør på samme område i Solrød Kommune. Før stillingen som direktør for familie- og uddannelsesområdet i Solrød Kommune var Charlotte Houlberg chef for skoler og dagtilbud i Kerteminde.

SYDDANMARK

Fra hospitalsdirektør til privatklinik i Odense

Efter to år som topleder på Sydvestjysk Sygehus har Alan Kimper-Karl fået nyt job og stopper derfor på sygehuset. Han indtræder som partner i Privathospitalet H. C. Andersen Klinikken i Odense. Alan Kimper-Karl er uddannet læge og har anæstesi som speciale. Han blev i november 2016 konstitueret lægelig direktør på Sydvestjysk Sygehus og blev i februar 2017 fastansat i stillingen.

MIDTJYLLAND

Ny lægefaglig direktør til Hospitalsenhed Midt

Claus Brøckner Nielsen, 57 år, er ansat som ny lægefaglig direktør for Hospitalsenhed Midt i Region Midtjylland og tiltræder stillingen den 15. oktober. Han kommer fra et tilsvarende job i Region Nordjylland og har tidligere været ledende overlæge på afdelingen for Hjertesygdomme på Aarhus Universitetshospital. Han afløser Michael Bräuner Schmidt, som er blevet lægefaglig direktør på Aalborg Universitetshospital. Ansættelsen står altså ikke i forbindelse med de seneste fyringer af hospitalsdirektør Lars Dahl Pedersen og sygeplejefaglig direktør Tove Kristensen i Hospitalsenhed Midt.

Stat

VENSTRE

Ordfører-rokade i Venstre

MF Jan E. Jørgensen bliver ny kommunalordfører for Venstre. Han afløser Carl Holst, der stopper ved folketingsvalget. Marcus Knuth får ansvaret for innovation, uddannelse og forskning og bliver også medieordfører. Den tidligere borgmester i Ikast-Brandeborg, Carsten Kissmeyer, bliver ny boligordfører og Martin Geertsen ny socialordfører, mens Hans Andersen bliver familieordfører. Mads Fuglede får ansvar for udlændinge, integration og indfødsret. Han erstatter Marcus Knuth på udlændingeområdet, mens Jan E. Jørgensen før har haft ansvaret for indfødsret.

ALTERNATIVET

ALT-profil ud af Folketinget

Finansordfører og medstifter af Alternativet Josephine Fock forlader 1. november Folketinget for at blive integrationsdirektør i Dansk Flygtningehjælp. Ved FV15 blev hun valgt i Østjyllands Storkreds, hvor Københavns kultur- og fritidsborgmester Niko Grünfeld er førstesuppleant. Det bliver dog fjerdesuppleanten Vibeke Genefke, der overtager pladsen i Folketinget, oplyser partiet.

FOLKETINGET

Merete Riisager (LA) genopstiller ikke

Undervisningsminister Merete Riisager (LA) har besluttet at stoppe i politik efter syv år i Folketinget. Hun genopstiller derfor ikke til Folketinget ved det kommende valg. Hun blev valgt ind ved FV11 i Fyns

Storkreds og har været undervisningsminister siden november 2016, hvilket hun fortsætter med at være, indtil der senest i juni næste år har været afholdt valg.

FOLKETINGET

Omstridt Svendborg-Df'er genopstiller ikke

Byråds- og folketingsmedlem Dorthe Ullemose (DF) fra Svendborg dropper dobbeltmandatet og genopstiller ikke til det kommende folketingsvalg. Dermed bliver det kun til en enkelt periode i Folketinget, mens hun som byrådspolitiker er i gang med sin anden valgperiode. Ingen af valgperioderne har været problemfri.

EU

EU-PARLAMENTET

Mette Bock stiller op til Europa-Parlamentet

Kulturminister Mette Bock (LA) stiller op som Liberal Alliances spidskandidat til Europa-Parlamentet. Det skriver partiet i en pressemeddelelse. Hun har siddet i Folketinget for Liberal Alliance siden 2011, bl.a. som medlem af Udenrigspolitisk Nævn, EU-ordfører og udenrigsordfører. Hun har været kultur- og kirkeminister siden 2016. Mette Bock er valgt i Sydjyllands Storkreds med 11.588 personlige stemmer.

Organisationer

VEJFORUM

Herning-direktør ny formand for Vejforum

Teknisk direktør i Herning Kommune, Eva Kanstrup, er valgt til formand for Vejforum for de næste tre år. Vejforum er en stor branchebegivenhed, der finder sted hvert år i december. Bag organisationen står blandt andet Asfaltindustrien, Dansk Byggeri, Foreningen af Rådgivende Ingeniører og IDA Trafik og byplan.

LANDBRUG & FØDEVARER

Karen Hækkerup stopper som direktør

Karen Hækkerup er stoppet som direktør for Landbrug & Fødevarer efter fire år på posten. Hun blev ansat i 2014, hvor hun samtidig stoppede som justitsminister i den daværende SR-regering. Karen Hækkerup havde sidste dag i Landbrug & Fødevarer ved udgangen af september, og indtil en afløser er fundet, vil viceadministrerende

direktør Anne Lawaetz Arhnung passe posten.

REALDANIA

Nina Kovsted Helk bliver filantropidirektør

Den 43-årige arkitekt Nina Kovsted Helk bliver ny filantropidirektør i Realdania. Hun kommer fra et job som adm. direktør i JJW Arkitekter A/S. Den nye filantropidirektør skal stå for videreudviklingen af Realdania som filantropisk forening og arbejdet for foreningens overordnede mål, nemlig at skabe livskvalitet gennem det byggede miljø. Hun afløser Anne Skovbro, der i august tiltrådte jobbet som administrerende direktør i By & Havn.

FOLKEMØDET

Topdirektør fyret

Den administrerende direktør for landets største a-kasse, Akademikernes A-kasse, Michael Valentin, er blevet fyret fra sit job. Det fremgår af a-kassens hjemmeside, og Michael Valentin bekræfter det selv på Facebook. Michael Valentin har været direktør for Akademikernes A-kasse siden 2011. Bornholms borgmester Winni Grosbøll (S) oplyser, at Michael Valentin stadig er bestyrelsesformand for Foreningen Folkemødet.

Fødselsdag

11. OKTOBER:

85 år

Tidligere borgmester og formand for Hovedstadsrådet Bent Sørensen (S), 85 år.

12. OKTOBER:

30 år

Folketingsmedlem, gruppeformand Mette Abildgaard (K), 30 år.

18. OKTOBER:

75 år

Tidligere minister og folketingsmedlem Birthe Rønn Hornbech (V), 75 år.

31. OKTOBER:

70 år

Tidl. borgmester i Brønderslev og folketingsmedlem Lene Hansen (S), 70 år.

40 år

Folketingsmedlem og tidl. borgerrepræsentationsmedlem Lars Aslan Rasmussen (S), 40 år.

1. NOVEMBER:

50 år

Generalsekretær og tidligere folketingsmedlem Thorstein Theilgaard (SF), 50 år.

5. NOVEMBER:

50 år

Folketingsmedlem Jane Heitmann (V), 50 år.

6. NOVEMBER:

70 år

Tidligere regionsformand Bent Hansen (S), 70 år.

14. NOVEMBER:

40 år

Tidligere minister og folketingsmedlem Esben Lunde (V), 40 år.

15. NOVEMBER:

40 år

Folketingsmedlem Julie Skovsby (S), 40 år.

Vore konsulenttydelser

- Det nye byråd/udvalg – arven fra det gamle byråd/udvalg
- Udvikling af organisationen, ydelserne og det gode lederskab
- Rekruttering af topchefer, ledere og nøglemedarbejdere
- Studieture for politikere, ledergrupper, chefforeninger m.fl.
- Visions- og strategiprocesser for byråd, udvalg, direktør og ledergrupper
- Det lokale demokrati og aktivt medborgerskab
- Chef-til-leje

Brug proceskonsulenter med topledererfaring. Den erfaring har vi!
Tlf. 7022 0272
www.hcvestergaard.dk

Lundgaard Konsulenterne

- Rekruttering af ledere og nøglemedarbejdere
- Visions- og strategiprocesser for den politiske- og administrative ledelse
- Netværksanalyse – vi kan vise hvordan organisationen i *virkeligheden* arbejder sammen
- Udvikling af ledere og ledergrupper – med eller uden typeprofilværktøjer
- Sparring/coaching med toppolitikere og ledere

www.lundgaard-konsulenterne.dk

Af Rune Engelbreth Larsen. Naturen svarer igen

Sultne og døde dyr hører til naturens frodige uorden

Noget kønt syn er døden ikke, men den hører naturen til. Her bliver blodet tappet af en kalv i Gelsted Slagterforretning på Fyn. Kunderne kan bare bedst nyde bøfferne, når de er skåret pænt ud og pakket ind.

Foto: Peter Leth-Larsen

Dansk natur har aldrig haft det ringere end i dag. Selvom meget godt gøres, går det samtidig hastigere nedad bakke. Men hvad skal vi gøre ved dét? En del af svaret er i og for sig enkelt: Vi skal sørge for, at mere natur får lov til at være mest mulig natur.

Men hvad indebærer dét?

Natur er som bekendt en mangfoldighed af liv og føde, men natur er også en mangfoldighed af død og sult. Hvis naturen ikke var fuld af død og sult, var der heller ingen føde og intet liv. Problemet er imidlertid, at vores snusfornuftige kulturbestemte ordensmoral har meget svært ved at drage konsekvensen af denne enkle erkendelse, fordi vi ikke bryder os om halvdelen af ligningen; den halvdel, der netop også giver plads til sult og død.

Naturen pakker ikke noget ind

Vi kan almindeligvis godt leve med, at dyr bliver ædt af mennesker, når de først er skåret ud i skiver hos en slagter og pænt pakket ind. Men dyr, der æder andre dyr, blodigt og uindpakket, er vi ikke meget for. Tænk bare på ulven.

Og vi bryder os endnu mindre om dyr, der sultner og lider. Eller rettere: Vi har det fint med, at edderkoppen æder fluen, og hesten æder græs. Her tænker vi ikke meget på den stakkels uskyldige flue i den grusomme edderkops klistrede spind eller på det forsvarsløse frodige græs, der ender som lort på sin vej gennem den græssende gang.

Men tænk, hvis vi opdager et haltende rådyr, eller endnu værre: En hest eller ko, der har tabt sig lidt henover vinteren. Eller allerværst: Et føl eller en kalv, som dør af sult ude i naturen, fordi vinteren er kold og streng. Uha.

Dét er ikke ordentlig dyreetik, vel? Det er synd for føllet og kalven, at den onde vinter opfører sig som vinter.

Den pæne død er unaturlig

Det er meget bedre for køer at leve under ordnede forhold i en boks i en stald. Helst hele døgnet, hele året og hele livet. Vi vil nemlig gerne beskytte tamdyr mod den stegende sol, den piskende regn og den luskede ulv.

Fordi vi selv polstres af radiatorer og omgiver os med logrende vovser og striglede rideheste, har vi det vanskeligt med den natur, der modsat os selv får lov til at være natur. For når naturen udfolder sig som natur, sker der noget uhyggeligt uvant: Død og kaos bliver atter venner med liv og levesteder. Ja, de betinger sågar hinanden.

Døden kan vi ikke li', så vi erstatter naturens naturlige død med unaturlig død: Orden, kontrol og ensartethed, der i sidste ende fører til masseuddøen.

Eller med andre ord: I stedet for at lade gamle træer dø langsomt, forfalde og forrådnede til gavn for tusinder af andre organismer fælder og fjerner vi alt for mange træer til skade for naturen. Tilsvarende får nøglearter som heste og kreaturer kun vanskeligt lov til at være en del af naturens kredsløb, fordi det er "synd" for dem at leve året rundt på naturens nåde og

unåde, skønt det er nøjagtig det, de er evolutionært tilpasset gennem tusinder af år.

Plads til levende kaos

Døden undslipper hverken mennesker eller andre organismer, men vi mennesker kan vælge, om vi ønsker de andre arters og deres levesteders død og udryddelse, eller om vi foretrækker individernes naturlige død til gavn for mange andre arter og individer i naturen.

Vælger vi det sidste, må vi for eksempel nogle steder genudsætte vildheste, kreaturer, vildsvin, bisoner og elge, for at de atter kan

blive en levende og død del af større sammenhængende naturarealer og fremadrettet bidrage til at få naturen på fode igen.

I tusindvis af år har de været en altafgørende og livsnødvendig del af det komplekse og kaotiske samspil mellem naturens arter og levesteder. Og derfor skal de også helst have lov til at forblive i udvalgte dele af naturen, når de dør. Som ådsler.

Vildheste og kreaturer skal med andre ord ud og integreres i større naturområder året rundt, hvor alt ved deres adfærd og funktion gavner naturen. Deres lidelser og lort såvel som deres sult og død.

Vinteren kommer hvert år

Selvfølgelig må vi på pragmatisk vis medtænke offentlighedens moderne uvanthed med naturens processer. Vi kan ikke bare lade udsatte dyr lide og dø i massevis og pludseligt i naturområder, der er underlagt mennesket. Men vi kan og bør vænne os selv og hinanden til, at man i udvalgte naturområder for eksempel godt kan møde levende vildheste eller elge, der har tabt sig lidt om vinteren, selvom vi fejlagtigt skulle tro, at de nødvendigvis skranter af den grund. De får volumen igen om sommeren. Den slags er årstidsbestemt og helt naturligt og godt.

Og vi skal vænne os til, at vi af og til også kan støde på en død hest og en død elg vel vidende, at de også i døden er til gavn for den natur, de således forbliver en del af.

Kort og godt: Hvis vi virkelig ønsker naturens trivsel og arters liv og føde, skal vi acceptere naturens død og sult, også når det gælder afgørende nøglearter som vildheste og kreaturer i udvalgte områder.

For hvis ikke naturen får mere lov til at være natur på liv og død, vil den til stadighed holde mere og mere op med at være natur. ●

Rune Engelbreth Larsen er idéhistoriker og forfatter